

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

INFORMACIJA

**O SUBJEKTIMA BANKOVNOG SUSTAVA FEDERACIJE BOSNE I
HERCEGOVINE SA STANJEM NA DAN 30. 9. 2021.**

Sarajevo, prosinac 2021. godine

Skraćenice i termini

AOD	Agencija za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine
BD	Brčko Distrikt
BiH	Bosna i Hercegovina
CBBiH	Centralna banka Bosne i Hercegovine
CRK	Centralni registar kredita poslovnih subjekata i fizičkih osoba u BiH
EBA	European Banking Authority (Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo)
EBRD	European Bank for Reconstruction and Development (Europska banka za obnovu i razvoj)
ECB	European Central Bank (Europska centralna banka)
ECL	Expected credit loss (Očekivani kreditni gubitak)
EFSE	European Fund for Southeast Europe (Europski fond za Jugoistočnu Europu)
EKS	Efektivna kamatna stopa
EU	Europska unija
FBA	Agencija za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
FSAP	Financial Sector Assessment Program (Program procjene financijskog sektora)
FX rizik	Foreign Exchange Risk (Devizni rizik)
ICAAP	Internal Capital Adequacy Assessment Process (Interni proces procjene adekvatnosti kapitala)
ILAAP	Internal Liquidity Adequacy Assessment Process (Interni proces procjene adekvatnosti likvidnosti)
LCR	Liquidity Coverage Ratio (Koeficijent pokrića likvidnosti)
MKD	Mikrokreditno društvo
MKF	Mikrokreditna fondacija
MKO	Mikrokreditna organizacija
MMF	Međunarodni monetarni fond
MSFI	Međunarodni standardi financijskog izvještavanja
NFI	Nedepozitne financijske institucije
NKS	Nominalna kamatna stopa
NPL	Non performing loans (Nekvalitetni krediti)
RKG	Rezerve za kreditne gubitke
RS	Republika Srpska
SAD	Sjedinjene Američke Države
SB	Svjetska banka
SBS	Subjeki bankovnog sustava FBiH: banke, bankarske grupe, razvojne banke, MKO, leasing društva, faktoring društva, mjenjači i druge financijske organizacije čije poslovanje nadzire FBA
SREP	Supervisory Review and Evaluation Process (Supervizorski pregled i proces procjene)
UBBiH	Udruga banaka Bosne i Hercegovine
UDLBiH	Udruga društava za leasing BiH

USAID FINRA Projekt	United States Agency for International Development - Financial Reform Agenda Activity Project (Agencija Sjedinjenih Američkih Država za međunarodni razvoj - Projekt reformi finansijskog sektora)
UO FBA	Upravni odbor Agencije za bankarstvo Federacije BiH
ZoA	Zakon o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine
ZoB	Zakon o bankama
ZoF	Zakon o faktoringu
ZoL	Zakon o leasingu
ZoMKO	Zakon o mikrokreditnim organizacijama

SADRŽAJ

SKRAĆENICE I TERMINI	2
POPIS TABLICA:	6
POPIS GRAFIKONA:	8
SAŽETAK REGULATORNIH ZAHTJEVA I STANDARDI POSLOVANJA SBS	9
SAŽETAK	12
UVOD.....	17
1. BANKARSKI SEKTOR.....	19
1.1. STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA U FBiH	19
1.1.1. Status, broj i poslovna mreža	19
1.1.2. Struktura vlasništva i tržišni udjel.....	19
1.1.3. Kadrovska struktura.....	22
1.2. FINANCIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA	22
1.2.1. Bilanca stanja	22
1.2.2. Obveze	26
1.2.3. Kapital i adekvatnost kapitala.....	29
1.2.4. Kreditni rizik.....	32
1.2.5. Profitabilnost	39
1.2.6. Ponderirane NKS i EKS	43
1.2.7. Likvidnost.....	44
1.2.8. Devizni (FX) rizik.....	47
1.2.9. Kamatni rizik u bankarskoj knjizi.....	49
1.3. PREPORUKE ZA BANKARSKI SEKTOR.....	50
2. SEKTOR NEDEPOZITNIH FINANCIJSKIH INSTITUCIJA	53
2.1. MIKROKREDITNI SEKTOR	53
2.1.1. STRUKTURA MIKROKREDITNOG SEKTORA U FBiH.....	53
2.1.1.1. Status, broj i poslovna mreža	53
2.1.1.2. Struktura vlasništva	53
2.1.1.3. Kadrovska struktura	53
2.1.2. FINANCIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA	54
2.1.2.1. Bilanca stanja.....	54
2.1.2.2. Kapital i obveze.....	56
2.1.2.3. Aktiva i kvaliteta aktive.....	57
2.1.2.4. Financijski rezultat mikrokreditnog sektora FBiH.....	60
2.1.3. PREPORUKE ZA MIKROKREDITNI SEKTOR.....	62
2.2. LEASING SEKTOR	63
2.2.1. STRUKTURA LEASING SEKTORA U FBiH	63
2.2.1.1. Broj leasing društava	63
2.2.1.2. Struktura vlasništva	63
2.2.1.3. Kadrovska struktura	63
2.2.2. FINANCIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA	64
2.2.2.1. Bilanca stanja.....	64
2.2.2.2. Kapital i obveze.....	66
2.2.2.3. Aktiva i kvaliteta aktive.....	66
2.2.2.4. Profitabilnost	68
2.2.2.5. Struktura plasmana prema predmetu i vrsti leasinga	70
2.2.3. PREPORUKE ZA LEASING SEKTOR	71
2.3. FAKTORING POSLOVI.....	72
2.3.1. Sudionici na tržištu faktoringa u FBiH.....	72

2.3.2. Opseg, struktura i trend faktoring poslovanja u FBiH	72
2.3.3. PREPORUKE ZA FAKTORING POSLOVANJE	74
ZAKLJUČAK	75
PRILOZI ZA BANKARSKI SEKTOR.....	77
Prilog 1 - Osnovni podaci o bankama u FBiH - 30. 9. 2021.	77
Prilog 2 - Bilanca stanja banaka u FBiH po shemi FBA (aktivna podbilanca) - 30. 9. 2021.	78
Prilog 3 - Pregled aktive, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH - 30. 9. 2021....	79
Prilog 4 - Sektorska struktura kredita u FBiH i ECL - 30. 9. 2021.....	80
Prilog 5 – Račun dobiti i gubitka banaka u FBiH po shemi FBA - 30. 9. 2021.	81
Prilog 6 - Prosječne ponderirane NKS i EKS na kredite i depozite po razdobljima	82
PRILOZI ZA MIKROKREDITNI SEKTOR.....	83
Prilog 7 - Osnovni podaci o MKO u FBiH - 30. 9. 2021.	83
Prilog 8 - Zbirna bilanca stanja MKF - 30.09.2021.	84
Prilog 9 - Zbirna bilanca stanja MKD - 30. 9. 2021.....	85
Prilog 10 - Pregled osnovnih pokazatelja MKO u FBiH - 30. 9. 2021.....	86
Prilog 11 - Pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za MKO - 30. 9. 2021.....	87
Prilog 11a - Usporedni pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za MKO	87
Prilog 12 - Zbirni račun dobiti i gubitka MKF - 30. 9. 2021.	88
Prilog 13 - Zbirni račun dobiti i gubitka MKD - 30. 9. 2021.....	89
PRILOZI ZA LEASING SEKTOR	90
Prilog 14 - Osnovni podaci o leasing društvima u FBiH - 30. 9. 2021.....	90
Prilog 15 - Zbirna bilanca stanja leasing društava - 30. 9. 2021.....	91
Prilog 16 - Pregled osnovnih pokazatelja leasing društava u FBiH - 30. 9. 2021.	92
Prilog 17 - Zbirni račun dobiti i gubitka leasing društava - 30. 9. 2021.....	93
Prilog 18 - Pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za ugovore o finansijskom leasingu - 30. 9. 2021.	94
Prilog 18a - Usporedni pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za ugovore o finansijskom leasingu.....	94

Popis tablica:

Tablica 1:	Org. dijelovi, mreža bankomata i POS uređaja banaka koje posluju u FBiH.....	19
Tablica 2:	Struktura vlasništva prema ukupnom kapitalu.....	21
Tablica 3:	Struktura vlasništva prema udjelu državnog, privatnog i stranog kapitala.....	21
Tablica 4:	Tržišni udjeli banaka prema vrsti vlasništva (većinskom kapitalu).....	21
Tablica 5:	Kvalifikacijska struktura zaposlenih u bankama FBiH.....	22
Tablica 6:	Ukupna aktiva po zaposlenom.....	22
Tablica 7:	Bilanca stanja.....	23
Tablica 8:	Aktiva banaka prema vlasničkoj strukturi.....	23
Tablica 9:	Udjel grupa banaka u ukupnoj aktivni.....	25
Tablica 10:	Novčana sredstva banaka	25
Tablica 11:	Vrijednosni papiri prema vrsti instrumenta.....	25
Tablica 12:	Vrijednosni papiri entitetskih vlada BiH.....	26
Tablica 13:	Sektorska struktura depozita.....	27
Tablica 14:	Štednja stanovništva.....	28
Tablica 15:	Ročna struktura štednih depozita stanovništva.....	29
Tablica 16:	Kreditni, štednja i depoziti stanovništva	29
Tablica 17:	Izvešće o stanju regulatornog kapitala.....	30
Tablica 18:	Struktura izloženosti riziku.....	31
Tablica 19:	Pokazatelji adekvatnosti kapitala.....	32
Tablica 20:	Stopa financijske poluge.....	32
Tablica 21:	Financijska imovina, izvanbilančne stavke i ECL.....	33
Tablica 22:	Izloženosti prema razinama kreditnog rizika.....	34
Tablica 23:	Sektorska struktura kredita.....	36
Tablica 24:	Ročna struktura kredita.....	36
Tablica 25:	Kreditni prema razinama kreditnog rizika.....	37
Tablica 26:	Pokazatelji kreditnog rizika.....	39
Tablica 27:	Ostvareni financijski rezultat banaka.....	40
Tablica 28:	Struktura ukupnih prihoda banaka.....	40
Tablica 29:	Struktura ukupnih rashoda banaka.....	41
Tablica 30:	Pokazatelji profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti.....	43
Tablica 31:	LCR.....	44
Tablica 32:	Zaštitni sloj likvidnosti.....	45
Tablica 33:	Neto likvidnosni odljevi.....	45
Tablica 34:	Ročna struktura depozita po preostalom dospjeću.....	46
Tablica 35:	Koeficijenti likvidnosti.....	46
Tablica 36:	Ročna usklađenost financijske aktive i obveza do 180 dana.....	47
Tablica 37:	Devizna usklađenost financijske aktive i obveza (EUR i ukupno).....	48
Tablica 38:	Ukupna ponderirana pozicija bankarske knjige.....	49
Tablica 39:	Kvalifikacijska struktura zaposlenih u MKO u FBiH.....	54
Tablica 40:	Bilanca stanja mikrokreditnog sektora.....	54
Tablica 41:	Struktura kapitala mikrokreditnog sektora.....	56
Tablica 42:	Ročna struktura uzetih kredita.....	57
Tablica 43:	Neto mikrokreditni	57
Tablica 44:	Sektorska i ročna struktura mikrokredita.....	58
Tablica 45:	RKG.....	59
Tablica 46:	Ostvareni financijski rezultat MKO.....	60
Tablica 47:	Struktura ukupnih prihoda MKO.....	61
Tablica 48:	Struktura ukupnih rashoda MKO.....	61
Tablica 49:	Kvalifikacijska struktura zaposlenih u leasing društvima FBiH.....	64

Tablica 50: Struktura potraživanja po financijskom leasingu.....	65
Tablica 51: Struktura neto bilančnih pozicija aktive.....	66
Tablica 52: Pregled rezervi za financijski leasing.....	67
Tablica 53: Ostvareni financijski rezultat leasing društava.....	68
Tablica 54: Struktura ukupnih prihoda leasing društava.....	68
Tablica 55: Struktura ukupnih rashoda leasing društava.....	69
Tablica 56: Struktura broja zaključenih ugovora i iznosa financiranja leasing sustava.....	70
Tablica 57: Nominalni iznos otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obveza prema dobavljačima u FBiH, prema vrsti faktoringa i domicilnosti.....	73

Popis grafikona:

Grafikon 1:	Struktura stranog kapitala po zemljama, udjel u %.....	20
Grafikon 2:	Struktura stranog kapitala po zemljama - sjedištu grupe, udjel u %	20
Grafikon 3:	Herfindahlov indeks koncentracije u aktivima, kreditima i depozitima	24
Grafikon 4:	Koncentracijske stope za pet najvećih banaka - CR5: aktivna, krediti i depoziti.....	24
Grafikon 5:	Struktura izloženosti u vidu vrijednosnih papira prema kriteriju države emitenta.....	26
Grafikon 6:	Ukupni depoziti	27
Grafikon 7:	Omjer kredita i depozita.....	27
Grafikon 8:	Ukupna štednja stanovništva	28
Grafikon 9:	Kreditima	35
Grafikon 10:	Udjel NPL-a u kreditima.....	38
Grafikon 11:	Aktivna, mikrokrediti i kapital po godinama.....	55
Grafikon 12:	Sektorska struktura mikrokredita (usporedni pregled).....	58
Grafikon 13:	Pokazatelji kvalitete portfelja.....	59
Grafikon 14:	Struktura potraživanja po financijskom leasingu (usporedni pregled).....	65
Grafikon 15:	Struktura procijenjene tržišne vrijednosti izuzetih predmeta leasinga i broja izuzetih predmeta	67

Sažetak regulatornih zahtjeva i standardi poslovanja SBS

Minimalni iznos uplaćenog osnivačkog kapitala - 15 milijuna KM	Članak 24. stavak (2) ZoB ¹
Stopa redovnog temeljnog kapitala - 6,75%	Članak 34. stavak (1), točka a) Odluke o izračunavanju kapitala banke ²
Stopa temeljnog kapitala - 9%	Članak 34. stavak (1), točka b) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Stopa regulatornog kapitala - 12%	Članak 34. stavak (1), točka c) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Zaštitni sloj za očuvanje kapitala u obliku redovnog temeljnog kapitala - 2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku	Članak 39. stavak (1) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Stopa financijske poluge - 6%	Članak 37. stavak (2) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Koeficijent pokrića likvidnosti - LCR ≥100%	Članak 17. stavak (2), Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke ³
Ročna usklađenost financijske aktive i financijskih obveza	<p>Ročno usklađivanje preostalih rokova do ugovorenih dospjeća instrumenata aktive i obveza:</p> <ul style="list-style-type: none"> - najmanje 65% izvora sredstava s rokom dospjeća do 30 dana angažira u plasmane (instrumente aktive) s rokom dospjeća do 30 dana, članak 43. stavak (8), točka a) Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke; - najmanje 60% izvora sredstava s rokom dospjeća do 90 dana angažira u plasmane (instrumente aktive) s rokom dospjeća do 90 dana, članak 43. stavak (8), točka b) Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke; - najmanje 55% izvora sredstava s rokom dospjeća do 180 dana angažira u plasmane (instrumente aktive) s rokom dospjeća do 180 dana, članak 43. stavak (8), točka c) Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke.
Ograničenje za individualnu deviznu poziciju preko-noći banke, osim u EUR-ima - najviše do 20% priznatog kapitala banke	Članak 3. stavak (2), točka a) Odluke o upravljanju deviznim rizikom banke ⁴
Ograničenje za individualnu deviznu poziciju preko-noći u EUR-ima - najviše do 40% priznatog kapitala banke.	Članak 3. stavak (2), točka b) Odluke o upravljanju deviznim rizikom banke
Ograničenje za ukupnu deviznu poziciju - najviše do 40% priznatog kapitala banke	Članak 3. stavak (2), točka c) Odluke o upravljanju deviznim rizikom banke

¹ „Službene novine Federacije BiH“, broj: 27/17

² „Službene novine Federacije BiH“, br. 81/17, 50/19, 37/20 i 81/20

³ „Službene novine Federacije BiH“, broj: 39/21

⁴ „Službene novine Federacije BiH“, br. 81/17 i 37/20

Odnos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i regulatornog kapitala ≤ 20%	Članak 7. Odluke o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi ⁵
Herfindahl-Hirschman indeks - HHI	Predstavlja najčešće korištenu mjeru koncentracije u europskom i američkom ekonomskom sustavu. HHI je zbroj kvadrata postotnih udjela konkretne veličine (npr. aktive, depozita, kredita) svih tržišnih sudionika u sustavu. Ako je vrijednost HHI manja od 1000, smatra se da na tržištu nije prisutna koncentracija, za vrijednost indeksa između 1000 i 1800 jedinica na tržištu je prisutna umjerena koncentracija, ako je vrijednost HHI iznad 1800, to je pokazatelj postojanja visoke koncentracije.
Koncentracijska stopa - CR	CR je pokazatelj koncentracije u bankarskom sektoru i predstavlja ukupan udjel najvećih banaka u sektoru u odabranim relevantnim kategorijama: u aktivima, kreditima i depozitima. Označava se prema broju banaka koje se uključuju u izračun, npr. CR 5. Ne postoji jedinstven i općeprihvaćen stav o interpretaciji dobivenih rezultata koncentracijskog omjera. Ako je veća vrijednost, veća je koncentracija tržišta.
Odnos krediti/depoziti i uzeti krediti	Pokazuje odnos najvažnijih bankarskih agregata, kredita, na strani aktive i depozita i uzetih kredita, na strani izvora sredstava. Što je stopa veća, to je slabija pozicija likvidnosti banke. Iskustveni standardi su: manji od 70% - veoma solidan, 71%-75% - zadovoljavajući, 76%-80% - na granici zadovoljavajućeg, 81%-85% - nedovoljan, preko 85% - kritičan.
Minimalan iznos temeljnog kapitala MKD - 500.000 KM	Članak 26. stavak (1) ZoMKO ⁶
Minimalan iznos temeljnog kapitala MKF - 50.000 KM	Članak 36. stavak (1) ZoMKO
Stopa fiksne aktive u odnosu na ukupnu aktivu umanjenu za donirani kapital - do 10% za MKF i MKD u kojem MKF ima većinsko vlasništvo	Članak 11. stavak (2) Odluke o uvjetima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji ⁷
Stopa kapitala umanjenog za donirani kapital u odnosu na ukupnu aktivu MKO - preko 10%	Članak 11. stavak (1) Odluke o uvjetima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji
Portfelj u riziku MKO preko 30 dana (PAR) - do 5%	Članak 12. stavak (1) točka c) Odluke o uvjetima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji

⁵ "Službene novine Federacije BiH", broj: 41/20

⁶ "Službene novine Federacije BiH", broj: 59/06

⁷ "Službene novine Federacije BiH", broj: 103/18

Godišnji otpis MKO - do 3%	Članak 12. stavak (1) točka d) Odluke o uvjetima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikro kreditnoj organizaciji
Operativna efikasnost poslovanja MKO - do 45%	Članak 12. stavak (1) točka b) Odluke o uvjetima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikro kreditnoj organizaciji
Povrat na aktivu MKO prilagođen za inflaciju, tržišnu cijenu kapitala i donacije (AROA) – pozitivan	Članak 12. stavak (1) točka a) Odluke o uvjetima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikro kreditnoj organizaciji
Minimalan iznos temeljnog kapitala leasing društava - 250.000 KM	Članak 8. stavak (1) ZoL ⁸
Minimalan iznos temeljnog kapitala društava za faktoring - 750.000 KM	Članak 27. stavak (1) ZoF ⁹

⁸ „Službene novine Federacije BiH“, br. 85/08, 39/09, 65/13 i 104/16

⁹ „Službene novine Federacije BiH“, br. 14/16 i 74/20

SAŽETAK

Osnovni pokazatelji poslovanja bankarskog sektora u FBiH

Dozvola za rad | 15 komercijalnih banaka, 527 organizacijskih dijelova i 6.457 zaposlenih, što je za 65 radnika ili 1% manje u odnosu na kraj prethodne godine

Aktiva | Neto aktiva 25,5 milijardi KM, krediti 16,1 milijarda KM, novčana sredstva 7,5 milijardi KM, ulaganja u vrijednosne papire dvije milijarde KM

Kapital | Ukupni kapital 3,3 milijarde KM (13,1% pasive), od čega dionički kapital 1,3 milijarde KM, regulatorni kapital 2,8 milijardi KM, temeljni kapital i redovni temeljni kapital 2,7 milijardi KM, dopunski kapital 107,1 milijun KM

Stope kapitala | 19,2% stopa regulatornog kapitala, stopa redovnog temeljnog kapitala i temeljnog kapitala 18,5%, stopa financijske poluge 10,1%

Bilančne izloženosti prema razinama kreditnog rizika | 23,5 milijardi KM (90% ukupnih bilančnih izloženosti) u razini kreditnog rizika 1, u razini kreditnog rizika 2 - 1,6 milijardi KM (6,2% ukupnih bilančnih izloženosti) i jedna milijarda KM (3,8% ukupnih bilančnih izloženosti) u razini kreditnog rizika 3

Izvanbilančne izloženosti prema razinama kreditnog rizika | 3,6 milijardi KM u razini kreditnog rizika 1 (91% ukupnih izvanbilančnih izloženosti), u razini kreditnog rizika 2 - 345,1 milijun KM (8,9% ukupnih izvanbilančnih izloženosti) i 5,1 milijun KM u razini kreditnog rizika 3 (0,1% ukupnih izvanbilančnih izloženosti)

Stopa pokrivenosti ECL-om bilančnih izloženosti | 4,5% ukupna stopa pokrivenosti: razina kreditnog rizika 1 - 0,7%, razina kreditnog rizika 2 - 13,1% i razina kreditnog rizika 3 - 80,3%

Stopa pokrivenosti ECL-om izvanbilančnih izloženosti | 1,2% ukupna stopa pokrivenosti: razina kreditnog rizika 1 - 0,5%, razina kreditnog rizika 2 - 7,3%, a razina kreditnog rizika 3 - 60,9%

Kreditni portfelj | Rast kreditnog portfelja od **5,7%**, odnosno **2,8%** ukoliko bi se isključio rast kratkoročnih izloženosti niskog rizika. Krediti odobreni stanovništvu **7,5 milijardi KM** (povećanje za 271,6 milijuna KM ili 3,7%), a krediti odobreni pravnim osobama **8,6 milijardi KM** (povećanje za 605,4 milijuna KM ili 7,6%)

Kreditni portfelj u razini kreditnog rizika 3 (NPL) | 953,4 milijuna KM i čini 5,9% ukupnog kreditnog portfelja (smanjenje od 0,5%). Stopa NPL-a za portfelj pravnih osoba **5,9%**, za sektor stanovništva **6%**. **Stopa pokrivenosti ECL-om | 79,9%** (pravne osobe 78,5%, a stanovništvo 81,5%) i bilježi rast za 2,2 postotna boda

Depoziti | 20,6 milijardi KM (80,8% ukupne pasive), od toga **štedni depoziti 10,3 milijarde KM** i stopom rasta od 4,3%

Obveze po uzetim kreditima | 741,1 milijun KM (2,9% ukupne pasive)

Trend | Zabilježeno je **povećanje** neto aktive (4,5%), kreditnog portfelja (5,7%), novčanih sredstava (1,4%), ulaganja u vrijednosne papire (20,7%), depozita (4,7%) i kapitala (8,5%), dok je zabilježeno **smanjenje** plasmana drugim bankama (60,7%), fiksne aktive (8%), ostale aktive (11,2%), obveza po uzetim kreditima (8,7%) i ostalih obveza (2,8%)

Likvidnost bankarskog sektora u FBiH | Zadovoljavajuća i pored negativnih efekata na gospodarstvo uzrokovanih pandemijom

Profitabilnost | 264 milijuna KM neto dobit i sve banke su iskazale pozitivan finansijski rezultat

Osnovni pokazatelji poslovanja mikrokreditnog sektora u FBiH

Dozvola za rad | 13 MKO (deset MKF i tri MKD), **358 organizacijskih dijelova i 1.375 zaposlenih radnika**, što je manje za 19 radnika ili 1,4%

Kapital | 329,2 milijuna KM (47,6% pasive), veći za 17,6 milijuna KM ili 5,7% (stopa pada kapitala MKD 1,4%, dok je stopa rasta kapitala MKF 7%)

Aktiva MKO | 692,1 milijun KM, veća za 34 milijuna KM ili 5,2%. Stopa rasta aktive MKD je 10,1%, a MKF 3,5%

Obveze po uzetim kreditima | 313,8 milijuna KM (45,3% pasive), manje za 1,6 milijuna KM ili 0,5% (stopa rasta kreditnih obveza MKD je 5,2%, dok je stopa pada kod MKF 3,5%)

Neto mikrokrediti | 551,8 milijuna KM (79,7% aktive), veći su za 17,9 milijuna KM ili 3,4% (u MKD za 6,7%, u MKF za 2,1%)

Trend | Zabilježeno je **povećanje** plasmana bankama (1.363,6%) bruto mikrokredita (3,2%), neto mikrokredita (3,4%), ostale aktive (392,2%), kapitala (5,7%) i ostalih obveza (58%), dok je zabilježeno **smanjenje** novčanih sredstava (6,4%), RKG (10,4%), materijalne i nematerijalne imovine (2,5%) i obveza po uzetim kreditima (0,5%). Dugoročne investicije, rezerve za ostale stavke aktive, osim kredita, su **na istoj razini**

PAR preko 30 dana | 1,20%
Godišnja stopa otpisa | 1,47%
Pokazatelji kvaliteta portfelja u okviru propisanih ograničenja uz smanjenje PAR-a za 0,21 postotni bod i povećanje stope otpisa za 0,26 postotnih bodova

Operativna efikasnost poslovanja | 18,15%, povrat na aktivu, prilagođen za inflaciju, tržišnu cijenu kapitala i donacije **| 3,64%**, što je usklađeno s propisanim standardima

Zaključeno je 105.788 ugovora (8,8% više) i **isplaćeno 367,4 milijuna KM mikrokredita** (9% više)

Pozitivan finansijski rezultat | 12,8 milijuna KM, povećanje za 4,5 milijuna KM. Neto dobit MKD **| 1,5 milijuna KM**, a višak prihoda nad rashodima MKF **| 11,3 milijuna KM**

Osnovni pokazatelji poslovanja leasing sektora u FBiH

Dozvola za rad | 4 leasing društva, 102 zaposlena radnika, što je više za jednog radnika ili 1%

Obveze po uzetim kreditima | 339,7 milijuna KM (90,1% pasive), veće za 31,8 milijuna KM ili 10,3%, uz dominantan udjel dugoročnih kredita

Aktiva leasing sektora | 376,8 milijuna KM, veća za 33 milijuna KM ili 9,6%

Kapital | 28,1 milijun KM (7,5% pasive), veći za 0,4 milijuna KM ili 1,4%

Neto potraživanja po osnovi financijskog leasinga | 290 milijuna KM (76,9% aktive), veća su za 33,2 milijuna KM ili 12,9%

Trend | Zabilježeno je povećanje bruto potraživanja po osnovi financijskog leasinga (13,7%), neto potraživanja po osnovi financijskog leasinga (12,9%), neto vrijednosti osnovnih sredstava financiranih putem operativnog leasinga (15,9%), obveza po uzetim kreditima (10,3%), kapitala (1,4%) i ostalih obveza (10,2%), dok je zabilježeno smanjenje novca i novčanih ekvivalenata (26%), plasmana bankama (43,6%) i neto potraživanja po osnovi zajma (5,5%)

Dospjela neizmirena potraživanja | 2,9 milijuna KM, manja za 18,9%. Rezerve za gubitke po financijskom leasingu | 6,3 milijuna KM, veće za 197,8%

Broj i vrijednost novozaključenih leasing ugovora za financijski i operativni leasing na razini leasing sustava, povećani za 23,1% i 28,8%

Pozitivan financijski rezultat | 3,5 milijuna KM, povećanje za 1,8 milijuna KM

Osnovni pokazatelji faktoring poslovanja u FBiH

Poslovi faktoringa u FBiH | četiri komercijalne banke (tri članice međunarodnih bankarskih grupa sa sjedištem u zemljama članicama EU i jedna u pretežno domaćem vlasništvu)

Zaključena 263 ugovora o faktoringu (manje za 48 ugovora ili 15,4%) **nominalne vrijednosti otkupljenih novčanih potraživanja u iznosu od 134,9 milijuna KM** (povećanje od 51,1 milijun KM ili 61%)

Ukupni prihodi pružatelja usluga faktoringa u FBiH | 801 tisuća KM, manji za dvije tisuće KM ili 1%

Podaci o posebnim mjerama FBA

za SBS u FBiH

438,5 milijuna KM (2,7% ukupnih kredita bankarskog sektora FBiH) **obuhvaćeno je nekom od aktivnih posebnih mjera**. Kreditni portfelj pravnih osoba obuhvaćen nekom od aktivnih mjera je 414,9 milijuna KM (4,8% kreditnog portfelja pravnih osoba), dok portfelj stanovništva pod aktivnim mjerama iznosi 23,6 milijuna KM (0,3% kreditnog portfelja stanovništva)

44,1 milijun KM (5,4% ukupnog kreditnog portfelja NFI) **je obuhvaćen nekom od posebnih aktivnih mjera**. U segmentu stanovništva **izloženosti obuhvaćene nekom od posebnih mjera iznose 31,3 milijuna KM** (5,6% ukupnog kreditnog portfelja stanovništva), dok u segmentu pravnih osoba **izloženosti obuhvaćene nekom od posebnih mjera iznose 12,8 milijuna KM** (4,7% ukupnog portfelja pravnih osoba)

UVOD

FBA je osnovana 1996. godine kao neovisna i samostalna institucija koja izvršava nadležnosti sukladno odredbama ZoA, međunarodnim standardima, principima supervizije i pravilima struke. UO FBA obavlja opći nadzor poslovanja FBA, te u skladu sa zakonom propisanim nadležnostima poduzima mjere za efikasno obavljanje poslova iz svog djelokruga. FBA za svoj rad odgovara Parlamentu FBiH. U okviru redovnog izvršavanja zakonom propisanih nadležnosti, FBA sačinjava i na internetskoj stranici javno objavljuje kvartalne informacije o SBS, koje usvaja UO FBA.

Informacija o SBS sa stanjem na dan 30. 9. 2021. sačinjena je korištenjem izvještajnih podataka, te drugih podataka i informacija koje su SBS dostavili FBA i koji se koriste u redovnom nadzoru SBS.

Sadržajno, Informacija je podijeljena u dva dijela. U prvom dijelu prezentirana je detaljna analiza bankarskog sektora FBiH, struktura, financijski pokazatelji poslovanja i preporuke FBA za bankarski sektor u FBiH. Drugi dio odnosi se na detaljnu analizu poslovanja NFI, kao i usklađenost poslovanja NFI sa zakonskom i podzakonskom regulativom u okviru koje su kao zasebni segmenti obrađeni mikrokreditni i leasing sektor, kao i faktoring poslovanje u FBiH, s pripadajućim preporukama FBA.

Pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS na odobrene kredite i primljene depozite za banke, kao i prosječne ponderirane NKS i EKS za MKO i ugovore o financijskom leasingu po segmentima prezentira se s ciljem veće transparentnosti i lakše usporedivosti za korisnike financijskih usluga kroz priloge, koji su sastavni dio ove Informacije.

Podaci izraženi u postocima u Informaciji iskazani su u pravilu s jednim decimalnim mjestom, izuzev podataka o visinama NKS i EKS kod SBS i drugim podacima u kojima je to relevantno.

FBA je, u okviru propisanih nadležnosti, u 2021. godini pristupila produženju rokova za podnošenje zahtjeva za odobravanje posebnih mjera za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19. Primjena mjera će imati pozitivan utjecaj na cjelokupnu ekonomiju FBiH i bankarski sektor. S tim u vezi, FBA je usvojila Odluku o izmjenama Odluke o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19¹⁰ i Odluku o izmjenama Odluke o privremenim mjerama koje leasing društva i mikrokreditne organizacije primjenjuju za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19¹¹. Navedeni akti FBA imaju za cilj očuvanje stabilnosti bankarskog, mikrokreditnog i leasing sektora u FBiH i omogućavanje davanja olakšica klijentima SBS-a čiji su prihodi, odnosno izvori za otplatu i dalje smanjeni, kao posljedica utjecaja pandemije, čime je otežano, onemogućeno ili će biti onemogućeno izmirivanje njihovih obveza prema SBS.

---

¹⁰ "Službene novine Federacije BiH", br. 60/20 i 21/21

¹¹ "Službene novine Federacije BiH", br. 60/20 i 21/21

BANKARSKI SEKTOR

STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA U FBIH
19

FINANCIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA
22

PREPORUKE ZA BANKARSKI SEKTOR
50

1. BANKARSKI SEKTOR

1.1. STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA U FBiH

1.1.1. Status, broj i poslovna mreža

Na dan 30. 9. 2021. u FBiH bankarsku dozvolu ima 15 komercijalnih banaka. Broj banaka je isti kao i 31. 12. 2020. i sve banke su članice AOD.

Posebnim zakonskim propisom regulirano je osnivanje i rad Razvojne banke FBiH, a njen nadzor se vrši sukladno Uredbi o kriterijima i načinu vođenja nadzora nad poslovanjem Razvojne banke FBiH, te podaci o njenom poslovanju nisu uvršteni u ovu Informaciju.

U Prilogu 1. daju se osnovni podaci o bankama u FBiH na dan 30. 9. 2021.

Banke iz FBiH na dan 30. 9. 2021. imale su ukupno 527 organizacijskih dijelova, što je za četiri organizacijska dijela ili 0,8% manje u odnosu na 31.12.2020. godine. Na području FBiH posluju 464 organizacijska dijela banaka. Sedam banaka iz FBiH imale su 52 organizacijska dijela u RS-u, a deset banaka je imalo 11 organizacijskih dijelova u BD-u.

Tri banke iz RS-a imaju 28 organizacijskih dijelova u FBiH, što je na istoj razini u odnosu na 31. 12. 2020.

U tablici 1 daje se usporedni pregled organizacijskih dijelova, mreže bankomata i POS uređaja banaka u FBiH:

Tablica 1: Org. dijelovi, mreža bankomata i POS uređaja banaka koje posluju u FBiH					
R. br.	Opis	Poslovna jedinica/viši organizacijski dijelovi	Ostali organizacijski dijelovi	POS uređaji	Bankomati
31. 12. 2020.					
1.	Banke sa sjedištem u FBiH (na području BiH)	408	123	23.845	1.247
2.	Organizacijski dijelovi banaka iz RS u FBiH	10	18	551	38
Ukupno		418	141	24.396	1.285
30. 9. 2021.					
1.	Banke sa sjedištem u FBiH (na području BiH)	409	118	24.088	1.250
2.	Organizacijski dijelovi banaka iz RS u FBiH	10	18	490	38
Ukupno		419	136	24.578	1.288

1.1.2. Struktura vlasništva i tržišni udjel

Vlasnička struktura banaka¹² u FBiH na dan 30. 9. 2021. je sljedeća:

- u privatnom i pretežno privatnom vlasništvu - 14 banaka
- u državnom i pretežno državnom vlasništvu¹³ - jedna banka.

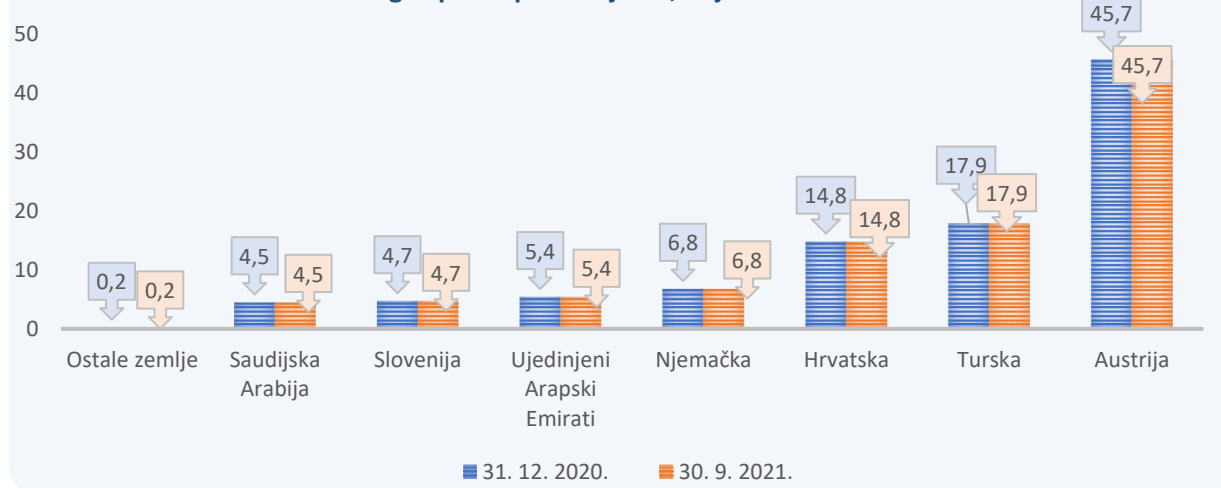
Od 14 banaka u privatnom i pretežno privatnom vlasništvu, četiri banke su u većinskom vlasništvu domaćih pravnih i fizičkih osoba (rezidenata), dok je deset banaka u većinskom stranom vlasništvu.

¹² Kriterij podjele banaka je vlasništvo u dioničkom kapitalu banaka

¹³ Državno vlasništvo se odnosi na kapital Vlade FBiH

Ako se analizira samo strani kapital, prema kriteriju zemlje porijekla dioničara, na dan 30. 9. 2021. (grafikon 1), stanje je nepromijenjeno u odnosu na kraj 2020. godine, s obzirom da najveći udjel i dalje imaju dioničari iz Austrije (45,7% stranog kapitala), zatim Turske (17,9%) i Hrvatske (14,8%), dok ostale zemlje nemaju značajniji pojedinačni udjel. S prestankom teškoća u radu Komisije za vrijednosne papire FBiH, očekivati je da će doći do promjene u strukturi vlasništva.

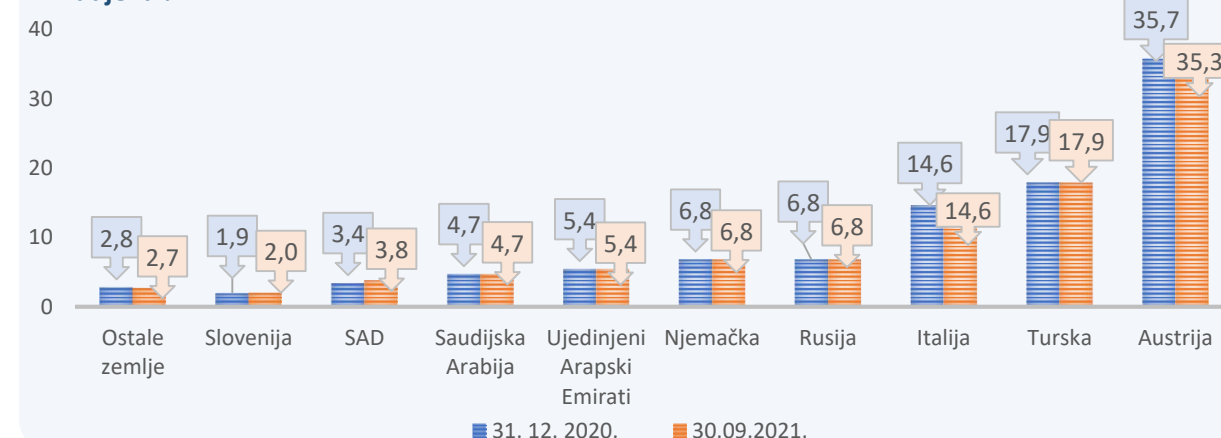
Grafikon 1: Struktura stranog kapitala po zemljama, udjel u %

Ako se uzmu u obzir kapitalne veze, struktura stranog kapitala može se promatrati po kriteriju zemlje sjedišta majke-matrice, odnosno bankarske grupe u čijem su većinskom vlasništvu (direktno ili indirektno preko članica iz bankarske grupe) banke u FBiH (grafikon 2).

Prema ovom kriteriju najveći udjel sa 30. 9. 2021. imaju bankarske grupe i banke iz Austrije (35,3%), zatim iz Turske (17,9%) i Italije (14,6%), dok bankarske grupe i banke iz ostalih zemalja nemaju značajniji pojedinačni udjel (ispod 7%).

Grafikon 2: Struktura stranog kapitala po zemljama - sjedištu grupe, udjel u %

Ukupan kapital bankarskog sektora u FBiH na dan 30. 9. 2021., povećan je za 261,6 milijuna KM ili 8,5% u odnosu na kraj 2020. godine i iznosi 3,3 milijarde KM (tablica 2). Povećanje ukupnog kapitala ostvareno je kao neto efekt: povećanja po osnovi tekućeg financijskog rezultata za devet mjeseci 2021. godine od 264 milijuna KM, povećanje po osnovi fer vrednovanja stavki imovine kroz ostalu sveobuhvatnu dobit u iznosu od 3,5 milijuna KM, povećanja po osnovi korekcije poreza na dobit u iznosu od 0,5 milijuna KM i smanjenje po osnovi promjene računovodstvene politike vrednovanja materijalne imovine kod jedne banke u iznosu od 6,4 milijuna KM.

- 000 KM -

R. br.	Banke	31. 12. 2019.*		31. 12. 2020.		30. 9. 2021.		Indeks	
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Državne banke	68.881	2,2	63.642	2,1	71.786	2,2	92	113
2.	Privatne banke	3.068.277	97,8	3.002.440	97,9	3.255.910	97,8	98	108
	Ukupno	3.137.158	100	3.066.082	100	3.327.696	100	98	109

* U postupku revizije za 2020. godinu izvršene su korekcije financijskih izvještaja za 2019. godinu, uslijed naknadnog vrednovanja financijske imovine po fer vrijednosti u slučaju udjela kod jedne banke, što je utjecalo na povećanje ukupnog kapitala bankarskog sektora FBiH za iznos od 5,8 milijuna KM

Promatrano kroz udjel državnog, privatnog i stranog kapitala u dioničkom kapitalu banaka dobije se detaljniji pregled o strukturi vlasništva kapitala banaka u FBiH (tablica 3):

- 000 KM -

R. br.	Dionički kapital	31. 12. 2019.		31. 12. 2020.		30. 9. 2021.		Indeks	
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Državni kapital	41.619	3,2	41.619	3,2	41.619	3,2	100	100
2.	Privatni kapital (rezidenti)	139.355	10,7	140.547	10,8	140.850	10,8	101	100
3.	Strani kapital (nerezidenti)	1.118.725	86,1	1.117.534	86,0	1.117.231	86,0	100	100
	Ukupno	1.299.699	100	1.299.700	100	1.299.700	100	100	100

Sa 30. 9. 2021. u odnosu na kraj 2020. godine nije bilo promjena u strukturi vlasništva dioničkog kapitala bankarskog sektora FBiH prema udjelu državnog, stranog i privatnog kapitala.

U tablici 4 daje se pregled tržišnih udjela banaka prema vrsti vlasništva (većinskom kapitalu) kroz razdoblja:

R. br.	Banke	31. 12. 2019.			31. 12. 2020.			30. 9. 2021.		
		Broj banaka	Udjel u ukup. kapit. %	Udjel u ukup. aktivi %	Broj banaka	Udjel u ukup. kapit. %	Udjel u ukup. aktivi %	Broj banaka	Udjel u ukup. kapit. %	Udjel u ukup. aktivi %
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Banke s većinskim državnim kapitalom	1	2,2	3,3	1	2,1	3,6	1	2,2	4,0
2.	Banke s većinskim privatn. kapitalom rezidenata	4	5,9	6,3	4	5,3	6,7	4	5,2	6,6
3.	Banke s većinskim stranim kapitalom	10	91,9	90,4	10	92,6	89,7	10	92,6	89,4
	Ukupno	15	100	100	15	100	100	15	100	100

1.1.3. Kadrovska struktura

Na razini bankarskog sektora na dan 30. 9. 2021. broj radnika je 6.457 i manji je za 65 radnika ili 1% u odnosu na kraj 2020. godine (tablica 5). Smanjenje broja radnika prisutno je kod osam banaka, kod pet banaka došlo je do povećanja broja radnika, a kod dvije banke broj radnika je na istoj razini u odnosu na kraj 2020. godine.

R. br.	Stupanj stručne spreme	31. 12. 2019.		31. 12. 2020.		30. 9. 2021.		Indeks	
		Broj zaposl.	Udjel %	Broj zaposl.	Udjel %	Broj zaposl.	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Visoka stručna sprema - VSS	4.125	61,9	4.088	62,7	4.059	62,9	99	99
2.	Viša stručna sprema - VŠS	485	7,3	453	6,9	429	6,6	93	95
3.	Srednja stručna sprema - SSS	2.041	30,7	1.975	30,3	1.963	30,4	97	99
4.	Ostali	8	0,1	6	0,1	6	0,1	75	100
Ukupno		6.659	100	6.522	100	6.457	100	98	99

Smanjenje broja zaposlenih u bankarskom sektoru FBiH sa 30. 9. 2021. u odnosu na kraj 2020. godine, prisutno je kod zaposlenih u svim kategorijama kvalifikacijske strukture.

Jedan od pokazatelja koji utječe na ocjenu performansi poslovanja pojedinačne banke i bankarskog sektora je omjer aktive i broja zaposlenih, odnosno iznos aktive po zaposlenom (tablica 6), pri čemu je veći omjer pokazatelj bolje efikasnosti poslovanja banke i ukupnog sektora.

- 000 KM -

Broj zaposl.	31. 12. 2019.		Broj zaposl.	31. 12. 2020.		Broj zaposl.	30. 9. 2021.	
	Aktiva	Aktiva po zaposl.		Aktiva	Aktiva po zaposl.		Aktiva	Aktiva po zaposl.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
6.659	24.217.016	3.637	6.522	24.396.438	3.741	6.457	25.493.266	3.948

1.2. FINANCIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

1.2.1. Bilanca stanja

U prezentirane pokazatelje poslovanja banaka u FBiH i analize bankarskog sektora uključeni su pokazatelji iz aktivne podbilance jedne banke s većinskim državnim kapitalom¹⁴, a sukladno odredbama Zakona o početnoj bilanci stanja poduzeća i banaka FBiH, prema kojim su banke s većinskim državnim kapitalom obavezne izvješćivati FBA na bazi „ukupne“ bilance stanja, raščlanjene na: pasivnu, neutralnu i aktivnu podbilancu.

S tim u vezi, podaci su iskazani u Prilogu 2. ove Informacije - Bilanca stanja banaka u FBiH po shemi FBA (aktivna podbilanca). U Prilogu 3. daje se pregled aktive, kredita, depozita i financijskog rezultata banaka u FBiH na dan 30. 9. 2021.

U tablici 7 daje se sažeti pregled bilance stanja bankarskog sektora:

¹⁴ Banke u većinskom državnom vlasništvu u "ukupnoj" bilanci iskazuju pasivne i neutralne stavke

- 000 KM -

R. br.	O p i s	31. 12. 2019.*		31. 12. 2020.		30. 9. 2021.		Indeks	
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
AKTIVA (IMOVINA)									
1.	Novčana sredstva	7.641.570	31,6	7.414.615	30,4	7.520.470	29,5	97	101
2.	Vrijednosni papiri	1.462.770	6,0	1.687.459	6,9	2.036.528	8,0	115	121
3.	Plasmani drugim bankama	149.197	0,6	275.941	1,1	108.344	0,4	185	39
4.	Kredit	15.220.759	62,8	15.254.651	62,5	16.131.633	63,3	100	106
5.	Ispravak vrijed.	1.120.940	4,6	1.127.176	4,6	1.112.657	4,4	101	99
6.	Kredit-neto (kred. - isp. vrij.)	14.099.819	58,2	14.127.475	57,9	15.018.976	58,9	100	106
7.	Posl. prostor i ostala fiksna aktiva	600.684	2,5	553.475	2,3	509.169	2,0	92	92
8.	Ostala aktiva	262.976	1,1	337.473	1,4	299.779	1,2	128	89
	UKUPNA AKTIVA	24.217.016	100	24.396.438	100	25.493.266	100	101	104
OBVEZE									
9.	Depoziti	19.414.294	80,2	19.660.862	80,6	20.590.697	80,8	101	105
10.	Uzete pozajmice od drugih banaka	0	0,0	0	0,0	0	0,0	-	-
11.	Obveze po uzetim kreditima	856.626	3,5	811.878	3,3	741.091	2,9	95	91
12.	Ostale obveze	808.938	3,3	857.616	3,5	833.782	3,2	106	97
KAPITAL									
13.	Kapital	3.137.158	13,0	3.066.082	12,6	3.327.696	13,1	98	109
	UKUPNO PASIVA (OBVEZE I KAPITAL)	24.217.016	100	24.396.438	100	25.493.266	100	101	104

* U postupku revizije za 2020. godinu izvršene su korekcije financijskih izvještaja za 2019. godinu kod jedne banke zbog naknadnog vrednovanja financijske imovine po fer vrijednosti u slučaju jednog udjela, uslijed čega je došlo do povećanja bilančne sume bankarskog sektora FBiH za 6,4 milijuna KM

Ukupna neto aktiva na razini bankarskog sektora u FBiH sa 30. 9. 2021. iznosi 25,5 milijardi KM i za 1,1 milijardu KM ili 4,5% je veća u odnosu na kraj 2020. godine. U strukturi aktive banaka najveći udjel imaju neto krediti (58,9%), zatim slijede novčana sredstva (29,5%), vrijednosni papiri (8%), fiksna aktiva (2%), ostala aktiva (1,2%) i plasmani drugim bankama (0,4%). U okviru pasive bilance banaka najveći udjel imaju depoziti (80,8%), zatim slijedi kapital (13,1%), ostale obveze (3,2%) i obveze po uzetim kreditima (2,9%).

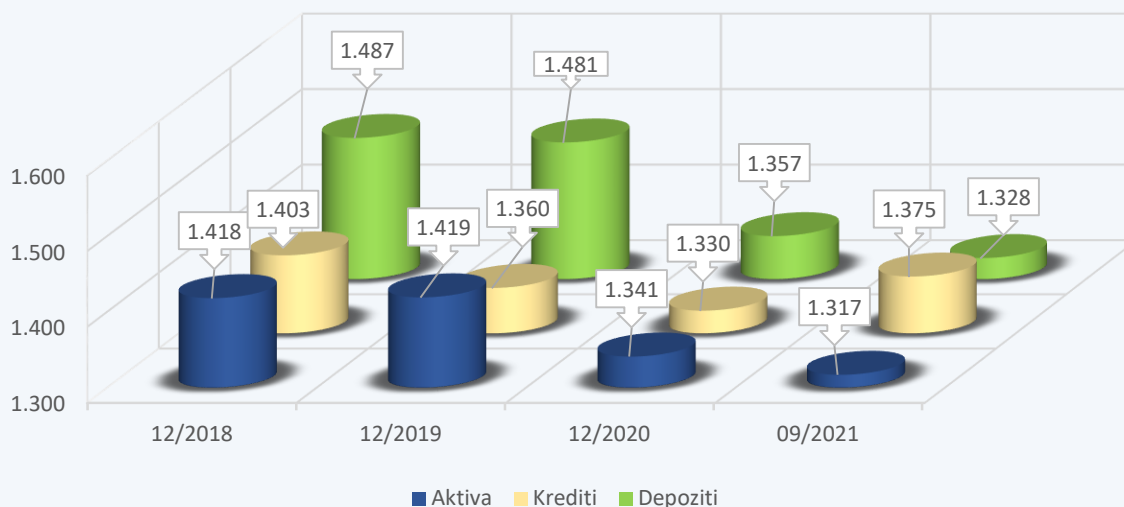
Sa 30. 9. 2021. u odnosu na kraj 2020. godine zabilježen je rast novčanih sredstava, ulaganja u vrijednosne papire, kredita, depozita i ukupnog kapitala, dok je zabilježeno smanjenje plasmana drugim bankama, poslovnog prostora i ostale fiksne aktive, ostale aktive, obveza po uzetim kreditima i ostalih obveza.

U tablici 8 daje se pregled aktive banaka prema vlasničkoj strukturi:

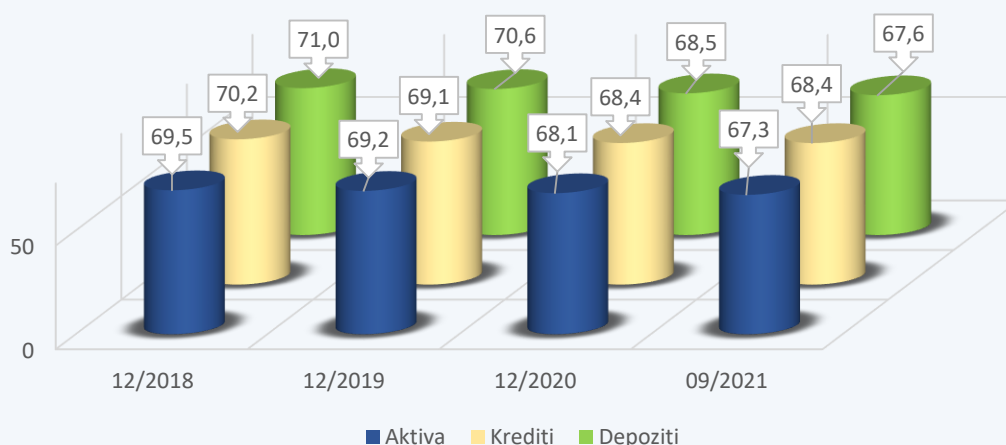
- 000 KM -

R. br.	Banke	31. 12. 2019.			31. 12. 2020.			30. 9. 2021.			Indeks	
		Broj banaka	Aktiva (000 KM)	Udjel %	Broj banaka	Aktiva (000 KM)	Udjel %	Broj banaka	Aktiva (000 KM)	Udjel %	(7/4)	(10/7)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1.	Državne	1	801.261	3,3	1	879.736	3,6	1	1.020.813	4,0	110	116
2.	Privatne	14	23.415.755	96,7	14	23.516.702	96,4	14	24.472.453	96,0	100	104
	Ukupno	15	24.217.016	100	15	24.396.438	100	15	25.493.266	100	101	104

Sa 30. 9. 2021. Herfindahlov indeks koncentracije (grafikon 3) u odnosu na kraj 2020. godine povećan je za kredite za 45 jedinica, dok je smanjen za aktivu za 24 jedinice i depozite za 29 jedinica. Herfindahlov indeks koncentracije za promatrano razdoblje pokazuje umjerenu koncentraciju u sve tri relevantne kategorije.

Grafikon 3: Herfindahlov indeks koncentracije u aktivima, kreditima i depozitima

Ako se promatra koncentracijska stopa, odnosno ukupan udjel pet najvećih banaka u sektoru - CR5 sa 30. 9. 2021. u odnosu na kraj 2020. godine (grafikon 4), prisutno je smanjenje kod kategorija tržišnog udjela za 0,8 postotnih bodova i depozita za 0,9 postotnih bodova, dok je koncentracijska stopa za kredite ostala na istoj razini (68,4%). Dvije najveće banke u sektoru čine 44,4% tržišta (aktiva 44,5%, krediti 43,9% i depoziti 44,8%).

Grafikon 4: Koncentracijske stope za pet najvećih banaka - CR5: aktiva, krediti i depoziti

Bankarski sektor može se analizirati i po kriteriju pripadnosti grupama, formiranih prema veličini aktive¹⁵ (tablica 9). Sa 30. 9. 2021. u bankarskom sektoru FBiH, prema veličini aktive, izdvajaju se tri banke s udjelom od 53,8%, koje čine I. grupu banaka s aktivom preko dvije milijarde KM.

¹⁵ Banke su podijeljene u pet grupa u zavisnosti od veličine aktive

- 000 KM -

Tablica 9: Udjel grupa banaka u ukupnoj aktivni

R. br.	Iznos aktive	31. 12. 2019.			31. 12. 2020.			30. 9. 2021.		
		Iznos	Udjel %	Broj banaka	Iznos	Udjel %	Broj banaka	Iznos	Udjel %	Broj banaka
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	I. (preko 2 milijarde KM)	13.686.527	56,5	3	13.375.256	54,8	3	13.704.010	53,8	3
2.	II. (1-2 milijarde KM)	6.652.374	27,5	5	7.906.422	32,4	6	8.457.218	33,2	6
3.	III. (0,5-1 milijarda KM)	3.451.044	14,2	5	2.708.664	11,1	4	2.888.622	11,3	4
4.	IV. (0,1-0,5 milijarde KM)	427.071	1,8	2	406.096	1,7	2	443.416	1,7	2
5.	V. (ispod 0,1 milijarde KM)	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0
	Ukupno	24.217.016	100	15	24.396.438	100	15	25.493.266	100	15

Sa 30. 9. 2021. u odnosu na kraj 2020. godine broj banaka po grupama banaka je ostao nepromijenjen, ali je došlo do promjene u strukturi, odnosno do prelaska jedne banke iz III. u II. grupu banaka i jedne banke iz II. u III. grupu banaka. U promatranom razdoblju nijedna banka nema aktivu manju od 100 milijuna KM.

Novčana sredstva na razini bankarskog sektora FBiH sa 30. 9. 2021. (tablica 10) iznose 7,5 milijardi KM i bilježe povećanje u odnosu na kraj 2020. godine za 105,9 milijuna KM ili 1,4%. Banke i dalje drže značajan iznos novčanih sredstava iznad obvezne rezerve.

- 000 KM -

Tablica 10: Novčana sredstva banaka

R. br.	Novčana sredstva	31. 12. 2019.		31. 12. 2020.		30. 9. 2021.		Indeks	
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Gotov novac	1.004.445	13,1	1.267.712	17,1	1.549.707	20,6	126	122
2.	Račun rezervi kod CBBiH	4.329.659	56,7	4.478.515	60,4	4.511.038	60,0	103	101
3.	Računi kod depoz. inst. u BiH	48.611	0,6	30.194	0,4	7.040	0,1	62	23
4.	Računi kod depoz. inst. u inostr.	2.258.758	29,6	1.638.190	22,1	1.452.683	19,3	73	89
5.	Novč. sred. u procesu naplate	97	0,0	4	0,0	2	0,0	4	50
	Ukupno	7.641.570	100	7.414.615	100	7.520.470	100	97	101

Sa 30. 9. 2021. u odnosu na kraj 2020. godine prisutno je povećanje novčanih sredstava kod gotovog novca i računa rezervi kod CBBiH, a smanjenje u okviru računa depozita kod depozitnih institucija u BiH i u inozemstvu, kao i kod novčanih sredstava u procesu naplate.

U valutnoj strukturi novčanih sredstava sa 30. 9. 2021. u odnosu na kraj 2020. godine, udjel domaće valute povećan je sa 73,7% na 75,9%, uz istovremeno smanjenje udjela sredstava u stranoj valuti sa 26,3% na 24,1%.

Portfelj vrijednosnih papira na dan 30. 9. 2021. (tablica 11) iznosi dvije milijarde KM, što je za 349,1 milijun KM ili 20,7% više u odnosu na kraj 2020. godine.

- 000 KM -

Tablica 11: Vrijednosni papiri prema vrsti instrumenta

R. br.	Ulaganja u VP	31. 12. 2019.*		31. 12. 2020.		30. 9. 2021.		Indeks	
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Vlasnički vrijednosni papiri	11.762	0,8	11.844	0,7	5.587	0,3	101	47
2.	Dužnički vrijednosni papiri:	1.451.008	99,2	1.675.615	99,3	2.030.941	99,7	115	121
2.1.	- VP svih razina vlasti u BiH	747.632	51,1	992.337	58,8	1.145.764	56,3	133	115
2.2.	- Državni VP (druge zemlje)	549.649	37,6	544.646	32,3	722.649	35,4	99	133
2.3.	- Korporativne obveznice ¹⁶	153.727	10,5	138.632	8,2	162.528	8,0	90	117
	Ukupno	1.462.770	100	1.687.459	100	2.036.528	100	115	121

* U postupku revizije za 2020. godinu izvršene su korekcije finansijskih izvještaja za 2019. godinu kod jedne banke zbog naknadnog vrednovanja finansijske imovine po fer vrijednosti u slučaju jednog udjela, uslijed čega je došlo do povećanja iznosa vlasničkih vrijednosnih papira, odnosno portfelja vrijednosnih papira na razini bankarskog sektora FBiH za 6,4 milijuna KM

¹⁶ Najveći dio, od cca. 94%, odnosi se na obveznice banaka iz EU i SAD, a preostali dio na obveznice kompanija iz EU

Sa 30. 9. 2021., u okviru izloženosti u vidu dužničkih vrijednosnih papira (tablica 12), najznačajnija stavka su vrijednosni papiri entitetskih vlada i to vrijednosni papiri koje je emitirala FBiH¹⁷ ukupne vrijednosti 724,1 milijun KM, te vrijednosni papiri emitenta RS u iznosu od 373,8 milijuna KM.

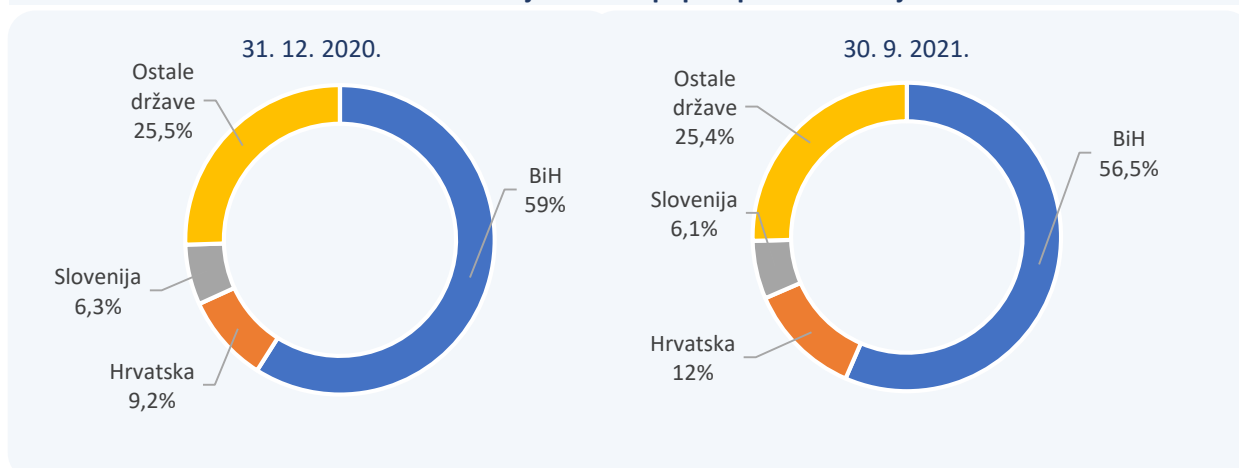
- 000 KM -

Tablica 12: Vrijednosni papiri entitetskih vlada BiH

R. br.	Ulaganja u VP	31. 12. 2019.		31. 12. 2020.		30. 9. 2021.		Indeks	
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Dužnički vrijednosni papiri emitenta FBiH:	532.147	72,6	699.554	71,5	724.079	65,9	131	104
1.1.	- Trezorski zapisi	18.921	2,6	100.007	10,2	77.256	7,0	529	77
1.2.	- Obveznice	513.226	70,0	599.547	61,3	646.823	58,9	117	108
2.	Dužnički vrijednosni papiri emitenta RS:	201.089	27,4	278.325	28,5	373.847	34,1	138	134
2.1.	- Trezorski zapisi	0	0,0	41.759	4,3	17.978	1,7	-	43
2.2.	- Obveznice	201.089	27,4	236.566	24,2	355.869	32,4	118	150
	Ukupno	733.236	100	977.879	100	1.097.926	100	133	112

Ako se ukupna izloženost u vidu vrijednosnih papira analizira prema izloženosti po zemljama (grafikon 5), najveći udjel od 56,5% je prema emitentima iz BiH, a zatim slijede Hrvatska s udjelom od 12%, Slovenija 6,1% i ostale države s pojedinačnim udjelom ispod 5%.

Grafikon 5: Struktura izloženosti u vidu vrijednosnih papira prema kriteriju države emitenta

1.2.2. Obveze

Sa 30. 9. 2021. udjel depozita, kao najznačajnijeg izvora financiranja banaka u odnosu na kraj 2020. godine, povećan je za 0,2 postotna boda (80,8%), dok je udjel kreditnih obveza smanjen za 0,4 postotna boda (2,9%).

Kreditne obveze banaka s iznosom od 741,1 milijun KM smanjene su za 70,8 milijuna KM ili 8,7% u odnosu na kraj 2020. godine. Ako se kreditnim obvezama dodaju i subordinirani krediti u iznosu od 201,4 milijuna KM, ukupna kreditna sredstva u izvorima imaju udjel od 3,7%.

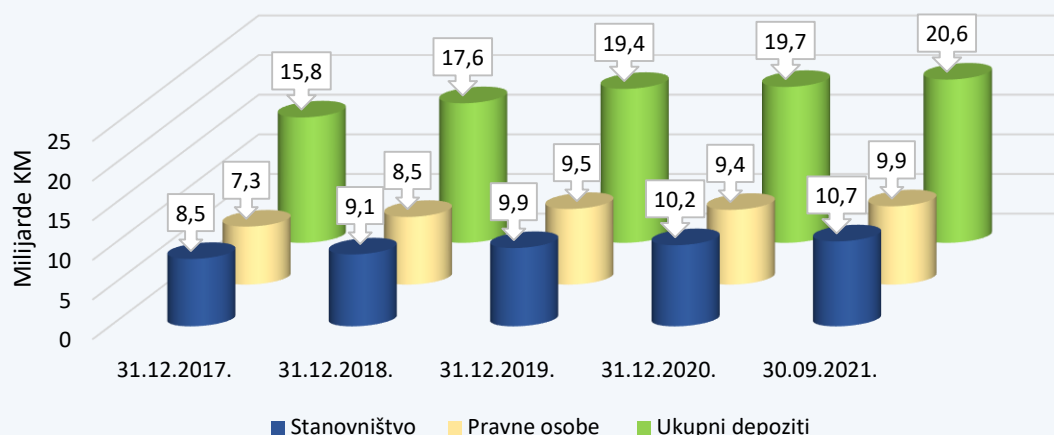
Depoziti na dan 30. 9. 2021. iznose 20,6 milijardi KM i povećani su u odnosu na kraj 2020. godine za 929,8 milijuna KM ili 4,7%. Od ukupnog iznosa depozita na kraju promatranog razdoblja, 1,3

¹⁷ Sve vrste vrijednosnih papira emitenta FBiH

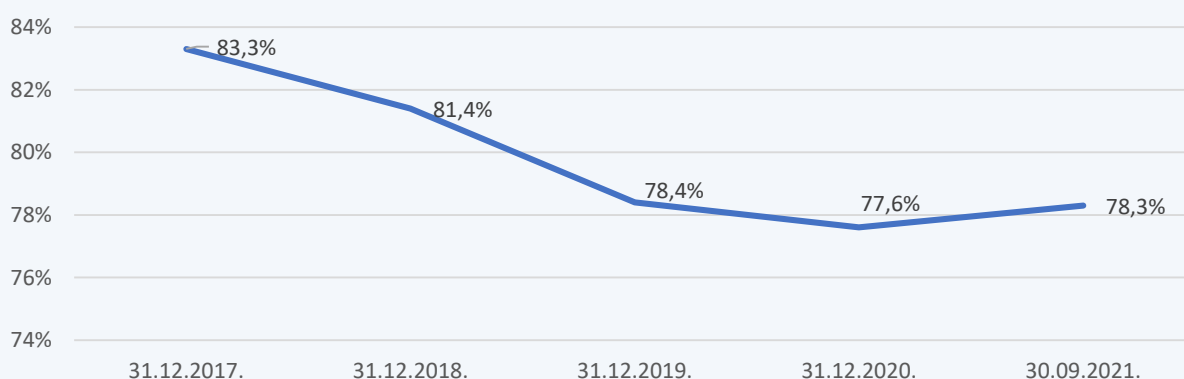
milijarde KM ili 6,6% odnosi se na depozite prikupljene u organizacijskim dijelovima banaka iz FBiH u RS-u i BD-u.

U grafikonu 6 i grafikonu 7 daju se pregledi ukupnih depozita i omjera kredita i depozita po razdobljima:

Grafikon 6: Ukupni depoziti

Grafikon 7: Omjer kredita i depozita

U tablici 13 dan je prikaz sektorske strukture depozita:

- 000 KM -

Tablica 13: Sektorska struktura depozita

R. br.	Sektori	31. 12. 2019.		31. 12. 2020.		30. 9. 2021.		Indeks	
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Vladine institucije	2.157.147	11,1	2.236.845	11,4	2.383.480	11,6	104	107
2.	Javna poduzeća	1.651.976	8,5	1.453.080	7,4	1.560.836	7,6	88	107
3.	Privatna poduzeća i društva	3.236.224	16,7	3.783.548	19,2	4.221.235	20,5	117	112
4.	Bankarske institucije	1.208.613	6,2	568.484	2,9	357.294	1,7	47	63
5.	Nebankarske financ. institucije	803.516	4,1	848.319	4,3	800.602	3,9	106	94
6.	Stanovništvo	9.877.414	50,9	10.236.559	52,1	10.717.633	52,1	104	105
7.	Ostalo	479.404	2,5	534.027	2,7	549.617	2,6	111	103
	Ukupno	19.414.294	100	19.660.862	100	20.590.697	100	101	105

Najveći udjel u sektorskoj strukturi depozita imaju depoziti stanovništva sa 52,1% i njihov udjel je ostao na istoj razini u odnosu na kraj 2020. godine. Depoziti stanovništva na dan 30. 9. 2021. iznose 10,7 milijardi KM.

Rast depozita sa 30. 9. 2021. u odnosu na kraj 2020. godine ostvaren je kod depozita vladinih institucija za 146,6 milijuna KM ili 6,6%, depozita javnih poduzeća za 107,8 milijuna KM ili 7,4%, depozita privatnih poduzeća za 437,7 milijuna KM ili 11,6%, depozita stanovništva za 481,1 milijun KM ili 4,7% i ostalih depozita za 15,6 milijuna KM ili 2,9%. Smanjenje depozita sa 30. 9. 2021. u odnosu na kraj 2020. godine zabilježeno je kod depozita bankarskih institucija za 211,2 milijuna KM ili 37,1% i depozita nebankarskih finansijskih institucija za 47,7 milijuna KM ili 5,6%.

Financiranje u vidu depozita bankarskih grupa prisutno je u osam banaka u FBiH, tako da se 85,7% ukupnih depozita bankarskih institucija odnosi na depozite bankarskih grupa.

Valutna struktura depozita na dan 30. 9. 2021. promijenjena je u odnosu na kraj 2020. godine u pogledu povećanja udjela depozita u domaćoj valuti sa 64,6% na 66,6% i smanjenja udjela depozita u stranoj valuti sa 35,4% na 33,4%. Depoziti u domaćoj valuti iznose 13,7 milijardi KM i povećani su za iznos od jednu milijardu KM ili 8,1% u odnosu na kraj 2020. godine, dok depoziti u stranim valutama iznose 6,9 milijardi KM i smanjeni su za iznos od 94,6 milijuna KM ili 1,4% u odnosu na kraj 2020. godine.

Struktura depozita, prema porijeklu deponenata, sa 30. 9. 2021. u odnosu na kraj 2020. godine, je sljedeća: sredstva rezidenata iznose 19,8 milijardi KM i imaju udjel od 96,3% (povećanje za jedan postotni bod), a depoziti nerezidenata iznose 0,8 milijardi KM, što je 3,7% ukupnih depozita (smanjenje za jedan postotni bod).

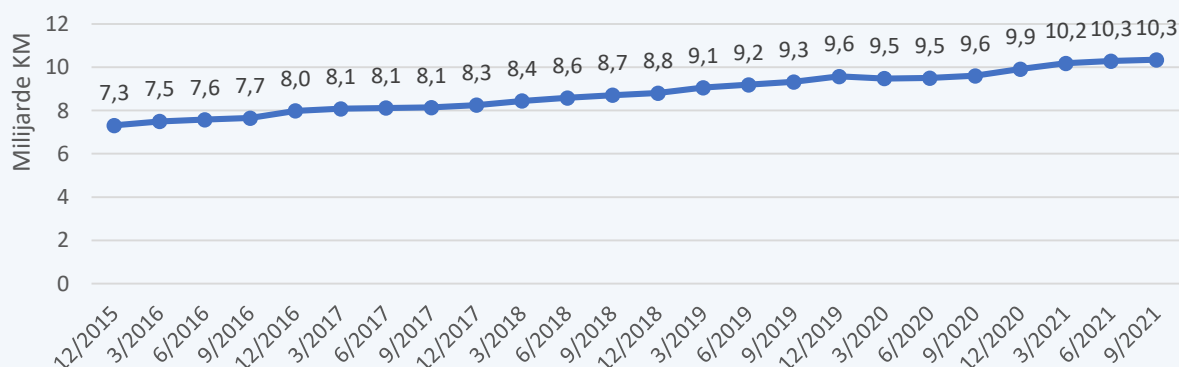
Dugogodišnji trend rasta štednih depozita (tablica 14 i grafikon 8), kao najznačajnijeg segmenta depozitnog i finansijskog potencijala banaka, nastavljen je i sa 30. 9. 2021. Štedni depoziti na dan 30. 9. 2021. iznose 10,3 milijarde KM i veći su za 430,4 milijuna KM ili 4,3% u odnosu na kraj 2020. godine.

- 000 KM -

Tablica 14: Štednja stanovništva

R. br.	Banke	Iznos			Indeks	
		31. 12. 2019.	31. 12. 2020.	30. 9. 2021.	(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Državne	96.979	105.980	117.958	109	111
2.	Privatne	9.476.470	9.809.340	10.227.767	104	104
	Ukupno	9.573.449	9.915.320	10.345.725	104	104

Grafikon 8: Ukupna štednja stanovništva

U dvije najveće banke koncentrirano je 53,7% štednje, dok pet banaka ima pojedinačni udjel manji od 2%, što iznosi 5,4% ukupne štednje u sektoru. Od ukupnog iznosa štednje, 52,8% se odnosi na štedne depozite u domaćoj, a 47,2% u stranoj valuti.

Sa 30. 9. 2021. u odnosu na kraj 2020. godine ostvaren je rast kratkoročnih štednih depozita stanovništva za 441,5 milijuna KM ili 7,2% (povećanje udjela za 1,7 postotnih bodova), dok su smanjeni dugoročni štedni depoziti stanovništva za 11 milijuna KM ili 0,3% (smanjenje udjela za 1,7 postotnih bodova).

Ročna struktura štednih depozita može se vidjeti u tablici 15:

- 000 KM -

R. br.	Štedni depoziti	31. 12. 2019.		31. 12. 2020.		30. 9. 2021.		Indeks	
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Kratkoročni štedni	5.634.426	58,9	6.142.454	61,9	6.583.905	63,6	109	107
2.	Dugoročni štedni	3.939.023	41,1	3.772.866	38,1	3.761.820	36,4	96	100
	Ukupno	9.573.449	100	9.915.320	100	10.345.725	100	104	104

Kreditni odobreni stanovništvu sa 30. 9. 2021. iznose 7,6 milijardi KM i povećani su za 3,7% u odnosu na kraj 2020. godine. U isto vrijeme depoziti stanovništva bilježe rast od 4,7% i sa 30. 9. 2021. iznose 10,7 milijardi KM.

U tablici 16 daje se pregled kredita stanovništvu, štednje i depozita stanovništva po razdobljima:

- 000 KM -

R. br.	Opis	31. 12. 2019.		31. 12. 2020.		30. 9. 2021.		Indeks	
		Iznos	Iznos	Iznos	Iznos	(4/3)	(5/4)		
1	2	3	4	5	6	7			
1.	Kreditni stanovništva	7.400.278	7.281.540	7.553.138	98	104			
2.	Štednja stanovništva	9.573.449	9.915.320	10.345.725	104	104			
2.1.	Oročena štednja	4.280.620	4.089.390	4.040.831	96	99			
2.2.	Štednja po viđenju	5.292.829	5.825.930	6.304.894	110	108			
3.	Kreditni/Štednja	77%	73%	73%	-	-			
4.	Depoziti stanovništva	9.877.414	10.236.559	10.717.633	104	105			
5.	Kreditni/Depoziti stanovništva	75%	71%	70%	-	-			

Sa 30. 9. 2021. prisutan je rast i kredita i depozita stanovništva, uz bržu stopu rasta depozita, pri čemu je odnos kredita i štednje ostao na istoj razini u odnosu na kraj 2020. godine, dok odnos kredita i depozita stanovništva ima trend smanjenja kroz razdoblja.

1.2.3. Kapital i adekvatnost kapitala

Ukupan kapital banaka, na dan 30. 9. 2021. iznosio je 3,3 milijarde KM i ostvareno je povećanje istog za 261,6 milijuna KM ili za 8,5% u odnosu na kraj 2020. godine (vidjeti pod 1.1.2. - Struktura vlasništva i tržišni udjel).

U tablici 17 daje se izvješće o stanju, odnosno strukturi regulatornog kapitala banaka u FBiH:

- 000 KM -

Tablica 17: Izvješće o stanju regulatornog kapitala

R. br.	Opis	31.12.2019.*	31.12.2020.	30.9.2021.	Indeks	
					(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Regulatorni kapital	2.696.142	2.698.561	2.798.098	100	104
1.1.	Temeljni kapital	2.662.338	2.581.508	2.690.979	97	104
1.1.1.	Redovni temeljni kapital	2.662.338	2.581.508	2.690.979	97	104
1.1.1.1.	Plaćeni instrumenti kapitala	1.299.335	1.299.335	1.299.335	100	100
1.1.1.2.	Premija na dionice	137.290	137.290	137.290	100	100
1.1.1.3.	(-) Vlastiti instrumenti redovnog temeljnog kapitala	-215	-214	-214	100	100
1.1.1.4.	Zadržana dobit prethodnih godina	403.027	343.453	356.970	85	104
1.1.1.5.	Priznata dobit ili gubitak	-36.302	-145.228	-135.306	400	93
1.1.1.6.	Akumulirana ostala sveobuhvatna dobit	32.434	29.151	25.743	90	88
1.1.1.7.	Ostale rezerve	970.088	1.000.959	1.013.732	103	101
1.1.1.8.	(-) Ostala nematerijalna imovina	-57.589	-58.638	-56.324	102	96
1.1.1.9.	(-) Odgođena porezna imovina koja ovisi o budućoj profitabilnosti i ne proizlazi iz privremenih razlika umanjnih za povezane porezne obveze	-14	-34	-83	243	244
1.1.1.10.	(-) Odbitak od stavki dodatnog temeljnog kapitala koji premašuje dodatni temeljni kapital	-1.255	0	0	-	-
1.1.1.11.	(-) Odgođena porezna imovina koja se može odbiti i koja ovisi o budućoj profitabilnosti i proizlazi iz privremenih razlika	-1.349	-8.300	-7.699	615	93
1.1.1.12.	(-) Instrumenti redovnog temeljnog kapitala subjekata financijskog sektora ako banka ima značajno ulaganje	-15.950	-16.266	-16.266	102	100
1.1.1.13.	Elementi ili odbici od redovnog temeljnog kapitala – ostalo	-67.162	0	73.801	0	-
1.1.2.	Dodatni temeljni kapital	0	0	0	-	-
1.2.	Dopunski kapital	33.804	117.053	107.119	346	92
1.2.1.	Plaćeni instrumenti kapitala i subordinirani dugovi	170.158	117.067	107.133	69	92
1.2.2.	(-) Vlastiti instrumenti dopunskog kapitala	-14	-14	-14	100	100
1.2.3.	Opći ispravci vrijednosti za kreditni rizik u skladu sa standardiziranim pristupom	163.609	0	0	0	-
1.2.4.	Odbitak od stavki dopunskog kapitala koji premašuje dopunski kapital (odbijen u dodatnom temeljnom kapitalu)	1.255	0	0	0	-
1.2.5.	Elementi ili odbici od dopunskog kapitala – ostalo	-301.204	0	0	0	-

* Podaci za 2019. godinu su korigirani za 5,8 milijuna KM s obzirom da su kod jedne banke, u postupku revizije za 2020. godinu izvršene korekcije financijskih izvještaja za 2019. godinu, zbog promjene računovodstvene politike vrednovanja dijela vrijednosnih papira

Regulatorni kapital banaka u FBiH sa 30. 9. 2021. iznosi 2,8 milijardi KM i povećan je za 99,5 milijuna KM ili 3,7% u odnosu na kraj 2020. godine. U isto vrijeme, temeljni kapital i redovni temeljni kapital banaka iznose 2,7 milijardi KM, s ostvarenim povećanjem od 109,5 milijuna KM ili 4,2%, a dopunski kapital iznosi 107,1 milijun KM, s ostvarenim smanjenjem od 9,9 milijuna KM ili 8,5% u odnosu na kraj 2020. godine. Smanjenje dopunskog kapitala posljedica je smanjenja pozicije plaćeni instrumenti kapitala i subordinirani dugovi kod tri banke, dok je kod jedne banke došlo do povećanja ove pozicije. U strukturi regulatornog kapitala bankarskog sektora FBiH temeljni kapital sudjeluje sa 96,2% (12/2020. godine 95,7%), dok dopunski kapital sudjeluje sa 3,8% (12/2020. godine 4,3%).

Detaljnija analiza pokazuje da su najveći utjecaj na promjenu temeljnog kapitala imale sljedeće stavke:

- povećanje po osnovi uključene dobiti za 2020. godinu u iznosu od 34,4 milijuna KM;
- povećanje po osnovi primjene Odluke o uvjetima za privremeno priznavanje stavki redovnog temeljnog kapitala¹⁸ u iznosu od 73,8 milijuna KM;
- povećanje po osnovi smanjenja odbitne stavke - nematerijalne imovine u iznosu od 2,3 milijuna KM;
- povećanje dobiti po osnovi odgođenih poreznih sredstava u iznosu od 0,8 milijuna KM;
- povećanje po osnovi efekata promjene računovodstvene politike vrednovanja nekretnina u iznosu od 0,5 milijuna KM;
- povećanje po osnovi korekcije poreza na dobit u iznosu od 0,5 milijuna KM;
- povećanje po osnovi smanjenja odbitne stavke - odgođena porezna imovina koja se može odbiti i koja ovisi o budućoj profitabilnosti i proizlazi iz privremenih razlika u iznosu od 0,6 milijuna KM;
- smanjenje akumulirane ostale sveobuhvatne dobiti u iznosu od 3,4 milijuna KM.

Ukupan iznos izloženosti riziku u skladu s Odlukom o izračunavanju kapitala banke, predstavlja zbroj izloženosti ponderirane rizikom za kreditni, tržišni, operativni rizik, rizik namirenja/slobodne isporuke i rizik povezan s velikim izloženostima koje proizlaze iz stavki u knjizi trgovanja. Ukupna izloženost riziku bankarskog sektora FBiH sa stanjem na dan 30. 9. 2021. (tablica 18) iznosi 14,5 milijardi KM.

- 000 KM -

Tablica 18: Struktura izloženosti riziku

R. br.	Izloženost riziku	31. 12. 2019.*		31. 12. 2020.		30. 9. 2021.		Indeks	
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Izloženosti ponderirane rizikom za kreditni rizik	13.088.785	87,1	12.843.833	91,0	13.134.112	90,3	98	102
2.	Izloženosti riziku namirenja/slobodne isporuke	0	0,0	0	0,0	0	0,0	-	-
3.	Izloženosti za tržišni rizik (pozicijski i valutni rizik)	237.686	1,6	119.065	0,8	267.811	1,8	50	225
4.	Izloženosti riziku za operativni rizik	1.705.834	11,3	1.150.236	8,2	1.147.302	7,9	67	100
Ukupan iznos izloženosti riziku		15.032.305	100	14.113.134	100	14.549.225	100	94	103

* Podaci korigirani uslijed promjene računovodstvene politike vrednovanja dijela vrijednosnih papira kod jedne banke

Ukupan iznos izloženosti riziku na razini bankarskog sektora FBiH u tekućoj godini povećan je za 436,1 milijun KM ili 3,1% u odnosu na kraj prethodne godine. U promatranom razdoblju iznos izloženosti ponderirane rizikom za kreditni rizik povećan je za 290,3 milijuna KM ili 2,3%, iznos izloženosti za tržišni rizik povećan je za 148,7 milijuna KM ili 124,9%, dok je kod izloženosti riziku za operativni rizik zabilježen pad od 2,9 milijuna KM ili 0,3%. U promatranom razdoblju tekuće godine, tri banke u sektoru nisu iskazale izloženost riziku za valutni rizik, jer im neto otvorena valutna pozicija ne prelazi 2% regulatornog kapitala, dok ih je na kraju 2020. godine bilo pet. Značajno povećanje izloženosti za tržišni rizik na razini bankarskog sektora FBiH najvećim dijelom je posljedica povećanja neto otvorene pozicije za EUR kod jedne banke.

Sa 30. 9. 2021., banke su najviše bile izložene kreditnom riziku (udjel 90,3%), koji je dominantan u bankarskom sektoru u FBiH. U odnosu na kraj prethodne godine došlo je do promjene u strukturi udjela pojedinih vrsta rizika u ukupnoj izloženosti, u smislu da je kreditni rizik smanjio

¹⁸ „Službene novine Federacije BiH“, broj: 68/21

udjel za 0,7 postotnih bodova, udjel izloženosti za operativni rizik smanjeno je za 0,3 postotna boda, dok je udjel izloženosti za tržišni rizik povećan za jedan postotni bod. U okviru izloženosti ponderirane rizikom za kreditni rizik najveći udjel ima izloženost prema stanovništvu (4,6 milijardi KM ili 34,8%), zatim izloženost prema gospodarskim društvima (3,4 milijarde KM ili 25,8%), te izloženost osigurana nekretninama (3,3 milijarde KM ili 24,8%).

Posljednjih nekoliko godina adekvatnost kapitala bankarskog sektora održavana je kontinuirano iznad 15%, što je zadovoljavajuća kapitaliziranost na razini sektora. Pokazatelji adekvatnosti kapitala bankarskog sektora u FBiH, daju se u tablici 19:

- 000 KM -

R. br.	Stope kapitala	% i iznos viška ili manjka od propisanog minimuma		
		31. 12. 2019.*	31. 12. 2020.	30. 9. 2021.
1	2	3	4	5
1.	Stopa redovnog temeljnog kapitala	17,7%	18,3%	18,5%
2.	Višak (+)/ manjak (-) redovnog temeljnog kapitala	1.647.657	1.628.872	1.708.906
3.	Stopa temeljnog kapitala	17,7%	18,3%	18,5%
4.	Višak (+) / manjak (-) temeljnog kapitala	1.309.430	1.311.327	1.381.550
5.	Stopa regulatornog kapitala	17,9%	19,1%	19,2%
6.	Višak (+) / manjak (-) regulatornog kapitala	892.267	1.004.986	1.052.191

* Podaci korigirani uslijed promjene računovodstvene politike vrednovanja dijela vrijednosnih papira kod jedne banke, ali nisu imali utjecaja na iskazane stope kapitala

Stopa regulatornog kapitala na dan 30. 9. 2021. iznosi 19,2% i značajno je veća u odnosu na zakonom propisani minimum, a što se odnosi i na ostale stope kapitala (stopa redovnog temeljnog kapitala i temeljnog kapitala). U odnosu na kraj 2020. godine stopa regulatornog kapitala povećana je za 0,1 postotni bod. U istom razdoblju, stope redovnog temeljnog i temeljnog kapitala zabilježile su povećanje za 0,2 postotna boda.

U tablici 20 daje se pregled stope financijske poluge (odnos temeljnog kapitala i ukupne izloženosti banke) bankarskog sektora FBiH kroz razdoblja:

- 000 KM -

R. br.	Vrijednosti izloženosti	31.12.2019.*	31.12.2020.	30.9.2021.
		3	4	5
1.	Izloženosti stope financijske poluge	25.208.367	25.523.184	26.700.015
2.	Temeljni kapital	2.662.338	2.581.508	2.690.979
	Stopa financijske poluge	10,6%	10,1%	10,1%

* Podaci korigirani uslijed promjene računovodstvene politike vrednovanja dijela vrijednosnih papira kod jedne banke

Stopa financijske poluge na razini bankarskog sektora na dan 30. 9. 2021. iznosi 10,1%, koliko je iznosila i na kraju 2020. godine.

1.2.4. Kreditni rizik

Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka¹⁹ definirana su pravila za upravljanje kreditnim rizikom, način raspoređivanja izloženosti u razine kreditnog rizika i utvrđivanja ECL-a, vrste prihvatljivih kolaterala i drugo. Ista je u primjeni od 1. siječnja 2020. Sve izloženosti raspoređuju se u tri razine kreditnog rizika: razina kreditnog rizika

¹⁹ „Službene novine Federacije BiH“, br. 44/19 i 37/20

1 - niska razina kreditnog rizika, razina kreditnog rizika 2 - povećana razina kreditnog rizika i razina kreditnog rizika 3 - izloženosti u statusu neizmirenja obveza.

U tablici 21 daje se pregled izloženosti na razini bankarskog sektora FBiH, prema ključnim kategorijama financijske imovine, izvanbilančnih izloženosti i pripadajućih ECL:

- 000 KM -

Tablica 21: Financijska imovina, izvanbilančne stavke i ECL										
R. br.	O p i s	31. 12. 2019.			31. 12. 2020.			30. 9. 2021.		
		Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Novac i novčani plasmani	7.796.241	7.696	0,1	7.693.909	9.887	0,1	7.633.142	9.730	0,1
2.	Financijska imovina po amortiziranom trošku	15.417.105	1.150.848	7,5	15.460.513	1.136.925	7,4	16.371.189	1.131.414	6,9
3.	Financijska imovina po fer vrijednosti	1.325.084*	0	0,0	1.552.559	0	0,0	1.885.537	0	0,0
4.	Ostala financijska potraživanja	224.665	36.030	16,0	258.027	33.250	12,9	203.061	23.484	11,6
I. Ukupno bilančna izloženost		24.763.095	1.194.574	4,8	24.965.008	1.180.062	4,7	26.092.929	1.164.628	4,5
5.	Izdane garancije	1.350.083	21.488	1,6	1.373.899	24.965	1,8	1.395.965	23.736	1,7
6.	Nepokriveni akreditivi	48.255	554	1,1	39.203	1.432	3,7	35.414	941	2,7
7.	Neopozivo odobreni a neiskorišteni krediti	2.058.199	19.685	1,0	2.468.359	32.597	1,3	2.200.122	20.412	0,9
8.	Ostale potencijalne obveze banke	54.122	310	0,6	8.274	26	0,3	270.656	2.569	0,9
II. Ukupno izvanbilanč. stavke		3.510.659	42.037	1,2	3.889.735	59.020	1,5	3.902.157	47.658	1,2
Ukupna izloženost (I+II)		28.273.754	1.236.611	4,4	28.854.743	1.239.082	4,3	29.995.086	1.212.286	4,0

* Podatak korigiran za 6,4 milijuna KM, uslijed promjene računovodstvene politike vrednovanja dijela vrijednosnih papira kod jedne banke

Ukupna izloženost banaka na dan 30. 9. 2021. iznosi 30 milijardi KM, od čega se 26,1 milijarda KM odnosi na bilančne izloženosti, a 3,9 milijardi KM na izvanbilančne stavke.

U prvih devet mjeseci 2021. godine zabilježeno je povećanje bilančne izloženosti u odnosu na kraj 2020. godine za iznos od 1,1 milijardu KM ili 4,5%, a nastao je kao neto efekt povećanja financijske imovine koja se vrednuje po fer vrijednosti i po amortiziranom trošku, a značajnijeg smanjenja novčanih sredstava i plasmana kod jedne banke i ostalih financijskih potraživanja kod dvije banke.

U istom razdoblju zabilježeno je povećanje izvanbilančnih stavki za 12,4 milijuna KM ili 0,3%. Povećanje je zabilježeno na poziciji izdanih garancija i ostalih potencijalnih obveza banke, dok je smanjenje zabilježeno na poziciji nepokrivenih akreditiva i neopozivo odobrenih, a neiskorištenih kredita. Rast na poziciji ostalih potencijalnih obveza banke rezultat je isključivo izvještajnog prepozicioniranja odobrenih neiskorištenih kredita koji imaju određene elemente opozivosti, a za koje je banka izvršila rezerviranja za potencijalne obveze (jedna banka), a isti su ranije iskazivani u poziciji „neopozivo odobreni a neiskorišteni krediti“.

U tablici 22 daje se pregled bilančnih i izvanbilančnih izloženosti na razini bankarskog sektora FBiH, prema razinama kreditnog rizika i pripadajućih ECL:

- 000 KM -

Tablica 22: Izloženosti prema razinama kreditnog rizika											
R. br.	Opis	31. 12. 2019.			31. 12. 2020.			30. 9. 2021.			
		Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1.	Razina kreditnog rizika 1	21.793.866*	123.558	0,6	22.301.920	179.478	0,8	23.479.159	156.038	0,7	
2.	Razina kreditnog rizika 2	1.652.439	113.839	6,9	1.645.274	204.681	12,4	1.623.292	212.980	13,1	
3.	Razina kreditnog rizika 3	1.316.790	957.177	72,7	1.017.814	795.903	78,2	990.478	795.610	80,3	
I. Ukupno bilančna izloženost		24.763.095	1.194.574	4,8	24.965.008	1.180.062	4,7	26.092.929	1.164.628	4,5	
4.	Razina kreditnog rizika 1	3.027.094	20.431	0,7	3.440.487	21.343	0,6	3.551.968	19.203	0,5	
5.	Razina kreditnog rizika 2	474.159	15.610	3,3	443.246	34.354	7,8	345.079	25.345	7,3	
6.	Razina kreditnog rizika 3	9.406	5.996	63,7	6.002	3.323	55,4	5.110	3.110	60,9	
II. Ukupno izvanbilančne stavke		3.510.659	42.037	1,2	3.889.735	59.020	1,5	3.902.157	47.658	1,2	
Ukupna izloženost (I+II)		28.273.754	1.236.611	4,4	28.854.743	1.239.082	4,3	29.995.086	1.212.286	4,0	

* Podatak korigiran za 6,4 milijuna KM, uslijed promjene računovodstvene politike vrednovanja dijela vrijednosnih papira kod jedne banke

Bilančna izloženost u razini kreditnog rizika 1 na dan 30. 9. 2021. iznosi 23,5 milijardi KM i čini 90% ukupne bilančne izloženosti. Ista je u odnosu na kraj 2020. godine povećana za 1,2 milijarde KM ili za 5,3%. Povećanje je najvećim dijelom ostvareno kao neto efekt: povećanja kreditnog portfelja u ovoj razini kreditnog rizika za 900,1 milijun KM, financijske imovine koja se vrednuje po fer vrijednosti za 334,1 milijun KM i dužničkih vrijednosnih papira koji se vrednuju po amortiziranom trošku za 40 milijuna KM, a smanjenja novčanih sredstava i novčanih potraživanja u iznosu od 61,8 milijuna KM i ostalih financijskih potraživanja za 36,2 milijuna KM.

Bilančna izloženost u razini kreditnog rizika 2 na dan 30. 9. 2021. iznosi 1,6 milijardi KM i čini 6,2% ukupne bilančne izloženosti. U odnosu na kraj 2020. godine ista je manja za 22 milijuna KM ili 1,3%. Smanjenje ukupne bilančne izloženosti u ovoj razini kreditnog rizika ostvareno je najvećim dijelom kao posljedica: povećanja kreditnog portfelja u razini kreditnog rizika 2 za 7,2 milijuna KM i novčanih sredstava i novčanih potraživanja za jedan milijun KM, a smanjenja vrijednosnih papira koji se vrednuju po amortiziranom trošku za 12,9 milijuna KM, ostalih financijskih potraživanja za 9,7 milijuna KM i ostale aktive koja se vrednuje po amortiziranom trošku za 7,9 milijuna KM.

Bilančna izloženost u razini kreditnog rizika 3 na dan 30. 9. 2021. iznosi jednu milijardu KM i čini 3,8% ukupne bilančne izloženosti. Ista je u odnosu na kraj 2020. godine smanjena za 27,3 milijuna KM ili 2,7%, a posljedica je najvećim dijelom smanjenja kreditnog portfelja u ovoj razini kreditnog rizika za 18,4 milijuna KM i ostalih financijskih potraživanja za 9,1 milijun KM.

U prvih devet mjeseci 2021. godine ECL za razinu kreditnog rizika 1 za bilančnu izloženost smanjen je za 23,4 milijuna KM, za razinu kreditnog rizika 2 povećan je za 8,3 milijuna KM, dok je za razinu kreditnog rizika 3 smanjen za 293 tisuće KM. U promatranom razdoblju, stopa pokrivenosti ECL-om za izloženosti u razini kreditnog rizika 1 smanjena je za 0,1 postotni bod, u razini kreditnog rizika 2 povećana je za 0,7 postotnih bodova, kao i u razini kreditnog rizika 3 za 2,1 postotni bod. Ukupna stopa pokrivenosti ECL-om bilančnih izloženosti iznosi 4,5%, dok je na kraju prethodne godine iznosila 4,7%.

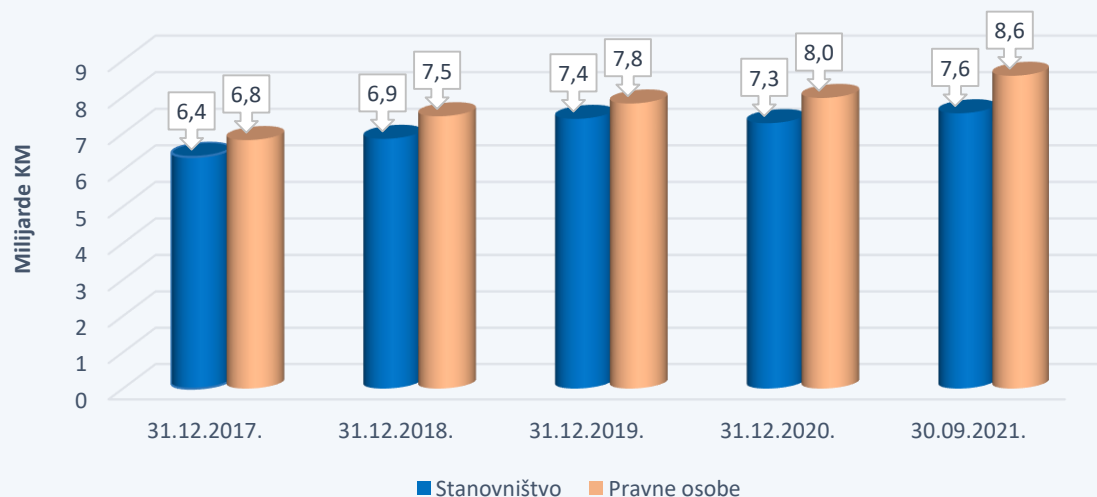
Izvanbilančna izloženost raspoređena u razini kreditnog rizika 1 na dan 30. 9. 2021. iznosi 3,6 milijardi KM i čini 91% ukupne izvanbilančne izloženosti. Izloženost u razini kreditnog rizika 2 iznosi 345,1 milijun KM ili 8,9% ukupne izvanbilančne izloženosti, dok je u razini kreditnog rizika 3 raspoređeno 5,1 milijun KM ili 0,1% ukupne izvanbilančne izloženosti.

Ukupna pokrivenost ECL-om izvanbilančnih izloženosti iznosi 1,2% i za 0,3 postotna boda je manja u odnosu na kraj prethodne godine. Smanjenje pojedinačnih stopa pokrivenosti zabilježeno je kod razine kreditnog rizika 1 i 2, dok je za razinu kreditnog rizika 3 došlo do povećanja u odnosu na kraj prethodne godine.

Na dan 30. 9. 2021. krediti iznose 16,1 milijardu KM i isti su veći za 877 milijuna KM ili za 5,7% u odnosu na kraj 2020. godine. Promatrajući sektorsku strukturu kredita najveći rast odnosi se na kredite bankarskim institucijama (464,7 milijuna KM ili 53% ukupno ostvarenog kreditnog rasta). Rast kredita bankarskim institucijama u iznosu od 449,1 milijun KM odnosi se na rast kratkoročnih izloženosti niskog rizika, a koji su uključeni u kreditni portfelj. Ukoliko bi se isključio spomenuti rast kratkoročnih izloženosti niskog rizika, u promatranom razdoblju ostvaren je rast kreditnog portfelja od 2,8%.

Kreditni stanovništvu iznose 7,5 milijardi KM, s udjelom u ukupnim kreditima od 46,8%, i u odnosu na kraj 2020. godine povećani su za 271,6 milijuna KM ili za 3,7%. Krediti pravnim osobama iznose 8,6 milijardi KM, s udjelom u ukupnim kreditima od 53,2%, i u odnosu na kraj 2020. godine ostvarili su povećanje od 605,4 milijuna KM ili 7,6% (grafikon 9). Ukoliko se isključi rast kratkoročne izloženosti niskog rizika kod jedne banke, u promatranom razdoblju ostvaren je rast kreditnog portfelja pravnih osoba od 2%.

Grafikon 9: Krediti

Trend i promjena udjela pojedinih sektora - korisnika kredita u ukupnoj strukturi kredita dani su u tablici 23:

- 000 KM -

R. br.	Sektori	31. 12. 2019.		31. 12. 2020.		30. 9. 2021.		Indeks	
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Vladine institucije	189.360	1,2	199.032	1,3	212.579	1,3	105	107
2.	Javna poduzeća	359.635	2,4	395.157	2,6	405.911	2,5	110	103
3.	Privatna poduzeća i društva	6.922.742	45,5	6.500.322	42,6	6.607.809	41,0	94	102
4.	Bankarske institucije	247.501	1,6	772.554	5,1	1.237.229	7,7	312	160
5.	Nebankarske fin. institucije	86.902	0,6	83.921	0,6	91.065	0,6	97	109
6.	Građani	7.400.278	48,6	7.281.540	47,7	7.553.138	46,8	98	104
7.	Ostalo	14.341	0,1	22.125	0,1	23.902	0,1	154	108
	Ukupno	15.220.759	100	15.254.651	100	16.131.633	100	100	106

Najveće promjene su zabilježene kod kratkoročnih izloženosti niskog rizika prema bankarskim institucijama (privremeni repo poslovi).

U tablici 24 daje se ročna struktura kredita po sektorima:

- 000 KM -

R. br.	Sektori	31.12.2020.			30.9.2021.			Indeks		
		Kratk. krediti	Dug. krediti	Dospjela potraž.	Kratk. krediti	Dug. krediti	Dospjela potraž.	(6/3)	(7/4)	(8/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Vladine institucije	4.732	193.928	372	5.064	207.338	177	107	107	48
2.	Javna poduzeća	40.618	342.373	12.166	66.289	338.348	1.274	163	99	10
3.	Privatna poduzeća i druš.	2.301.850	3.782.059	416.413	2.341.531	3.808.447	457.831	102	101	110
4.	Bankarske institucije	772.554	0	0	1.237.229	0	0	160	-	-
5.	Nebankarske fin. institucije	18.777	65.113	31	28.334	62.714	17	151	96	55
6.	Građani	400.340	6.655.109	226.091	393.655	6.908.846	250.637	98	104	111
7.	Ostalo	6.476	15.426	223	6.761	16.743	398	104	109	178
	Ukupno	3.545.347	11.054.008	655.296	4.078.863	11.342.436	710.334	115	103	108

Sa 30. 9. 2021. u odnosu na kraj 2020. godine kratkoročni krediti bankarskog sektora FBiH povećani su za 533,5 milijuna KM ili 15% (najvećim dijelom uslijed povećanja kratkoročnih izloženosti niskog rizika), a dugoročni krediti za 288,4 milijuna KM ili 2,6%. Dospjela potraživanja iznose 710,3 milijuna KM i veća su za 55 milijuna KM ili 8,4% u odnosu na kraj 2020. godine.

U valutnoj strukturi kredita najveći udjel od 50,6% ili 8,2 milijarde KM imaju krediti odobreni u domaćoj valuti, zatim slijede krediti odobreni s valutnom klauzulom s udjelom od 41,2% ili 6,6 milijardi KM (EUR: 6,6 milijardi KM ili 99,9%, CHF: 5,5 milijuna KM ili 0,1%), a najmanji udjel od 8,2% ili 1,3 milijarde KM imaju krediti odobreni u stranoj valuti (od toga se na EUR odnosi 98,8%).

U tablici 25 daje se pregled kredita pravnim osobama i stanovništvu prema razinama kreditnog rizika i pripadajućih ECL:

- 000 KM -

Tablica 25: Krediti prema razinama kreditnog rizika										
R. br.	Opis	31. 12. 2019.			31. 12. 2020.			30. 9. 2021.		
		Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I. Krediti pravne osobe										
1.	Razina kreditnog rizika 1	6.146.371	51.146	0,8	6.272.170	78.817	1,3	6.906.808	64.220	0,9
2.	Razina kreditnog rizika 2	904.039	55.829	6,2	1.157.194	141.218	12,2	1.169.345	161.691	13,8
3.	Razina kreditnog rizika 3	770.071	516.128	67,0	543.747	421.893	77,6	502.342	394.097	78,5
Ukupno I.		7.820.481	623.103	8,0	7.973.111	641.928	8,1	8.578.495	620.008	7,2
II. Krediti stanovništvo										
4.	Razina kreditnog rizika 1	6.451.878	59.562	0,9	6.395.495	84.591	1,3	6.669.667	77.434	1,2
5.	Razina kreditnog rizika 2	471.019	57.081	12,1	446.971	58.801	13,2	432.462	47.703	11,0
6.	Razina kreditnog rizika 3	477.381	381.194	79,9	439.074	341.856	77,9	451.009	367.512	81,5
Ukupno II.		7.400.278	497.837	6,7	7.281.540	484.248	6,7	7.553.138	492.649	6,5
Ukupno krediti										
7.	Razina kreditnog rizika 1	12.598.249	110.708	0,9	12.667.665	163.408	1,3	13.576.475	141.654	1,0
8.	Razina kreditnog rizika 2	1.375.058	112.910	8,2	1.604.165	200.019	12,5	1.601.807	209.394	13,1
9.	Razina kreditnog rizika 3	1.247.452	897.322	71,9	982.821	763.749	77,7	953.351	761.609	79,9
Ukupno krediti (I+II)		15.220.759	1.120.940	7,4	15.254.651	1.127.176	7,4	16.131.633	1.112.657	6,9

Kreditni portfelj raspoređen u razini kreditnog rizika 1 na dan 30. 9. 2021. iznosi 13,6 milijardi KM i čini 84,2% ukupnog kreditnog portfelja. Isti je u odnosu na kraj 2020. godine povećan za 908,8 milijuna KM ili za 7,2%, najvećim dijelom kao posljedica rasta kratkoročnih izloženosti niskog rizika. Stopa pokrivenosti ECL za razinu kreditnog rizika 1 iznosi 1% (za pravne osobe 0,9%, a za stanovništvo 1,2%) i manja je za 0,3 postotna boda u odnosu na kraj 2020. godine.

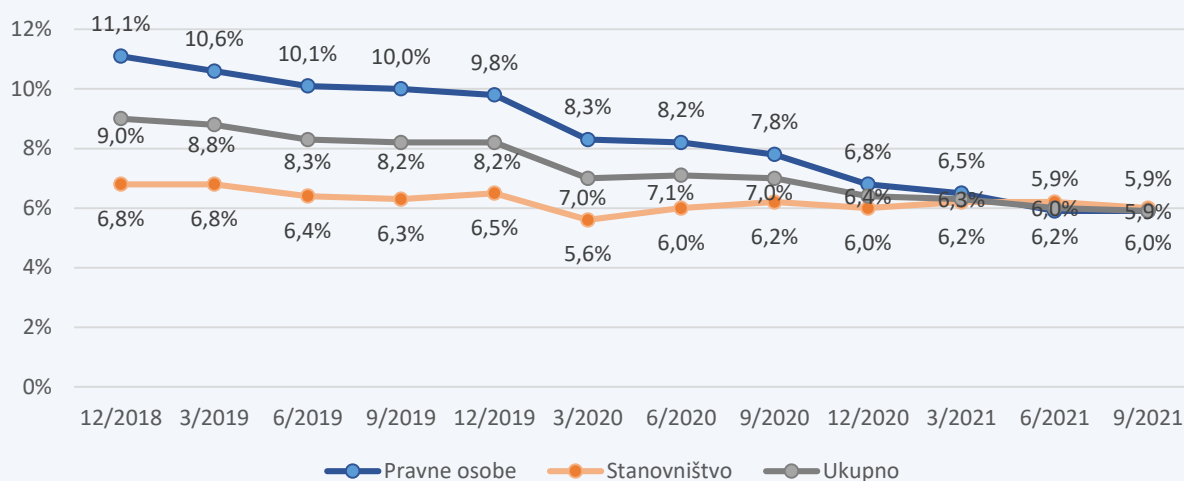
Kreditni portfelj u razini kreditnog rizika 2 na dan 30. 9. 2021. iznosi 1,6 milijardi KM i čini 9,9% ukupnog kreditnog portfelja. U odnosu na kraj 2020. godine isti je manji za 2,4 milijuna KM ili 0,1%. Stopa pokrivenosti ECL za razinu kreditnog rizika 2 iznosi 13,1% (pravne osobe 13,8%, stanovništvo 11%) i u odnosu na 31. 12. 2020. veća je za 0,6 postotnih bodova.

Kreditni portfelj u razini kreditnog rizika 3 (NPL) na dan 30. 9. 2021. iznosi 953,4 milijuna KM i čini 5,9% ukupnog kreditnog portfelja, dok je na kraju prethodne godine stopa NPL-a iznosila 6,4%. Smanjenje istog za 29,5 milijuna KM ili 3% u odnosu na kraj 2020. godine nastalo je kao neto efekt: novih NPL-a u iznosu od 178,6 milijuna KM, oporavka u iznosu od 34,6 milijuna KM, naplate u iznosu od 111,3 milijuna KM, računovodstvenog i trajnog otpisa u iznosu od 60,5 milijuna KM, te ostalih stavki u iznosu od 1,7 milijuna KM. Stopa pokrivenosti ECL za razinu kreditnog rizika 3 iznosi 79,9% (pravne osobe 78,5%, a stanovništvo 81,5%) i u odnosu na 31. 12. 2020. veća je za 2,2 postotna boda.

Od ukupnih kredita pravnim osobama, na NPL se odnosi 502,3 milijuna KM ili 5,9%, što je za 0,9 postotnih bodova manje nego na kraju 2020. godine. Ukoliko bi se u svrhu izračuna NPL-a iz kreditnog portfelja isključile kratkoročne izloženosti niskog rizika, stopa NPL-a kod pravnih osoba bi iznosila 6,9%. Za sektor stanovništva NPL iznosi 451 milijun KM ili 6% kreditnog portfelja stanovništva, što je isti relativni odnos kao i na kraju 2020. godine.

Pregled NPL-a (kreditni portfelj raspoređen u razinu kreditnog rizika 3) daje se u grafikonu 10:

Grafikon 10: Udjel NPL-a u kreditima

Ukupna stopa NPL-a računa se kao odnos NPL-a i ukupnog kreditnog portfelja. Ukoliko bi se u svrhu izračuna NPL-a iz kreditnog portfelja isključile kratkoročne izloženosti niskog rizika stopa NPL-a bi bila veća.

Detaljnija i potpunija sektorska analiza kreditnog portfelja bankarskog sektora FBiH može se sagledati iz Priloga 4. Informacije, a zasnovana je na podacima o granskoj koncentraciji kredita unutar sektora pravnih osoba (prema NACE šifrarniku djelatnosti) i stanovništva (po namjeni).

Kod kredita pravnim osobama najveći udjel imaju krediti odobreni trgovini (2,7 milijardi KM ili 31,7% kredita pravnih osoba, odnosno 16,9% ukupnog kreditnog portfelja), prerađivačkoj industriji (1,9 milijardi KM ili 22,4% kredita pravnih osoba, odnosno 11,9% ukupnih kredita), te financijskoj djelatnosti (1,4 milijarde KM ili 16,1% kredita pravnih osoba, odnosno 8,6% ukupnih kredita).

Udjel NPL-a kod kredita odobrenih trgovini iznosi 5,7%, kod prerađivačke industrije je 9,3%, dok kod financijske djelatnosti nema NPL-a. Kod kredita odobrenih ostalim pravnim osobama, najveći udjel NPL-a na kraju prvih devet mjeseci 2021. godine prisutno je kod kredita odobrenih poljoprivredi (23,8%), obrazovanju (23,5%), djelatnosti hotelijerstva i ugostiteljstva (10,7%), te informacija i komunikacija (10,2%).

Kod kredita odobrenih stanovništvu najveći udjel imaju krediti za opću potrošnju (šest milijardi KM ili 79% kredita stanovništvu, odnosno 37% ukupnog kreditnog portfelja) i krediti odobreni za stambene potrebe (1,5 milijardi KM ili 19,9% kredita stanovništvu, odnosno 9,3% ukupnog kreditnog portfelja). Udjel NPL-a kod kredita odobrenih za opću potrošnju iznosi 6,8%, dok je kod stambenih kredita 2,7%. Visoki udjel kredita za opću potrošnju u kreditnom portfelju bankarskog sektora FBiH ukazuje na potrebu pojačanog opreza u oblikovanju kreditnih politika banaka.

U tablici 26 dan je pregled najznačajnijih koeficijenata koji se koriste za ocjenu kreditnog rizika u bankama u FBiH:

- % -

Tablica 26: Pokazatelji kreditnog rizika				
R. br.	Opis	31.12.2019.	31.12.2020.	30.9.2021.
1	2	3	4	5
1.	Stopa nekvalitetnih izloženosti	4,7	3,5	3,3
2.	Stopa pokrivenosti nekvalitetnih izloženosti sa ECL	72,6	78,1	80,2
3.	Stopa pokrivenosti ukupne aktive sa ECL	4,4	4,3	4,0
4.	Stopa NPL	8,2	6,4	5,9
5.	Stopa pokrivenosti NPL sa ECL	71,9	77,7	79,9
6.	Stopa pokrivenosti ukupnih kredita sa ECL	7,4	7,4	6,9
7.	Novi NPL*/Ukupni prihodujući krediti	-0,3	0,7	0,2
8.	NPL/Ukupni kapital i ECL za NPL	30,9	25,7	23,3
9.	Neto NPL/Temeljni kapital	13,2	8,5	7,1
10.	Dospjeli krediti/Ukupni krediti	6,2	4,2	4,4

* Iznos rasta/pada NPL na izvještajni datum u odnosu na usporedno razdoblje

Kreditni rizik je dominantan rizik u bankarskom sektoru FBiH, zbog čega je fokus supervizora na ocjeni praksi upravljanja kreditnim rizikom, odnosno ocjeni prakse odobravanja, praćenja i analize izloženosti kreditnom riziku, uspostave sustava ranog upozorenja na povećanje kreditnog rizika, raspoređivanja izloženosti u razine kreditnog rizika i utvrđivanja ECL, postupanje s nekvalitetnim izloženostima, te upravljanja rizikom koncentracije.

Mjere koje je FBA propisala u razdoblju pandemije imaju za cilj izbjegavanje negativnih ekonomskih posljedica pandemije i omogućavanje oporavka gospodarstva, a što će rezultirati i ublažavanjem rasta NPL-a u ukupnom kreditnom portfelju u narednom razdoblju. Rast NPL-a je očekivan, ali može zavisiti i od efikasnosti drugih mjera koje imaju za cilj oporavak ekonomskih aktivnosti.

Zaključno s krajem devetog mjeseca 2021. godine, 438,5 milijuna KM ili 2,7% od iznosa ukupnih kredita je obuhvaćeno nekom od aktivnih mjera propisanih Odlukom o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19. Ukupan iznos kreditnog portfelja pravnih osoba koji je obuhvaćen nekom od aktivnih mjera iznosi 414,9 milijuna KM ili 4,8% kreditnog portfelja pravnih osoba, dok portfelja stanovništva pod aktivnim mjerama iznosi 23,6 milijuna KM ili 0,3% kreditnog portfelja stanovništva.

1.2.5. Profitabilnost

Na profitabilnost banaka najznačajnije utječe kvaliteta aktive. Također, pokazatelj profitabilnosti može biti pod utjecajem i ostalih rizika, strukture, diverzificiranosti i troškova izvora financiranja, troškovne efikasnosti, vanjskih faktora koji su specifični za bankarski, odnosno financijski sektor u FBiH (razvijenost financijskog sustava, regulatorna obilježja, industrijska koncentracija i dr.) i vanjskih makroekonomskih faktora (ekonomski rast, kamatne stope na svjetskom tržištu, stopa zaposlenosti i nezaposlenosti, kretanje plaća, inflacija i dr.).

Iz supervizorske perspektive, profitabilnost bankarskog sektora u FBiH, kao i pojedinačnih banaka u sektoru, promatra se u kontekstu održivosti, odnosno stabilnosti razine i kvalitete zarade i jačanja kapitalne osnove putem zadržane dobiti.

Razina, kvaliteta i trend zarade bankarskog sektora u FBiH

Na razini bankarskog sektora u FBiH za razdoblje 1.1. - 30.9.2021. iskazan je pozitivan financijski rezultat u iznosu od 264 milijuna KM, što je za 112,8 milijuna KM više u odnosu na isto razdoblje 2020. godine kada je pandemija značajnije utjecala na profitabilnost banaka (tablica 27). Sve banke sa sjedištem u FBiH iskazale su pozitivan financijski rezultat za prvih devet mjeseci 2021. godine.

- 000 KM -

R. br.	Opis	30. 9. 2019.		30. 9. 2020.		30. 9. 2021.	
		Iznos	Broj banaka	Iznos	Broj banaka	Iznos	Broj banaka
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Dobit	251.571	14	166.670	13	263.976	15
2.	Gubitak	647	1	15.478	2	0	0
	Ukupno	250.924	15	151.192	15	263.976	15

U Prilogu 5. prikazana je zbirna bilanca uspjeha banaka u FBiH za razdoblje 1.1.-30.9.2021., po shemi FBA, s usporednim podacima za isto izvještajno razdoblje 2020. godine.

Ukupni prihodi bankarskog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima banaka, u prvih devet mjeseci 2021. godine na razini bankarskog sektora u FBiH ostvareni su ukupni prihodi u iznosu od 917,7 milijuna KM i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine veći su za 46,9 milijuna KM ili za 5,4% (tablica 28).

- 000 KM -

R. br.	Struktura ukupnih prihoda	30. 9. 2020.		30. 9. 2021.		Indeks (5/3)
		Iznos	%	Iznos	%	
1	2	3	4	5	6	7
I. Prihodi od kamata i slični prihodi						
1.	Kamatonosni računi depozita kod depozitnih institucija	2.169	0,2	599	0,1	28
2.	Kredit i poslovi leasinga	468.473	53,8	464.290	50,6	99
3.	Ostali prihodi od kamata	53.038	6,1	56.067	6,1	106
	Ukupno I.	523.680	60,1	520.956	56,8	99
II. Operativni prihodi						
4.	Naknade za izvršene usluge	250.951	28,8	289.368	31,5	115
5.	Prihodi iz posl. s devizama	40.427	4,6	51.291	5,6	127
6.	Ostali operativni prihodi	55.700	6,4	56.088	6,1	101
	Ukupno II.	347.078	39,9	396.747	43,2	114
	Ukupni prihodi (I+II)	870.758	100	917.703	100	105

U strukturi ukupnih prihoda, prihodi od kamata i slični prihodi sudjeluju sa 56,8%, dok operativni prihodi sudjeluju sa 43,2%. U odnosu na isto razdoblje prethodne godine, došlo je do smanjenja udjela prihoda od kamata i sličnih prihoda za 3,3 postotna boda, koliko iznosi povećanje udjela operativnih prihoda. Ukupni kamatni i slični prihodi su u promatranom razdoblju zabilježili smanjenje od 2,7 milijuna KM ili 0,5%. Dominantna stavka u ovim prihodima su kamatni prihodi

po kreditima i poslovima leasinga, čiji je udjel u ukupnim prihodima smanjen za 3,2 postotna boda. U istom razdoblju smanjen je udjel kredita i potraživanja po poslovima leasinga u ukupnoj aktivni za 0,2 postotna boda (sa 63,5% na 63,3%), dok je prosječna ponderirana NKS na kredite povećana sa 3,14% na 3,28% (za 0,14 postotnih bodova).

U prvih devet mjeseci 2021. godine kamatni prihodi po kamatonosnim računima depozita kod depozitnih institucija smanjeni su za 1,6 milijuna KM ili 72,4% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. U istom razdoblju, udjel kamatonosnih računa depozita kod depozitnih institucija u ukupnoj aktivni bankarskog sektora u FBiH smanjen je sa 15,6% na 14,4% (za 1,2 postotna boda).

U okviru ostalih prihoda od kamata zabilježeno je povećanje na pozicijama kamatnih prihoda od plasmana drugim bankama za 14%, od vrijednosnih papira koji se drže do dospijeca za 11% i ostalih prihoda za 5%.

Ukoliko se promatra sektorska struktura ostvarenih kamatnih prihoda, najveći dio odnosi se na prihode od stanovništva (61,4%), iako krediti stanovništvu čine 46,8% ukupnog kreditnog portfelja bankarskog sektora FBiH, zbog veće prosječne NKS, koja za stanovništvo iznosi 5,28%, a za gospodarstvo 2,48%. Od ukupnih kamatnih prihoda, na prihode od privatnih poduzeća odnosi se 29,2%, od vladinih institucija 4,9%, a od javnih poduzeća 1,6%.

Ukupni operativni prihodi su u promatranom razdoblju zabilježili povećanje od 49,7 milijuna KM ili 14,3%. U strukturi ukupnih operativnih prihoda, najveća stavka su prihodi po naknadama za izvršene usluge koji su zabilježili povećanje za 38,4 milijuna KM ili 15,3%. Prihodi iz poslovanja s devizama ostvarili su najveću stopu rasta od 26,9%, odnosno veći su za 10,9 milijuna KM u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

Ukupni rashodi bankarskog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima banaka, ukupni rashodi na razini bankarskog sektora u FBiH u prvih devet mjeseci 2021. godine iznose 650,8 milijuna KM i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine manji su za 68,4 milijuna KM ili 9,5% (tablica 29).

- 000 KM -

Tablica 29: Struktura ukupnih rashoda banaka						
R. br.	Struktura ukupnih rashoda	30. 9. 2020.		30. 9. 2021.		Indeks (5/3)
		Iznos	%	Iznos	%	
1	2	3	4	5	6	7
I. Rashodi od kamata i slični rashodi						
1.	Depoziti	68.728	9,6	59.634	9,2	87
2.	Obveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	6.092	0,8	5.237	0,8	86
3.	Ostali rashodi od kamata	23.587	3,3	25.479	3,9	108
Ukupno I.		98.407	13,7	90.350	13,9	92
II. Nekamatni rashodi						
4.	Troškovi IV, rezerv. po pot. obav. i ost. vrijed. usklađenja	133.504	18,6	48.847	7,5	37
5.	Troškovi plaća i doprinosa	192.141	26,7	195.486	30,0	102
6.	Troškovi poslovnog prostora i amortizacija	118.273	16,4	124.610	19,1	105
7.	Ostali poslovni i direktni troškovi	100.312	13,9	116.758	17,9	116
8.	Ostali operativni troškovi	76.533	10,6	74.715	11,5	98
Ukupno II.		620.763	86,3	560.416	86,1	90
Ukupni rashodi (I+II)		719.170	100	650.766	100	90

U strukturi ukupnih rashoda, dominiraju nekamatni rashodi s udjelom od 86,1%, dok rashodi od kamata i slični rashodi sudjeluju sa 13,9%. U odnosu na isto razdoblje prethodne godine, povećan je udjel rashoda od kamata za 0,2 postotna boda, za koliko je smanjen udjel nekamatnih rashoda.

U promatranom razdoblju, kamatni i slični rashodi smanjeni su za 8,1 milijun KM ili 8,2%, što je najvećim dijelom rezultat smanjenja kamatnih rashoda po depozitima, koji su smanjeni za 9,1 milijun KM ili 13,2%, iako depoziti predstavljaju dominantan izvor financiranja bankarskog sektora u FBiH. Depozitni potencijal na kraju prvih devet mjeseci 2021. godine iznosi 20,6 milijardi KM i veći je za 1,4 milijarde KM u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, kada je iznosio 19,2 milijarde KM.

Kamatnosni depoziti u ukupnom depozitnom potencijalu sa 30. 9. 2021. sudjeluju sa 67,6% i smanjen im je udjel, s obzirom da su sa 30. 9. 2020. sudjelovali sa 70,3%. Smanjenje kamatnih rashoda po depozitima posljedica je, pored smanjenja udjela kamatonosnih depozita, i smanjenja prosječne NKS za depozite, sa 0,67%, koliko je iznosila 30. 9. 2020., na 0,51% koliko iznosi na kraju trećeg tromjesečja 2021. godine.

Kamatni rashodi po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama u promatranom razdoblju smanjeni su za 855 tisuća KM ili za 14%, s obzirom da je u isto vrijeme razina zaduženja bankarskog sektora u FBiH po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama smanjena za 61,6 milijuna KM ili 7,7%.

Ostali rashodi od kamata povećani su u promatranom razdoblju za 1,9 milijuna KM ili 8%. U okviru istih, najznačajnije promjene odnose se na smanjenje rashoda po kamatama po subordiniranim dugovima za 330 tisuća KM ili 6% iako je razina subordiniranog duga na 30. 9. 2021. veća za 10,1 milijun KM u odnosu na 30. 9. 2020.

Na razini bankarskog sektora u FBiH, u promatranom razdoblju, ukupni nekamatni rashodi su smanjeni za 60,3 milijuna KM ili 9,7%, pri čemu se najznačajnije strukturalne promjene odnose na smanjenje troškova ispravaka vrijednosti, rezerviranja po potencijalnim obvezama i ostalih vrijednosnih usklađivanja za 84,7 milijuna KM ili 63,4%, a povećanje troškova poslovnog prostora i amortizacije za 6,3 milijuna KM ili 5,4%, ostalih poslovnih i direktnih troškova za 16,4 milijuna KM ili 16,4% i troškova plaća za 3,3 milijuna KM ili 1,7%. Četiri banke nisu imale troškova ispravaka vrijednosti u ovoj godini, a samo tri banke imale su veće troškove ispravke vrijednosti u prvih devet mjeseci ove godine u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Od ukupnog smanjenja troškova ispravaka vrijednosti u promatranom razdoblju, 47,3 milijuna KM ili 55,9% odnosi se na dvije banke. Smanjenje ispravaka vrijednosti kod istih posljedica je značajnije naplate NPL-a, kao i činjenice da je u prethodnoj godini došlo do značajnog uvećanja ispravaka vrijednosti po osnovi konzervativnijih pretpostavki makroekonomskog modela, te primjene holističkog pristupa MSFI 9 (post model adjustment - PMA) za više klijenata kod kojih je uslijed pandemije prepoznat dodatni rizik, dok su u 2021. godini makroekonomske prognoze povoljnije, te je kod određenih klijenata došlo do poboljšanja internog rejtinga, odnosno deaktivacije PMA što je rezultiralo smanjenjem ispravaka vrijednosti.

Koeficijenti profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti poslovanja bankarskog sektora u FBiH

U tablici 30 dan je pregled najznačajnijih veličina i koeficijenata koji se koriste kao mjere za ocjenu profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti poslovanja banaka u FBiH:

- 000 KM ili % -

Tablica 30: Pokazatelji profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti				
R. br.	Opis	30. 9. 2019.	30. 9. 2020.	30. 9. 2021.
1	2	3	4	5
1.	Neto dobit	250.924	151.192	263.976
2.	Prosječna neto aktiva	22.947.679	23.725.550	24.834.480
3.	Prosječni ukupni kapital	3.092.301	2.975.110	3.189.637
4.	Ukupan prihod	802.962	772.351	827.353
5.	Neto kamatni prihod	453.366	425.273	430.606
6.	Operativni prihodi	349.596	347.078	396.747
7.	Operativni rashodi	388.236	386.947	394.811
8.	Poslovni i direktni rashodi	162.084	233.816	165.605
9.	Ostali poslovni i direktni troškovi	103.937	100.312	116.758
10.	Dobit na prosječnu aktivu (ROAA)	1,1	0,6	1,1
11.	Dobit na prosječni ukupni kapital (ROAE)	8,1	5,1	8,3
12.	Ukupan prihod/prosječna aktiva	3,5	3,3	3,3
13.	Neto kamatni prihod/prosječna aktiva (NIM)*	2,0	1,8	1,7
14.	Neto kamatna marža (kamatni prihod/prosječna kamatonosna aktiva-kamatni rashod/prosječna kamatonosna pasiva)	2,0	1,9	1,9
15.	Operativni rashodi/ukupan prihod umanjen za ostale poslov. i dir. troš. (CIR)**	55,5	57,6	55,6

* NIM eng. Net Income Margin

** CIR eng. Cost-income Ratio

Ukoliko se promatra neto kamatni prihod, zabilježen je njegov rast u odnosu na isto razdoblje 2020. godine za 5,3 milijuna KM ili 1,3%, ali je zabilježeno smanjenje njegovog udjela u ukupnom prihodu. Za prvih devet mjeseci 2021. godine neto kamatni prihod čini 52% ukupnog prihoda, dok je u istom razdoblju 2020. godine činio 55,1% ukupnog prihoda.

Dobit na prosječnu aktivu i prosječni ukupni kapital bilježe rastući trend u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, dok su ostali pokazatelji profitabilnosti na istoj razini, osim CIR-a, koji je poboljšan.

1.2.6. Ponderirane NKS i EKS

S ciljem veće transparentnosti i lakše usporedivosti uvjeta banaka za odobravanje kredita i primanje depozita, te zaštitu klijenata kroz uvođenje transparentnog prikaza troškova kredita, odnosno prihoda depozita, a sukladno međunarodnim standardima, kriterijima i praksama u drugim zemljama, FBA je propisala jedinstven način obračuna i iskazivanja EKS za sve banke sa sjedištem u FBiH, kao i za organizacijske dijelove banaka sa sjedištem u RS-u, a koji posluju u FBiH. Banke su obavezne mjesečno izvješćivati FBA o ponderiranim NKS i EKS na odobrene kredite i primljene depozite u izvještajnom mjesecu, u skladu s propisanom metodologijom²⁰.

²⁰ Odluka o jedinstvenom načinu obračuna iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite ("Službene novine Federacije BiH", broj: 81/17) i Uputa za izračunavanje ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope

Za potrebe korisnika kredita, a prilikom analize trenda kamatnih stopa, relevantno je pratiti kretanje ponderirane EKS, s obzirom da uključuje sve troškove koje korisnik plaća, a koji su direktno povezani s kreditom, tj. uvjetima korištenja kredita i koji ulaze u obračun cijene kredita (na primjer: troškovi za obradu kredita, troškovi premije osiguranja kod fizičkih osoba ako je osiguranje uvjet za odobravanje kredita, te drugi troškovi u vezi sa sporednim uslugama koje plaća klijent, a uvjet su za korištenje kredita).

U Prilogu 6. daju se prosječne ponderirane NKS i EKS na kredite i depozite po razdobljima.

Kada se promatraju dugoročni krediti, prosječna ponderirana EKS na razini bankarskog sektora u FBiH iznosi 5,33% i za 0,13 postotnih bodova je manja u odnosu na isto razdoblje prethodne godine (iznosila 5,46%), a kod kratkoročnih kredita došlo je do smanjenja prosječne ponderirane EKS za 0,05 postotnih bodova (sa 2,51% na 2,46%).

U navedenom razdoblju, promatrano prema sektorskoj strukturi, EKS na ukupne kredite odobrene gospodarstvu smanjena je za 0,01 postotni bod (sa 2,73% na 2,72%), a EKS na ukupne kredite odobrene stanovništvu smanjena je za 0,41 postotni bod (sa 7,05% na 6,64%).

Promatrano prema ročnosti depozita, prosječna ponderirana EKS na kratkoročne depozite zabilježila je smanjenje za 0,14 postotnih bodova (sa 0,34% na 0,20%), dok je na dugoročne depozite smanjena za 0,18 postotnih bodova (sa 1,00% na 0,82%).

1.2.7. Likvidnost

Upravljanje rizikom likvidnosti je, uz upravljanje kreditnim rizikom, jedan od najvažnijih i najstroženijih segmenata bankarskog poslovanja. Održavanje likvidnosti u tržišnoj ekonomiji je permanentna obveza banke i osnovna pretpostavka za njenu održivost na financijskom tržištu, te jedan od ključnih preduvjeta za uspostavljanje i očuvanje povjerenja u bankarski sektor, njegovu stabilnost i sigurnost.

U tablici 31 daje se pregled ispunjenja LCR-a, pokazatelja kratkoročne otpornosti banaka na rizik likvidnosti, u bankarskom sektoru u FBiH:

- 000 KM -

R. br.	Opis	31. 12. 2019.	31. 12. 2020.	30. 9. 2021.	Indeks	
					(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Zaštitni sloj likvidnosti	4.727.454	5.849.379	6.824.932	124	117
2.	Neto likvidnosni odljevi	1.628.421	2.186.642	2.734.932	134	125
	LCR	290%	268%	250%	92	93

Sa 30. 9. 2021. LCR na razini bankarskog sektora FBiH iznosi 250% i sve banke ispunjavaju zahtjeve u pogledu LCR-a.

Struktura zaštitnog sloja likvidnosti, po tržišnoj vrijednosti nakon primjene korektivnih faktora, prikazana je u tablici 32:

- 000 KM -

Tablica 32: Zaštitni sloj likvidnosti

R. br.	Opis	31.12.2019.	31.12.2020.	30.9.2021.	Indeks	
					(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Likvidna imovina razine 1	4.714.414	5.844.033	6.819.584	124	117
1.1.	Gotovina	1.004.447	1.267.715	1.549.703	126	122
1.2.	Rezerve centralne banke koje se mogu povući	2.322.240	2.467.371	2.377.477	106	96
1.3.	Imovina centralne vlade	645.804	1.112.172	1.748.618	172	157
1.4.	Imovina jedinica regionalne vlade i lokalne vlasti	733.801	981.701	1.120.239	134	114
1.5.	Imovina multilateralne razvojne banke i međ. org.	8.122	15.074	23.547	186	156
2.	Likvidna imovina razine 2	13.040	5.346	5.348	41	100
2.1.	Likvidna imovina razine 2a	3.027	0	0	0	-
2.2.	Likvidna imovina razine 2b	10.013	5.346	5.348	53	100
	Ukupno (1+2)	4.727.454	5.849.379	6.824.932	124	117

Zaštitni sloj likvidnosti iznosi 6,8 milijardi KM i bilježi povećanje od 975,6 milijuna KM ili 16,7% u odnosu na kraj prethodne godine. U strukturi zaštitnog sloja likvidnosti, likvidna imovina razine 1 sudjeluje sa 99,9%, koliko je iznosilo njen udjel i na kraju prethodne godine. U okviru likvidne imovine razine 1 najveći udjel ima iznos iznad obvezne rezerve koju banke drže u CBBiH sa 34,9%, zatim imovina centralnih vlada sa 25,6%, te gotovina sa 22,7%.

Izračun neto likvidnosnih odljeva može se vidjeti iz tablice 33:

- 000 KM -

Tablica 33: Neto likvidnosni odljevi

R. br.	Opis	31. 12.2019.	31.12.2020.	30.9.2021.	Indeks	
					(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Ukupni odljevi	3.890.270	4.875.334	5.467.927	125	112
2.	Ukupni priljevi	2.723.567	2.716.263	2.854.275	100	105
3.	Priljevi na koje se primjenjuje gornja granica od 75% odljeva	2.261.849	2.688.692	2.732.995	119	102
4.	Neto likvidnosni odljevi (1-3)	1.628.421	2.186.642	2.734.932	134	125

Pri izračunu neto likvidnosnih odljeva na dan 30. 9. 2021., kod svih banaka, osim jedne, odljevi su umanjeni za iznos ukupnih priljeva, dok je kod jedne banke ograničeno priznavanje likvidnosnih priljeva na 75% ukupnih likvidnosnih odljeva.

U strukturi odljeva koji na dan 30. 9. 2021. iznose 22,8 milijardi KM (prije primjene stope odljeva) najveći udjel imaju odljevi po osnovi depozita stanovništva (9,6 milijardi ili 42,2% ukupnih odljeva, od čega se na stabilne depozite odnosi 5,4 milijarde KM ili 56,1% odljeva depozita stanovništva), zatim depoziti drugih klijenata (7,2 milijarde KM ili 31,8% ukupnih odljeva), te drugi proizvodi i usluge (2,6 milijardi KM ili 11,5% ukupnih odljeva).

U strukturi ukupnih priljeva koji iznose 2,9 milijardi KM, najveći udjel imaju novčana potraživanja od finansijskih klijenata (1,4 milijarde KM ili 49,4% ukupnih priljeva), na koje je primijenjena stopa priljeva od 100%, zatim priljevi po osnovi finansijskih derivata (961,1 milijun KM ili 33,7% ukupnih priljeva) na koje je također primijenjena stopa priljeva od 100%, te potraživanja od klijenata koji nisu finansijski klijenti u iznosu od 302,8 milijuna KM ili 10,6% ukupnih priljeva, a na koje je primijenjena stopa priljeva od 50%.

Ročna struktura depozita po preostalom dospjeću prikazana je u tablici 34:

- 000 KM -

Tablica 34: Ročna struktura depozita po preostalom dospijeću

R. br.	Depoziti	31. 12. 2019.		31. 12. 2020.		30. 9. 2021.		Indeks	
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Štednja i dep. po viđ. (do 7 dana)	11.196.133	57,7	12.948.828	65,9	14.107.937	68,5	116	109
2.	7-90 dana	855.191	4,4	989.184	5,0	692.417	3,4	116	70
3.	91 dan do jedne god.	3.175.998	16,4	2.153.403	10,9	2.407.408	11,7	68	112
I. Ukupno kratkoročni		15.227.322	78,5	16.091.415	81,8	17.207.762	83,6	106	107
4.	Do 5 godina	3.983.643	20,5	3.388.072	17,3	3.250.210	15,8	85	96
5.	Preko 5 godina	203.329	1,0	181.375	0,9	132.725	0,6	89	73
II. Ukupno dugoročni		4.186.972	21,5	3.569.447	18,2	3.382.935	16,4	85	95
Ukupno (I + II)		19.414.294	100	19.660.862	100	20.590.697	100	101	105

Sa 30. 9. 2021. kratkoročni depoziti imali su udjel od 83,6%, a dugoročni 16,4%, pri čemu je došlo do povećanja udjela kratkoročnih, odnosno smanjenja udjela dugoročnih depozita za 1,8 postotnih bodova u odnosu na kraj 2020. godine.

U promatranom razdoblju zabilježeno je povećanje kratkoročnih depozita za 1,1 milijardu KM ili 6,9%, dok su dugoročni depoziti smanjeni za 186,5 milijuna KM ili 5,2%. Smanjenje dugoročnih depozita ostvareno je i kod depozita ročnosti do pet godina (za 137,9 milijuna KM ili 4,1%), a i kod depozita preko pet godina (za 48,7 milijuna KM ili 26,8%). Ako se analizira struktura dugoročnih depozita po preostalom dospijeću, vidljivo je da dominiraju depoziti s preostalom ročnošću do pet godina (96,1%).

Pregled osnovnih pokazatelja likvidnosti prikazan je u tablici 35:

- % -

Tablica 35: Koeficijenti likvidnosti

R. br.	Koeficijenti	31. 12. 2019.	31. 12. 2020.	30. 9. 2021.
1	2	3	4	5
1.	Likvidna sredstva ²¹ /neto aktiva	31,9	31,3	29,6
2.	Likvidna sredstva/kratkoročne fin. obveze	49,2	45,9	42,2
3.	Kratkoročne fin. obveze/ukupne fin. obveze	75,4	78,9	81,4
4.	Kredit/depoziti i uzeti krediti	75,1	74,5	75,6
5.	Kredit/depoziti, uzeti krediti i subord. dugovi ²²	74,4	73,8	74,9

U odnosu na kraj 2020. godine, smanjen je odnos likvidnih sredstava i neto aktive, odnosno likvidnih sredstava i kratkoročnih financijskih obveza, a povećan je udjel kratkoročnih financijskih obveza u ukupnim financijskim obvezama. Također, pokazatelj „kredit/depoziti i uzeti krediti“ bilježi povećanje i prelazak u zonu granice zadovoljavajućeg.

U funkciji planiranja potrebne razine likvidnih resursa, banke trebaju planirati izvore i strukturu adekvatnog likvidnog potencijala i u vezi s tim planirati i kreditnu politiku. Ročnost plasmana, odnosno kreditnog portfelja je determinirana upravo ročnošću izvora. Važan aspekt praćenja i analize pozicije likvidnosti je ročna usklađenost preostalih dospijeća stavki financijske aktive i

²¹ Likvidna sredstva u užem smislu: gotovina i depoziti i druga financijska sredstva sa preostalim rokom dospijeća manjim od tri mjeseca, isključujući međubankarske depozite

²² Prethodni koeficijent je proširen, u izvore su uključeni i subordinirani dugovi, što je realniji pokazatelj

obveza prema vremenskoj skali, koja je propisanim minimalnim limitima kreirana na vremenski horizont od 180 dana. S obzirom da je ročna transformacija sredstava kod banaka inherentno povezana s funkcionalnim karakteristikama bankarskog poslovanja, banke kontinuirano kontroliraju ročnu neusklađenost između izvora i plasmana, održavajući je sukladno propisanim limitima.

U tablici 36 daje se pregled ročne usklađenosti financijske aktive i obveza do 180 dana:

- 000 KM -

Tablica 36: Ročna usklađenost financijske aktive i obveza do 180 dana						
R. br.	O p i s	31.12.2019.*	31.12.2020.	30.9.2021.	Indeks	
1	2	Iznos	Iznos	Iznos	(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
I. 1-30 dana						
1.	Iznos financijske aktive	10.586.283	10.981.471	11.790.586	104	107
2.	Iznos financijskih obveza	11.624.766	13.510.009	14.575.110	116	108
3.	Razlika (+ ili -) = 1-2	-1.038.483	-2.528.538	-2.784.524	-	-
Obračun izvršenja propisane obveze u %						
a)	Ostvareno %= red.br.1 / red.br.2	91,1%	81,3%	80,9%		
b)	Propisani minimum %	85,0%	65,0%	65,0%		
Više (+) ili manje (-) = a – b		6,1%	16,3%	15,9%		
II. 1-90 dana						
1.	Iznos financijske aktive	11.648.306	12.065.528	12.945.367	104	107
2.	Iznos financijskih obveza	12.367.913	14.303.357	15.159.857	116	106
3.	Razlika (+ ili -) = 1-2	-719.607	-2.237.829	-2.214.490	-	-
Obračun izvršenja propisane obveze u %						
a)	Ostvareno %= red.br.1 / red.br.2	94,2%	84,4%	85,4%		
b)	Propisani minimum %	80,0%	60,0%	60,0%		
Više (+) ili manje (-) = a – b		14,2%	24,4%	25,4%		
III. 1-180 dana						
1.	Iznos financijske aktive	12.992.018	13.257.364	14.118.678	102	106
2.	Iznos financijskih obveza	13.550.664	15.167.836	16.238.389	112	107
3.	Razlika (+ ili -) = 1-2	-558.646	-1.910.472	-2.119.711	-	-
Obračun izvršenja propisane obveze u %						
a)	Ostvareno %= red.br.1 / red.br.2	95,9%	87,4%	86,9%		
b)	Propisani minimum %	75,0%	55,0%	55,0%		
Više (+) ili manje (-) = a – b		20,9%	32,4%	31,9%		

* Podaci korigirani uslijed promjene računovodstvene politike vrednovanja dijela vrijednosnih papira kod jedne banke

Na dan 30. 9. 2021. financijska aktiva u sva tri intervala bila je manja od financijskih obveza, a ostvareni postotci ročne usklađenosti bili su iznad propisanog minimuma, i to u prvom intervalu za 15,9%, u drugom za 25,4% i u trećem intervalu za 31,9%.

Promatrajući osnovne pokazatelje likvidnosti, kvalitativne i kvantitativne zahtjeve, kao i druge faktore koji utječu na poziciju likvidnosti banaka, može se zaključiti da je likvidnost bankarskog sektora u FBiH na kraju devet mjeseci 2021. godine zadovoljavajuća, i pored negativnih efekata pandemije na gospodarstvo.

1.2.8. Devizni (FX) rizik

U svom poslovanju banke su izložene rizicima proizašlim iz mogućih gubitaka po bilančnim i izvanbilančnim stavkama nastalim uslijed promjene cijena na tržištu. Jedan od tih rizika je i FX rizik, koji nastaje kao rezultat promjena valutnih tečajeva i/ili neusklađenosti razine aktive, pasive i izvanbilančnih stavki u istoj valuti - individualna devizna pozicija ili svih valuta zajedno s kojima banka posluje - ukupna devizna pozicija banke. Odlukom o upravljanju deviznim rizikom banke, propisan je način izračunavanja devizne pozicije i najveća dopuštena izloženost FX riziku,

tj. ograničenja za otvorenu individualnu i ukupnu deviznu poziciju (duga ili kratka), obračunata u odnosu na priznati kapital banke. U cilju ublažavanja posljedica pandemije, FBA je u navedenoj Odluci izvršila izmjene u smislu povećanja limita za individualnu deviznu poziciju za EUR i ukupnu deviznu poziciju banke.

Prema stanju na dan 30. 9. 2021. na razini bankarskog sektora u valutnoj strukturi aktive banaka stavke u stranim valutama iznose 4,4 milijarde KM, s udjelom od 17,1% (na kraju 2020. godine 3,9 milijardi KM ili 16%). Valutna struktura pasive bitno je drugačija, jer je udjel obveza u stranoj valuti znatno veći i iznosi 7,9 milijardi KM ili 31% (na kraju 2020. godine osam milijardi KM, uz udjel od 32,9%).

U tablici 37 daje se struktura financijske aktive i financijskih obveza i devizna pozicija za EUR, kao najznačajnije valute i ukupna devizna pozicija na razini bankarskog sektora:

- milijuni KM -

Tablica 37: Devizna usklađenost financijske aktive i obveza (EUR i ukupno)											
R. br.	Opis	31. 12. 2020.				30. 9. 2021.				Indeks	
		EUR		Ukupno		EUR		Ukupno		EUR	Ukupno
1	2	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(7/3)	(9/5)
3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
I. Aktiva u bilanci stanja											
1.	Novčana sredstva	1.405	14,5	1.950	18,8	1.256	12,7	1.811	17,0	89	93
2.	Kredit	826	8,5	826	7,9	1.289	13,0	1.305	12,3	156	158
3.	Kredit s val. kl.	6.321	65,4	6.323	60,8	6.077	61,4	6.078	57,1	96	96
4.	Ostalo	929	9,6	1.117	10,7	1.086	11,0	1.254	11,8	117	112
5.	Ostala fin. akt. sa val. kl.	190	2,0	190	1,8	197	2,0	197	1,9	104	104
Ukupno I. (1+2+3+4+5)		9.671	100	10.406	100	9.905	100	10.645	100	102	102
II. Obveze u bilanci stanja											
6.	Depoziti	6.221	72,5	6.965	74,6	6.120	72,1	6.871	74,2	98	99
7.	Uzeti kredit	809	9,4	809	8,7	740	8,7	740	8,0	91	91
8.	Dep. i kred. s val. kl.	1.319	15,4	1.319	14,1	1.357	16,0	1.357	14,7	103	103
9.	Ostalo	230	2,7	244	2,6	269	3,2	286	3,1	117	117
Ukupno II. (6+7+8+9)		8.579	100	9.337	100	8.486	100	9.254	100	99	99
III. Izvanbilančna pozicija neto (+) ili (-)											
10.	Aktiva	26		61		6		56			
11.	Pasiva	1.025		1.034		1.217		1.236			
IV. Pozicija											
Duga (iznos)		93		96		208		211			
%		3,4%		3,6%		7,4%		7,6%			
Kratka (iznos)											
%											
Dopuštena		40,0%		40,0%		40,0%		40,0%			
Manja od dopuštene		36,6%		36,4%		32,6%		32,4%			

Promatrano po bankama i ukupno na razini bankarskog sektora FBiH može se konstatirati da se izloženost banaka i sektora FX riziku sa 30. 9. 2021. kretala u okviru propisanih ograničenja.

Sa 30. 9. 2021. dugu deviznu poziciju imalo je 13 banaka, a dvije banke kratku poziciju. Na razini sektora iskazana je duga devizna pozicija od 7,6% ukupnog priznatog kapitala banaka, što je za 32,4 postotna boda manje od dopuštene. Individualna devizna pozicija za EUR, iznosila je 7,4%, što je za 32,6 postotnih bodova manje od dopuštene, pri čemu su stavke financijske aktive bile veće od financijskih obveza (duga pozicija).

Ako se analizira struktura stranih valuta, u financijskoj aktivi²³ dominantan je udjel EUR od 83,1% (31. 12. 2020. godine 81,1%), uz povećanje nominalnog iznosa za 471,3 milijuna KM ili 14,9% u odnosu na kraj 2020. godine. Udjel EUR-a u financijskim obvezama je 90,3% (31. 12. 2020. godine 90,6%) i u odnosu na kraj 2020. godine smanjen je za 130,9 milijuna KM ili 1,8%. Osnovica za izračun udjela EUR-a u financijskoj aktivi i financijskim obvezama ne uključuje stavke s valutnom klauzulom.

1.2.9. Kamatni rizik u bankarskoj knjizi

Kamatni rizik u bankarskoj knjizi je rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na financijski rezultat i kapital banke po osnovi pozicija iz bankarske knjige uslijed promjene kamatnih stopa. Promjene kamatnih stopa koje generiraju ovaj rizik obično se javljaju kao posljedica neusklađenosti u rokovima dospijea, promjena kamatnih stopa na pozicije aktive i pasive ili izvanbilančne kratke ili duge pozicije.

FBA je Odlukom o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi propisala minimalne standarde za uspostavu sustava upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi, način izračuna promjene ekonomske vrijednosti koja proizlazi iz pozicija bankarske knjige, te izvješćivanje FBA na kvartalnoj razini. Banka je dužna uspostaviti sveobuhvatan i efikasan sustav upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi koji je razmjern vrsti, opsegu i složenosti poslova banke, kao i njenim rizičnim profilom. Za potrebe izvješćivanja FBA o izloženosti kamatnom riziku u bankarskoj knjizi, banka je dužna koristiti se jednostavnim izračunom pri procjeni promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige, primjenjujući standardni kamatni šok od 200 baznih bodova na pozicije bankarske knjige po svim značajnim valutama pojedinačno i za ostale valute ukupno, obuhvaćajući sve pozicije bankarske knjige koje su osjetljive na promjene kamatnih stopa.

Iz tablice 38 može se vidjeti valutna struktura promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i odnos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i regulatornog kapitala, na razini bankarskog sektora FBiH:

- 000 KM -

R. br.	Opis	31. 12. 2019.	31. 12. 2020.	30. 9. 2021.	Indeks	
					(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Neto ponderirana pozicija - KM	50.538	62.655	83.240	124	133
2.	Neto ponderirana pozicija - EUR	44.861	29.563	28.944	66	98
3.	Neto ponderirana pozicija - USD	0	168	298	-	177
4.	Neto ponderirana pozicija - ostalo	-4.193	-5.710	-4.223	136	74
5.	Promjena ekonomske vrijednosti (1+2+3+4)	91.206	86.676	108.259	95	125
6.	Regulatorni kapital	2.696.142	2.698.561	2.798.098	100	104
7.	Promjena ekonomske vrijednosti/regulatorni kapital	3,4%	3,2%	3,9%	95	120

Stopa promjene ekonomske vrijednosti pozicija bankarske knjige i regulatornog kapitala na dan 30. 9. 2021. iznosi 3,9%, što je u okviru propisanog ograničenja, i veća je za 0,7 postotnih bodova u odnosu na kraj prethodne godine.

²³ Izvor: Izvješće o deviznoj poziciji banke - dio financijske aktive (u stranim valutama denominirana u KM). Stavke bilančne aktive i izvanbilance se iskazuju po neto principu, odnosno umanjuju se za iznos očekivanih kreditnih gubitaka

1.3. PREPORUKE ZA BANKARSKI SEKTOR

FBA će, sukladno propisanim nadležnostima za nadzor poslovanja banaka u FBiH, nastaviti s poduzimanjem mjera i aktivnosti na očuvanju i jačanju stabilnosti bankarskog sektora i zaštite deponenata, te unapređenja sigurnog, kvalitetnog i zakonitog poslovanja banaka u FBiH. Navedene mjere i aktivnosti će naročito biti usmjerene na nastavak kontinuiranog nadzora banaka, s težištem na:

- provođenju SREP-a za sve banke u skladu s usvojenom Metodologijom i utvrđivanju dodatnih kapitalnih zahtjeva kao rezultat SREP procjene;
- kontrolama dominantnih rizičnih segmenata poslovanja, kontrolama banaka od sistemskog značaja za razvoj kreditnih aktivnosti i banaka kod kojih su koncentrirani veliki iznosi štednje i drugih depozita, te kontrolama primijenjenih praksi u bankama u segmentu zaštite korisnika financijskih usluga i žiranata i dr.;
- praćenju efekata posebnih mjera FBA na oporavak od negativnih posljedica uzrokovanih pandemijom i postupanju banaka po istima;
- realizaciji planova kapitala banaka;
- praćenju realizacije strategija postupanja s nekvalitetnim izloženostima i godišnjih operativnih planova za banke kod kojih je udio NPL-a u ukupnim kreditima veći od 5%;
- praćenju primjene Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanje očekivanih kreditnih gubitaka;
- provođenje testiranja otpornosti banaka na stres s ciljem praćenja poslovanja svake banke, ocjenjivanja rizika i blagovremenog poduzimanja odgovarajućih mjera;
- nastavku kontinuirane suradnje s nadležnim supervizorskim tijelima za nadzor bankarskih grupa iz EU i trećih zemalja čije članice imaju sjedište u FBiH, u cilju efikasnije supervizije i unapređenja supervizorskih praksi, te suradnje i razmjene informacija sa ECB-om i EBA-om po pitanjima supervizije i bankarske regulative, kao i s međunarodnim financijskim institucijama;
- unapređenju suradnje kroz potpisivanje novih sporazuma o suradnji s relevantnim institucijama u BiH, koje su uključene u institucionalni okvir za obavljanje supervizije, upravljanje kriznim situacijama i sistemskim rizikom, zaštite korisnika financijskih usluga;
- nastavku suradnje sa UBBiH s ciljem unapređenja poslovanja banaka, usklađenosti njihovog poslovanja s propisima, međunarodnim standardima i pravilima struke, zahtjevima tržišta i dr.

Polazeći od propisanih nadležnosti, FBA će nastaviti poduzimati mjere i aktivnosti s ciljem realizacije preporuka posljednje FSAP misije, projekte jačanja bankarske supervizije u okviru tehničke pomoći koju pružaju međunarodne financijske institucije SB i MMF, te u okviru USAID FINRA Projekta i dr.

Zbog posebne uloge i odgovornosti banaka u financijskom sustavu i ukupnom gospodarskom sustavu, dostignute razine razvijenosti bankarskog sektora u FBiH, činjenice da depoziti građana predstavljaju dominantan izvor financiranja banaka, te imajući u vidu negativne posljedice izazvane pandemijom, od banaka se očekuje da u narednom razdoblju svoje aktivnosti usmjere na:

- oprezno i odgovorno upravljanje rizicima, u skladu s važećim računovodstvenim i regulatornim okvirom, domaćim i međunarodnim standardima dobre prakse;
- dosljednu primjenu posebnih mjera koje je FBA usvojila u cilju oporavka od negativnih posljedica pandemije, na način da:

- podrže oporavak gospodarstva i stimuliraju kreditni rast kroz kontinuirano financiranje klijenata i održive kreditne aranžmane;
- zajednički djeluju u cilju iznalaženja odgovarajućih modaliteta za klijente pogođene pandemijom;
- unaprijede operativnu spremnost i kapacitete za odgovor na krizu;
- posebno prate kvalitetu portfelja pod posebnim mjerama i procjenjuju buduće otplatne kapacitete klijenata i pravodobno formiraju rezerve za očekivane kreditne gubitke, kako bi se izbjegao potencijalni negativni efekt naglog rasta iznosa rezervi za očekivane kreditne gubitke u budućem razdoblju;
- dodatnom jačanju sustava unutarnjih kontrola u svim oblastima poslovanja u skladu s Odlukom o sustavu internog upravljanja u banci²⁴;
- usklađivanje poslovanja s novim regulatornim zahtjevima za poslovanje i nadzor banaka, što uključuje i zahtjeve koji se odnose na planiranje oporavka i restrukturiranja banaka;
- ažuriranje planova kontinuiteta poslovanja u cilju adekvatne pripreme za poslovanje u izvanrednim situacijama;
- ažuriranje planova oporavka s posebnom pažnjom u ključnim segmentima: proces eskalacije, pokazatelji i opcije oporavka;
- unapređenje ICAAP-a i ILAAP-a u skladu s novim regulatornim zahtjevima;
- aktivnosti u pogledu izvješćivanja o koeficijentu neto stabilnog financiranja (NSFR) od 31. 12. 2021., te ispunjavanja zahtjeva istog od 31. 12. 2022.;
- dosljednu primjenu propisa u segmentu platnog prometa, SPNiFTA, zaštite korisnika finansijskih usluga i žiranata, sigurnosti i zaštiti novca u banci i u transportu;
- dodatno praćenje pojačanih rizika koji su vezani za sigurnost informacijskih sustava i primjene novih tehnologija, a naročito sa stanovišta poslovanja klijenata i dr.

---

²⁴ „Službene novine Federacije BiH“, broj: 39/21

SEKTOR NEDEPOZITNIH FINANCIJSKIH INSTITUCIJA

MIKROKREDITNI SEKTOR

53

LEASING SEKTOR

63

FAKTORING POSLOVI

72

2. SEKTOR NEDEPOZITNIH FINANCIJSKIH INSTITUCIJA

U ovom dijelu Informacije daje se pregled strukture i financijskih pokazatelja poslovanja NFI u FBiH (MKO, leasing društva i faktoring poslovanje) sa 30. 9. 2021. čije je osnivanje, poslovanje, upravljanje, nadzor i prestanak rada uređeno posebnim zakonskim i podzakonskim propisima.

Aktivan broj izloženosti obuhvaćen nekom od posebnih mjera propisanih Odlukom o privremenim mjerama koje leasing društva i mikrokreditne organizacije primjenjuju za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19 sa 30. 9. 2021. je 5.025 i iznosi 44,1 milijun KM ili 5,4% ukupnog kreditnog portfelja. U segmentu stanovništva izloženosti obuhvaćene nekom od posebnih mjera iznose 31,3 milijuna KM ili 5,6% ukupnog kreditnog portfelja stanovništva, dok u segmentu pravnih osoba izloženosti obuhvaćene nekom od posebnih mjera iznose 12,8 milijuna KM ili 4,7% ukupnog portfelja pravnih osoba.

2.1. MIKROKREDITNI SEKTOR

2.1.1. STRUKTURA MIKROKREDITNOG SEKTORA U FBiH

2.1.1.1. Status, broj i poslovna mreža

U FBiH sa 30. 9. 2021., dozvolu za rad FBA ima 13 MKO koje čine mikrokreditni sektor u FBiH, od toga deset MKF (neprofitne organizacije) i tri MKD (profitne organizacije). U odnosu na 31. 12. 2020., broj MKO je smanjen s obzirom da je jednoj MKF u drugom kvartalu 2021. godine oduzeta dozvola za rad.

Sa 30. 9. 2021., MKO sa sjedištem u FBiH posluju putem 358 organizacijskih dijelova, dok četiri MKD koja imaju sjedište u RS-u posluju u FBiH putem 56 organizacijskih dijelova.

U Prilogu 7. dani su osnovni podaci o MKF i MKD, koji sa 30. 9. 2021. imaju dozvolu FBA za obavljanje djelatnosti mikrokreditiranja.

2.1.1.2. Struktura vlasništva

MKO je pravna osoba koja se, sukladno propisima, može osnovati i poslovati kao MKF ili MKD. MKF u FBiH su osnovane od strane nevladinih, većinom humanitarnih organizacija, udruga građana i fizičkih osoba koji su registrirani osnivači MKF, ali bez prava vlasništva nad kapitalom. Od tri MKD, jedno MKD je u 100%-tnom vlasništvu jedne MKF, jedno MKD je u 100%-tnom vlasništvu nerezidentne pravne osobe, dok je jedno MKD u 100%-tnom vlasništvu rezidentne pravne osobe.

2.1.1.3. Kadrovska struktura

U mikrokreditnom sektoru u FBiH sa 30. 9. 2021. zaposleno je ukupno 1.375 radnika, što je za 19 radnika ili 1,4% manje u odnosu na stanje sa 31. 12. 2020. (tablica 39). Analitički promatrano, povećanje broja zaposlenih prisutno je kod četiri MKF i dva MKD, kod četiri MKF i jednog MKD došlo je do smanjenja broja zaposlenih, dok je kod dva MKF broj zaposlenih ostao nepromijenjen. Od ukupnog broja zaposlenih u mikrokreditnom sektoru u FBiH, u MKF je zaposleno 1.124 radnika ili 81,7%, a u MKD ukupno 251 radnik ili 18,3%.

Tablica 39: Kvalifikacijska struktura zaposlenih u MKO u FBiH

R. br.	Stupanj stručne sprema	31. 12. 2020.		30. 9. 2021.		Indeks (5/3)
		Broj zaposlenih	Udjel %	Broj zaposlenih	Udjel %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Visoka stručna sprema - VSS	743	53,3	734	53,4	99
2.	Viša stručna sprema - VŠS	104	7,5	111	8,1	107
3.	Srednja stručna sprema - SSS	536	38,4	520	37,8	97
4.	Ostali	11	0,8	10	0,7	91
	Ukupno	1.394	100	1.375	100	99

Analizom podataka o efikasnosti osoblja na razini mikrokreditnog sektora u FBiH sa 30. 9. 2021., zaključuje se da aktiva po zaposlenom u MKO iznosi 503,3 tisuće KM, što je za 6,6% više u odnosu na 31. 12. 2020.

2.1.2. FINANCIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

2.1.2.1. Bilanca stanja

Ukupna aktiva mikrokreditnog sektora u FBiH sa 30. 9. 2021. iznosi 692,1 milijun KM i za 34 milijuna KM ili 5,2% je veća u odnosu na stanje sa 31. 12. 2020. Najveći udjel u ukupnoj bilanci MKO ima pet MKF i jedno MKD s aktivom u iznosu od 625,8 milijuna KM ili 92% ukupne aktive mikrokreditnog sektora.

U prilogima 8. i 9. dan je zbirni prikaz bilance stanja MKF i MKD, dok je u Prilogu 10. dan pregled osnovnih financijskih pokazatelja MKO prema izvještajnim podacima na dan 30. 9. 2021.

Zbirna bilanca stanja mikrokreditnog sektora u FBiH sa 30. 9. 2021. i usporednim podacima s 31. 12. 2020. prikazana je u tablici 40:

- 000 KM -

Tablica 40: Bilanca stanja mikrokreditnog sektora

R. br.	Opis	31. 12. 2020.				30. 9. 2021.				Indeks (9/5)
		Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
	AKTIVA									
1.	Novčana sredstva	42.575	12.356	54.931	8,4	38.644	12.784	51.428	7,5	94
2.	Plasmani bankama	110	0	110	0,0	1.610	0	1.610	0,2	1464
3.	Mikrokrediti	389.972	150.918	540.890	82,2	397.574	160.536	558.110	80,6	103
4.	RKG	4.108	2.936	7.044	1,1	3.676	2.636	6.312	0,9	90
5.	Neto mikrokrediti	385.864	147.982	533.846	81,1	393.898	157.900	551.798	79,7	103
6.	Materijalna i nematerijalna imovina	26.764	4.540	31.304	4,8	26.345	4.164	30.509	4,4	97
7.	Dugoročne investicije	33.061	0	33.061	5,0	33.061	0	33.061	4,8	100
8.	Ostala aktiva	3.565	1.248	4.813	0,7	15.709	7.983	23.692	3,4	492
9.	Rezerve na ostale stavke aktive, osim kredita	10	0	10	0,0	10	0	10	0,0	100
	Ukupno aktiva	491.929	166.126	658.055	100	509.257	182.831	692.088	100	105
	PASIVA									
10.	Obv. po uzetim kred.	207.503	107.920	315.423	47,9	200.219	113.567	313.786	45,3	99
11.	Ostale obveze	23.130	7.928	31.058	4,7	29.401	19.675	49.076	7,1	158
12.	Kapital	261.296	50.278	311.574	47,4	279.637	49.589	329.226	47,6	106
	Ukupno pasiva	491.929	166.126	658.055	100	509.257	182.831	692.088	100	105
13.	Izvanbilančna evidencija	190.541	35.801	226.342		181.472	26.673	208.145		92

U strukturi aktive mikrokreditnog sektora FBiH sa 30. 9. 2021., smanjena je razina novčanih sredstava, RKG, te neto materijalne i nematerijalne imovine. U odnosu na kraj prethodne godine, bilančne stavke koje su zabilježile rast su: plasmani bankama, bruto i neto mikrokrediti, te ostala aktiva, dok su dugoročne investicije i rezerve za ostale stavke aktive, osim kredita, na

istoj razini. Plasmani bankama su u odnosu na kraj prethodne godine zabilježili značajan porast u iznosu od 1,5 milijuna KM oročenih sredstava jedne MKF koja ima 93,2% udjela u ovoj bilančnoj stavci.

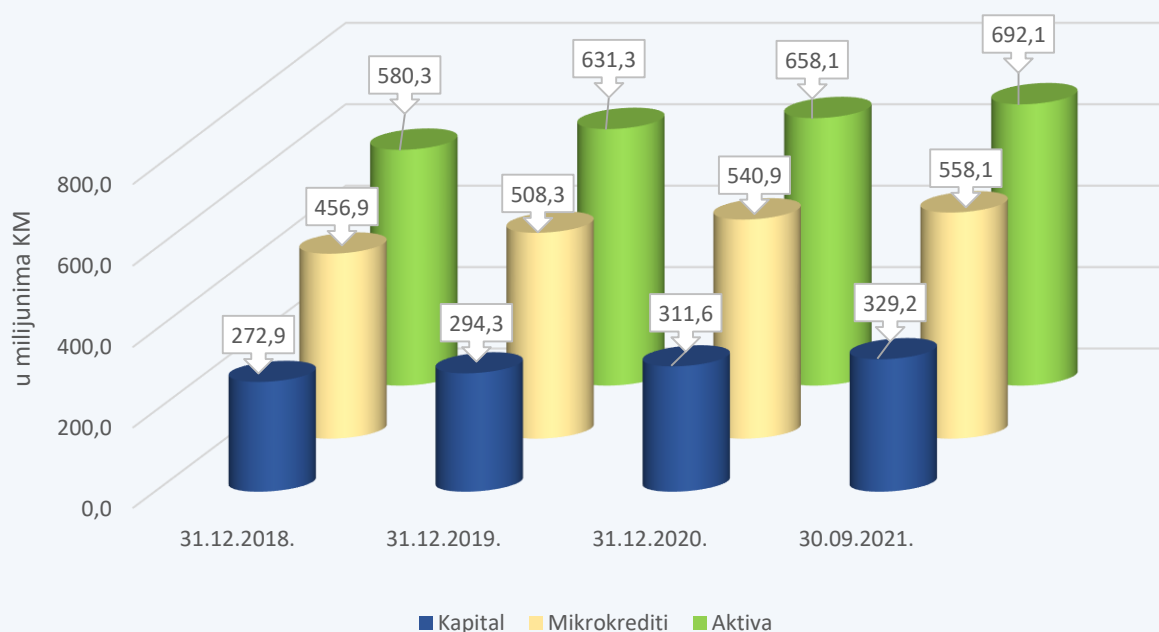
Stopa fiksne aktive u odnosu na ukupnu aktivu umanjenu za donirani kapital na razini mikrokreditnog sektora u FBiH sa 30. 9. 2021. iznosi 4,74%, što je u okviru propisanog standarda poslovanja.

Neto mikrokreditni portfelj s udjelom od 79,7% u ukupnoj aktivni mikrokreditnog sektora, iznosi 551,8 milijuna KM, te je zabilježio rast u apsolutnom iznosu od 17,9 milijuna KM ili 3,4%, od čega su neto mikrokrediti u MKF porasli za iznos od osam milijuna KM, odnosno 2,1%, dok su neto krediti u MKD porasli za iznos od 9,9 milijuna KM, odnosno 6,7% u odnosu na 31. 12. 2020. Razina RKG na ukupan mikrokreditni portfelj je u promatranom razdoblju manja za 0,7 milijuna KM ili 10,4%. RKG kod MKF smanjene su za 0,4 milijuna KM, sa stopom pada od 10,5%, dok su kod MKD smanjene za iznos od 0,3 milijuna KM, sa stopom pada od 10,2%.

Ukupna izvanbilančna evidencija sa 30. 9. 2021. iznosi 208,1 milijun KM i u odnosu na 31. 12. 2020. manja je za 18,2 milijuna KM ili 8%, pri čemu je kod MKF smanjena za 9,1 milijun KM ili 4,8%, dok je kod MKD smanjena za 9,1 milijun KM ili 25,5%. Od ukupnog iznosa izvanbilančne evidencije, na otpisane kredite (u koje su uključeni glavnica i redovna kamata, te zatezna kamata i sudski troškovi) odnosi se 148,9 milijuna KM ili 71,5% izvanbilance, a isti su manji za 0,6 milijuna KM ili 0,4% u odnosu na kraj prethodne godine. Ukupan broj otpisanih mikrokreditnih partija sa 30. 9. 2021. je 37.681, što u odnosu na 31. 12. 2020. predstavlja povećanje za ukupno 897 mikrokreditnih partija (2,4%), kao neto efekt novih otpisa, izvršenih trajnih otpisa i u potpunosti naplaćenih mikrokreditnih partija.

U grafikonu 11 prikazane su najveće bilančne stavke aktive i pasive po godinama.

Grafikon 11: Aktiva, mikrokrediti i kapital po godinama

2.1.2.2. Kapital i obveze

Najveće stavke pasive mikrokreditnog sektora u FBiH sa 30. 9. 2021. odnose se na: kapital koji iznosi 329,2 milijuna KM i čini 47,6% ukupne pasive i obveze po uzetim kreditima koje iznose 313,8 milijuna KM ili 45,3% ukupne pasive. Preostali iznos od 49,1 milijun KM ili 7,1% odnosi se na ostale obveze.

U promatranom razdoblju ukupno povećanje kapitala na razini mikrokreditnog sektora u FBiH je iznosilo 17,6 milijuna KM ili 5,7%, od čega je kapital MKF povećan za 18,3 milijuna KM ili 7%, dok je kapital MKD u promatranom razdoblju smanjen za iznos od 0,7 milijuna KM ili 1,4%.

Struktura kapitala mikrokreditnog sektora u FBiH prikazana je u tablici 41:

- 000 KM -

Tablica 41: Struktura kapitala mikrokreditnog sektora										
R. br.	Opis	31. 12. 2020.				30. 9. 2021.				Indeks (9/5)
		Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
1.	Donirani kapital	48.076	0	48.076	15,4	48.076	0	48.076	14,6	100
2.	Temeljni kapital	3.868	33.100	36.968	11,9	3.696	33.100	36.796	11,2	100
3.	Višak/manjak prih. nad rash.	209.248	0	209.248	67,2	226.765	0	226.765	68,9	108
4.	Emisioni ažio	0	0	0	0,0	0	0	0	0,0	0
5.	Neraspor. dobit	0	9.168	9.168	2,9	0	8.134	8.134	2,4	89
6.	Zakonske rezerve	0	3.568	3.568	1,1	0	4.214	4.214	1,3	118
7.	Ostale rezerve	104	4.442	4.546	1,5	1.100	4.141	5.241	1,6	115
	Ukupno kapital	261.296	50.278	311.574	100	279.637	49.589	329.226	100	106

Ukupan kapital MKF iznosi 279,6 milijuna KM ili 84,9%, a najveće stavke su višak prihoda nad rashodima, koji iznosi 226,7 milijuna KM i čini 81,1% ukupnog kapitala MKF i donirani kapital koji iznosi 48,1 milijun KM ili 17,2%. Od ukupnog iznosa doniranog kapitala, donacije za kreditni fond iskazuje devet MKF, pri čemu se na tri MKF odnosi 64,5%, a samo na jednu MKF 39,1% ukupnog iznosa donacija za kreditni fond. Pet najvećih pojedinačnih donatora u MKF u FBiH sudjeluju sa 69,1% (33,2 milijuna KM), pri čemu najveći donator samo jedne MKF ima udjel u iznosu od 10,1 milijun KM ili 21% u ukupnom doniranom kapitalu. Preostale stavke kapitala MKF odnose se na temeljni kapital MKF u iznosu od 3,7 milijuna KM ili 1,3% i ostale rezerve u iznosu od 1,1 milijun KM ili 0,4%.

Ukupan kapital MKD iznosi 49,6 milijuna KM, što čini 15,1% ukupnog kapitala mikrokreditnog sektora, a u strukturi istog najveće stavke su temeljni kapital, u iznosu od 33,1 milijun KM ili 66,7% i neraspoređena dobit u iznosu od 8,1 milijun KM ili 16,4%, a preostalih 8,4 milijuna KM ili 16,9% kapitala MKD odnosi se na zakonske i ostale rezerve.

Promatrajući pokazatelj stope kapitala umanjenoj za donirani kapital u odnosu na aktivu, koji sa 30. 9. 2021. na razini mikrokreditnog sektora iznosi 40,62%, može se konstatirati da je isti u skladu s propisanim ograničenjem.

Ročna struktura obveza po uzetim kreditima prikazana je u tablici 42:

- 000 KM -

R. br.	Opis	31. 12. 2020.				30. 9. 2021.				Indeks (9/5)
		MKF	MKD	Ukupno	%	MKF	MKD	Ukupno	%	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
1.	Obv. po uzetim kratk. kred.	20.476	360	20.836	6,6	13.125	500	13.625	4,3	65
2.	Obv. po uzetim dug. kred.	186.128	106.468	292.596	92,8	186.015	111.915	297.930	95,0	102
3.	Obveze po dosp. kamata	899	1.092	1.991	0,6	1.079	1.152	2.231	0,7	112
	Ukupno	207.503	107.920	315.423	100	200.219	113.567	313.786	100	99

U odnosu na 31. 12. 2020., obveze po uzetim kreditima su na 30. 9. 2021. smanjene za iznos od 1,6 milijuna KM ili 0,5%. U strukturi ukupnih obveza po uzetim kreditima sa 30. 9. 2021., kreditne obveze MKF čine 63,8%, a MKD 36,2%. U pogledu ročne strukture obveza po uzetim kreditima, u odnosu na 31. 12. 2020., kratkoročne obveze su sa 30. 9. 2021. smanjene za 34,6%, dok su dugoročne obveze povećane za 1,8%. Obveze po dospjelim kamata povećane su za 12,1%. Najveća dva kreditora mikrokreditnog sektora u FBiH sa 30. 9. 2021., prema njihovom udjelu u ukupnom kreditnom zaduženju MKO su EFSE sa 15,3% i Blue Orchard - Švicarska sa 5,1%.

Ostale obveze na razini mikrokreditnog sektora u FBiH sa 30. 9. 2021. iznose 49,1 milijun KM ili 7,1% ukupne pasive i u usporedbi sa 31. 12. 2020. povećane su za iznos od 18 milijuna KM ili 58%.

2.1.2.3. Aktiva i kvaliteta aktive

Mikrokreditni portfelj iskazan u bruto iznosu u ukupnoj bilančnoj sumi mikrokreditnog sektora u FBiH sa 30. 9. 2021. sudjeluje sa 80,6% ukupne aktive mikrokreditnog sektora i iznosi 558,1 milijun KM. Ukoliko se isti umanjuje za pripadajuće RKG u ukupnom iznosu od 6,3 milijuna KM, neto mikrokreditni portfelj čini 79,7% ukupne aktive mikrokreditnog sektora u FBiH i iznosi 551,8 milijuna KM (tablica 43). U usporedbi sa 31. 12. 2020. bruto mikrokreditni portfelj je povećan za iznos od 17,2 milijuna KM ili 3,2%, a neto mikrokreditni portfelj za iznos od 18 milijuna KM ili 3,4%. U istom razdoblju razina RKG je smanjena za 0,7 milijuna KM ili 10,4%.

Omjer RKG u odnosu na ukupan bruto mikrokreditni portfelj sa 30. 9. 2021. iznosi 1,1%, što u usporedbi sa istim omjerom 31. 12. 2020., kada je iznosio 1,3%, predstavlja smanjenje za 0,2 postotna boda. U strukturi ukupnog neto mikrokreditnog portfelja sa 30. 9. 2021., neto mikrokrediti MKF iznose 393,9 milijuna KM i čine 71,4% ukupnih neto mikrokredita na razini sektora, dok se na MKD odnosi iznos od 157,9 milijuna KM ili 28,6% ukupnih neto mikrokredita na razini sektora.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31. 12. 2020.			30. 9. 2021.			Indeks (8/5)
		MKF	MKD	Ukupno	MKF	MKD	Ukupno	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8=6+7	9
1.	Mikrokrediti (bruto)	389.972	150.918	540.890	397.574	160.536	558.110	103
2.	RKG	4.108	2.936	7.044	3.676	2.636	6.312	90
3.	Neto mikrokrediti (1.-2.)	385.864	147.982	533.846	393.898	157.900	551.798	103

Detaljni podaci o sektorskoj i ročnoj strukturi mikrokreditnog portfelja (umanjenog za odgođeni prihod po osnovi naknada) na dan 30. 9. 2021. prikazani su u tablici 44:

- 000 KM -

Tablica 44: Sektorska i ročna struktura mikrokredita

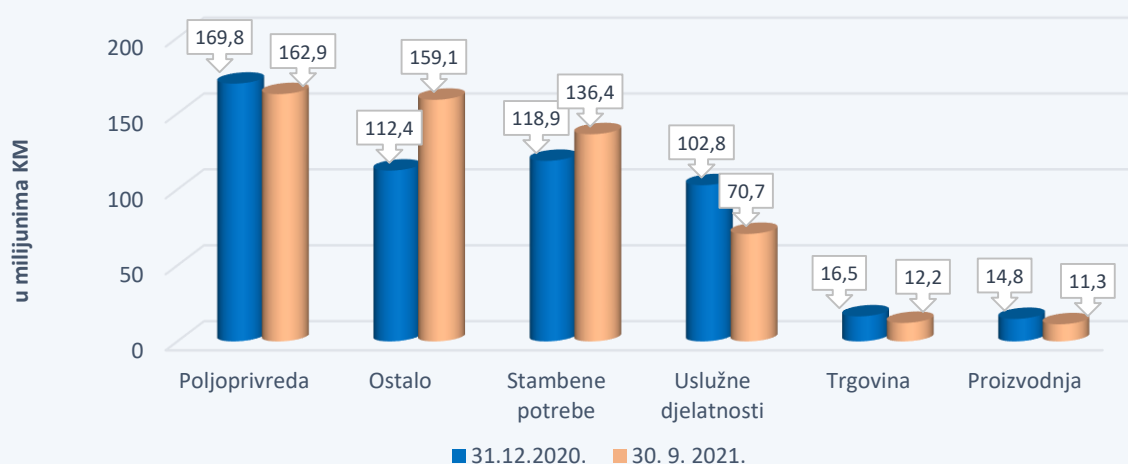
R. br.	Mikrokrediti	Kratkoročni mikrokrediti	Dugoročni Mikrokrediti	Dospjela potraživanja	Ukupno	%
1	2	3	4	5	6=3+4+5	7
1.	Pravnim osobama					
a)	Uslužne djelatnosti	162	7.950	18	8.130	54,0
b)	Trgovina	128	2.907	7	3.042	20,2
c)	Poljoprivreda	34	1.116	5	1.155	7,7
d)	Proizvodnja	91	2.475	4	2.570	17,1
e)	Ostalo	17	130	3	150	1,0
	Ukupno 1	432	14.578	37	15.047	100
2.	Fizičkim osobama					
a)	Uslužne djelatnosti	1.370	60.987	236	62.593	11,6
b)	Trgovina	322	8.747	48	9.117	1,7
c)	Poljoprivreda	3.972	157.456	295	161.723	30,1
d)	Proizvodnja	191	8.487	26	8.704	1,6
e)	Stambene potrebe	3.057	133.135	223	136.415	25,4
f)	Ostalo	19.046	139.095	829	158.970	29,6
	Ukupno 2	27.958	507.907	1.657	537.522	100
	Ukupno (1+2)	28.390	522.485	1.694	552.569	-

U ročnoj strukturi mikrokreditnog portfelja sa 30. 9. 2021., najveći udjel imaju dugoročni mikrokrediti sa 94,6%, kratkoročni mikrokrediti sudjeluju sa 5,1% i dospjela potraživanja po mikrokreditima sa 0,3%.

Promatrajući sektorsku strukturu, dominantan je udjel mikrokredita odobrenih fizičkim osobama u visini od 97,3%, a preostalih 2,7% se odnosi na mikrokredite odobrene pravnim osobama. U okviru mikrokreditnog portfelja fizičkih osoba, najveći je udjel mikrokredita odobrenih za poljoprivredu, koje je iznosilo 30,1% i za ostale sektore 29,6%. Prema visini udjela slijede mikrokrediti odobreni za stambene potrebe sa 25,4% i uslužne djelatnosti sa 11,6%. Udjel mikrokredita za trgovinu je 1,7%, a za proizvodnju 1,6%. U strukturi mikrokredita pravnim osobama, dominantan je udjel mikrokredita za uslužne djelatnosti sa 54%.

U grafikonu 12 prikazana je sektorska struktura mikrokredita s usporednim pregledom po godinama.

Grafikon 12: Sektorska struktura mikrokredita (usporedni pregled)

U tablici 45 daje se pregled potraživanja s pripadajućim rezerviranjima po grupama prema broju dana kašnjenja, kao i podatak o nenaplaćenim dospjelim potraživanjima preko 180 dana, koja su isknižena iz bilance stanja, na dan 30. 9. 2021.:

- 000 KM -

Tablica 45: RKG

R. br.	Dani kašnjenja	Stope rezerv.	Iznos kredita	Udjel (%)	Dospjela kamata		Iznos ost. stavki aktive	Po mikrokr.	Rezerviranja		Više izdv. rezerve	Ukupna rezerviranja
					Stopa rezer.	Iznos kamate			Po dosp. kam.	Po ost. stavkam a aktive		
1	2	3	4	5	6	7	8	9=4x3	10=7x6	11=8x3	12	13=9+10+11+12
1.	0	0%	537.161	97,2	0%	172	383	0	0	0	0	0
2.	1-15	2%	4.586	0,8	2%	89	0	92	1	0	5	98
3.	16-30	15%	4.181	0,7	100%	63	0	627	63	0	22	712
4.	31-60	50%	2.523	0,5	100%	87	0	1.262	86	0	4	1.352
5.	61-90	80%	1.454	0,3	100%	74	0	1.163	74	0	8	1.245
6.	91-180	100%	2.664	0,5	100%	226	0	2.664	226	0	15	2.905
	Ukupno		552.569	100	-	711	383	5.808	450	0	54	6.312
7.	preko 180	Otpis	2.404	-	-	629	0	0	0	0	0	0

U mikrokreditnom portfelju na razini sektora, 97,2% se odnosi na mikrokredite u čijoj otplati nema kašnjenja, dok kod preostalih 2,8% mikrokredita ima kašnjenja, od čega se na kašnjenja do 30 dana odnosi 1,5% mikrokredita, a na kašnjenja u otplati od 31 do 180 dana 1,3% mikrokredita. Od ukupnog iznosa dospjele kamate (0,7 milijuna KM), kašnjenja u plaćanju do 30 dana čine 21,4%, a kašnjenja od 31 do 180 dana čine 54,4%.

Ukupan iznos rezerviranja po osnovi mikrokredita, kamata i ostalih stavki aktive sa 30. 9. 2021. je 6,3 milijuna KM, a najveću stavku čine rezerviranja izvršena po mikrokreditima u kašnjenju od 91 do 180 dana, koja iznose 2,9 milijuna KM i čine 46% ukupnog iznosa rezerviranja.

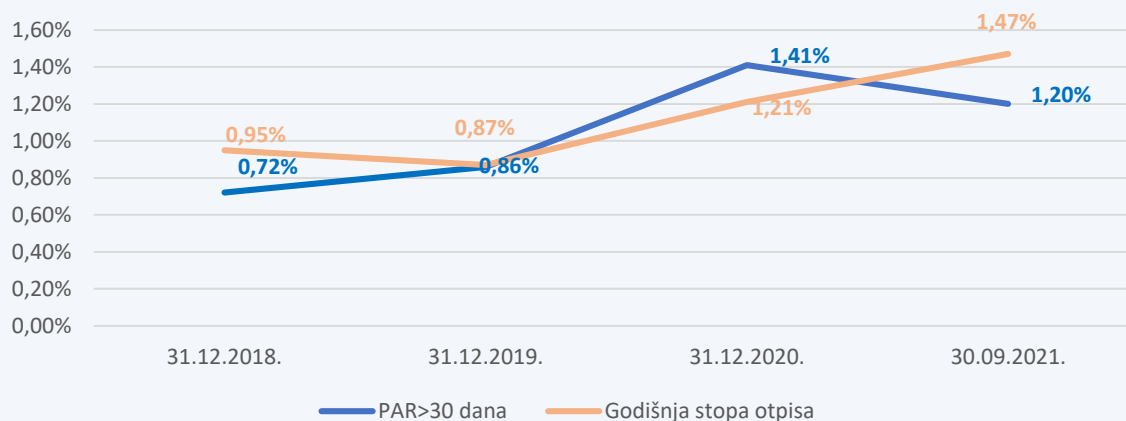
Ključni pokazatelji kvalitete mikrokreditnog portfelja

Pokazatelj portfelja u riziku preko 30 dana kašnjenja (PAR>30 dana) sa 30. 9. 2021. na razini mikrokreditnog sektora iznosi 1,20% i smanjen je za 0,21 postotni bod u odnosu na 31. 12. 2020. Ovaj pokazatelj rizičnosti mikrokreditnog portfelja na razini sektora je u okviru propisanog standarda.

Na razini mikrokreditnog sektora stopa otpisa mikrokredita sa 30. 9. 2021. iznosi 1,47%, što je u okviru propisanog standarda, te je u odnosu na 31. 12. 2020. ovaj pokazatelj povećan za 0,26 postotnih bodova.

U grafikonu 13 prikazani su pokazatelji kvalitete portfelja s usporednim pregledom po godinama.

Grafikon 13: Pokazatelji kvalitete portfelja

Ponderirane NKS i EKS na mikrokredite

U razdoblju od 1.1. do 30.9.2021., MKO sa sjedištem u FBiH ukupno su zaključile 105.788 ugovora, te isplatile 367,4 milijuna KM mikrokredita, što je za 8.572 ugovora ili 8,8% više u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, odnosno u vrijednosti isplata za 30,3 milijuna KM ili 9% isplata u odnosu na promatrano razdoblje. Kod MKO sa sjedištem u FBiH, prosječne ponderirane NKS na ukupne mikrokredite su iznosile 19,57%, a EKS 24,36%, pri čemu su NKS na kratkoročne mikrokredite iznosile 20,40%, a na dugoročne 19,44%, te EKS na kratkoročne mikrokredite 29,81%, odnosno 23,58% na dugoročne mikrokredite. Prosječne ponderirane EKS na ukupne mikrokredite koje su isplatile MKO sa sjedištem u FBiH u razdoblju 1.1.-30.9.2021., bilježe povećanje za 0,21 postotni bod u odnosu na isto razdoblje 2020. godine, pri čemu su prosječne ponderirane EKS na kratkoročne mikrokredite zabilježile pad za 0,80 postotnih bodova, dok su na dugoročne mikrokredite zabilježile povećanje za 0,43 postotna boda.

U Prilogu 11. daje se pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS, prema ročnosti i namjeni, za mikrokredite koje su u razdoblju 1.1.-30.9.2021. isplatile MKO sa sjedištem u FBiH.

U Prilogu 11a. daje se usporedan pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS na isplaćene mikrokredite (kratkoročne, dugoročne i ukupne) u razdoblju 2017-2021. godine.

2.1.2.4. Financijski rezultat mikrokreditnog sektora FBiH

Na razini mikrokreditnog sektora u FBiH za razdoblje 1.1. - 30.9.2021. iskazan je pozitivan financijski rezultat u iznosu od 12,8 milijuna KM (tablica 46), što je za 4,5 milijuna KM više u odnosu na isto razdoblje 2020. godine.

- 000 KM -

R. br.	Opis	1.1.-30.9.2020.						1.1.-30.9.2021.					
		Iznos			Broj MKO			Iznos			Broj MKO		
		MKF	MKD	Ukupno	MKF	MKD	Ukupno	MKF	MKD	Ukupno	MKF	MKD	Ukupno
1.	Višak prihoda nad rashodima/Dobit	9.771	1.808	11.579	7	2	9	11.443	5.610	17.053	8	2	10
2.	Manjak prihoda nad rashodima/Gubitak	222	3.042	3.264	4	1	5	152	4.090	4.242	2	1	3
	Ukupno	9.549	-1.234	8.315	11	3	14	11.291	1.520	12.811	10	3	13

MKF su iskazale višak prihoda nad rashodima u iznosu od 11,3 milijuna KM, koji je za 1,7 milijuna KM viši u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, dok su MKD iskazala neto dobit u iznosu od 1,5 milijuna KM, koja je za 2,7 milijuna KM viša u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, s obzirom da je jedno MKD koje ima 94,7% udjela u ukupnoj aktivni MKD, iskazalo značajno povećanje poslovnog rezultata. Iskazani ukupni višak prihoda nad rashodima MKF iznosio je 11,4 milijuna KM (osam MKF), a manjak prihoda nad rashodima su iskazale dvije MKF u iznosu od 0,1 milijun KM. Dobit su iskazala dva MKD u iznosu od 5,6 milijuna KM, dok je jedno MKD iskazalo gubitak u iznosu od 4,1 milijun KM.

U prilogima 12. i 13. dani su zbirni računi dobiti i gubitka za MKF i MKD.

Ukupni prihodi mikrokreditnog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima MKO, ukupni prihodi mikrokreditnog sektora u FBiH ostvareni u razdoblju 1.1. - 30.9.2021. iznose 88,4 milijuna KM i isti su veći za 6,4 milijuna KM ili 7,8% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine (tablica 47).

- 000 KM -

Tablica 47: Struktura ukupnih prihoda MKO

R. br.	Struktura ukupnih prihoda	1.1.-30.9.2020.				1.1.-30.9.2021.				Indeks (9/5)
		MKF	MKD	Ukupno	Udjel %	MKF	MKD	Ukupno	Udjel %	
1	2	3	4	5=(3+4)	6	7	8	9=(7+8)	10	11
1.	Prihod od kamata i slični prihodi									
1.1.	Kamata na kamatonosnim računima depozita kod depozitnih institucija	9	3	12	0,0	7	2	9	0,0	75
1.2.	Kamate na plasmane bankama	20	0	20	0,0	5	0	5	0,0	25
1.3.	Kamate na kredite	51.763	18.098	69.861	85,2	54.089	21.727	75.816	85,8	109
1.4.	Naknade za obradu kredita	3.727	1.079	4.806	5,9	3.150	1.103	4.253	4,8	88
1.5.	Naknade za prijev. otplatu kredita	331	128	459	0,6	331	172	503	0,6	110
1.6.	Ostali prihodi od kamata i sl. prihodi	720	56	776	0,9	774	70	844	1,0	109
	Ukupno	56.570	19.364	75.934	92,6	58.356	23.074	81.430	92,2	107
2.	Operativni prihodi									
2.1.	Naknade za izvršene usluge	122	0	122	0,2	130	0	130	0,1	107
2.2.	Prihod od naplaćenih otpisanih potraž.	5.048	122	5.170	6,3	5.311	405	5.716	6,5	111
2.3.	Ostali operativni prihodi	18	92	110	0,1	10	13	23	0,0	21
	Ukupno	5.188	214	5.402	6,6	5.451	418	5.869	6,6	109
3.	Ostali poslovni prihodi	581	57	638	0,8	947	150	1.097	1,2	172
	Ukupni prihodi (1+2+3)	62.339	19.635	81.974	100	64.754	23.642	88.396	100	108

U strukturi ukupnih prihoda MKO, prihodi od kamata i slični prihodi sudjeluju sa 92,2%, operativni prihodi sa 6,6%, a ostali poslovni prihodi sa 1,2%. U odnosu na isto razdoblje prethodne godine, prihodi od kamata i slični prihodi, zabilježili su porast od 5,5 milijuna KM ili 7,2%. Prihodi od kamata na kredite, kao najznačajnija stavka prihoda od kamata i sličnih prihoda porasli su za 5,9 milijuna KM ili 8,5%. Operativni prihodi MKO u promatranom razdoblju zabilježili su porast od 0,5 milijuna KM ili 8,6%, pri čemu su prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja, kao dominantna stavka, porasli za 0,5 milijuna KM ili 10,6%. Ostali poslovni prihodi zabilježili su rast u iznosu od 0,5 milijuna KM ili 71,9%.

Ukupni rashodi mikrokreditnog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima MKO, ukupni rashodi mikrokreditnog sektora u FBiH za razdoblje 1.1. - 30.9.2021. iznose 75,6 milijuna KM i isti su veći za 1,9 milijuna KM ili 2,6% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine (tablica 48).

- 000 KM -

Tablica 48: Struktura ukupnih rashoda MKO

R. br.	Struktura ukupnih rashoda	1.1.-30.9.2020.				1.1.-30.9.2021.				Indeks (9/5)
		MKF	MKD	Ukupno	Udjel %	MKF	MKD	Ukupno	Udjel %	
1	2	3	4	5=(3+4)	6	7	8	9=(7+8)	10	11
1.	Rashodi od kamata i slični rashodi									
1.1.	Kamate na pozajmljena sredstva	5.145	3.042	8.187	11,1	4.836	3.190	8.026	10,6	98
1.2.	Naknade za primljene kredite	415	323	738	1,0	492	382	874	1,2	118
1.3.	Naknade za prijev. otplatu kredita	0	0	0	0,0	0	0	0	0,0	-
1.4.	Ostali rashodi po kamatama i sl. rashodi	305	924	1.229	1,7	335	1.366	1.701	2,2	138
	Ukupno	5.865	4.289	10.154	13,8	5.663	4.938	10.601	14,0	104
2.	Operativni rashodi									
2.1.	Troškovi plaća i doprinosa	25.938	7.002	32.940	44,7	27.957	7.068	35.025	46,3	106
2.2.	Troškovi amortizacije	3.257	983	4.240	5,7	3.313	977	4.290	5,7	101
2.3.	Materijalni troškovi	1.407	426	1.833	2,5	1.372	342	1.714	2,3	94
2.4.	Troškovi usluga	8.504	2.076	10.580	14,4	9.027	4.359	13.386	17,7	127
2.5.	Ostali operativni troškovi	2.033	1.336	3.369	4,6	1.819	629	2.448	3,2	73
	Ukupno	41.139	11.823	52.962	71,9	43.488	13.375	56.863	75,2	107
3.	Ostali poslovni rashodi	504	311	815	1,1	377	58	435	0,6	53
4.	Troškovi rez. za kred. i dr. gubitke	4.213	4.245	8.458	11,5	2.928	3.127	6.055	8,0	72
5.	Porez na višak prih. nad rash./dobit	1.069	201	1.270	1,7	1.007	624	1.631	2,2	128
	Ukupni rashodi (1+2+3+4+5)	52.790	20.869	73.659	100	53.463	22.122	75.585	100	103

U strukturi ukupnih rashoda MKO, dominiraju operativni rashodi s udjelom od 75,2%, dok rashodi od kamata i slični rashodi sudjeluju sa 14% i troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke sa 8%. Na ostale poslovne rashode i porez na višak prihoda nad rashodima, odnosno dobit odnosi se 2,8% ukupnih rashoda MKO.

U promatranom razdoblju rashodi od kamata i slični rashodi povećani su za 0,4 milijuna KM ili 4,4%, pri čemu su naknade za primljene kredite i ostali rashodi po kamatama i slični rashodi povećani za 18,4%, odnosno 38,4%. Rashodi po kamatama na pozajmljena sredstva smanjeni su za 2%.

Operativni rashodi MKF, kao dominantna stavka ukupnih rashoda, povećani su za 3,9 milijuna KM ili 7,4%, pri čemu su troškovi plaća i doprinosa, kao najznačajnija stavka, porasli za 2,1 milijun KM ili 6,3%. Troškovi usluga su porasli za 2,8 milijuna KM ili 26,5%, dok su materijalni troškovi i ostali operativni troškovi smanjeni za 6,5%, odnosno 27,3%. Troškovi amortizacije su porasli za 1,2%.

Ostali poslovni rashodi smanjeni su za 0,4 milijuna KM ili 46,6%, dok su troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke smanjeni za 2,4 milijuna KM ili 28,4%. Troškovi poreza na višak prihoda nad rashodima, odnosno dobit su povećani za 0,4 milijuna KM ili 28,4%.

Pokazatelji efikasnosti i održivosti mikrokreditnog sektora FBiH

Operativna efikasnost poslovanja mikrokreditnog sektora FBiH sa 30. 9. 2021. iznosi 18,15%, što je u okviru propisanog pokazatelja.

Prema izvještajnim podacima na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH sa 30. 9. 2021. prilagođeni povrat na aktivu za inflaciju, tržišnu cijenu kapitala i donacije (AROA), je pozitivan i iznosi 3,64%. Pokazatelj operativne održivosti mikrokreditnog sektora FBiH, koji se koristi kao uobičajeni standard i iskazuje odnosom ukupnih prihoda (umanjenih za naplatu otpisanih potraživanja i ostalih poslovnih prihoda) i ukupnih rashoda, iznosi 119,53%.

2.1.3. PREPORUKE ZA MIKROKREDITNI SEKTOR

FBA će u okviru propisanih nadležnosti za nadzor mikrokreditnog sektora u FBiH nastaviti s planiranim supervizorskim aktivnostima, koje će biti usmjerene na:

- usklađenosti poslovanja MKO sa zakonskim propisima, s ciljem pune primjene odredaba ZoMKO i podzakonskih propisa u pogledu ostvarenja propisanih ciljeva mikrokreditiranja, u smislu poboljšanja materijalnog položaja korisnika mikrokredita, doprinosa povećanju zaposlenosti i podrške razvoju poduzetništva, povećanju transparentnosti poslovanja i zaštite prava korisnika financijskih usluga;
- praćenju efekata posebnih mjera FBA na oporavak od negativnih posljedica uzrokovanih pandemijom;
- pravodobnog i adekvatnog poduzimanja aktivnosti u MKO prema izrečenim korektivnim mjerama na otklanjanju nepravilnosti i slabosti u poslovanju.

Mikrokreditni sektor u FBiH ima obvezu u svom poslovanju, a polazeći od propisanih regulatornih zahtjeva i ciljeva mikrokreditiranja, primjenjivati propisane standarde i ograničenja u obavljanju poslova mikrokreditiranja, izvješćivanja i revizije. U vezi s navedenim, potrebno je

da nadležna upravljačka tijela MKO osiguraju usklađenost poslovanja s propisanim standardima, a posebno u pogledu:

- obavljanja djelatnosti mikrokreditiranja radi poboljšanja materijalnog položaja korisnika, povećanja zaposlenosti i pružanja podrške razvoju poduzetništva, polazeći od zakonom propisanih ciljeva mikrokreditiranja uz dosljednu primjenu zakonskih odredaba o zaštiti korisnika financijskih usluga, uključujući i usklađivanje politika kamatnih stopa na mikrokredite s propisanim ciljevima mikrokreditiranja, dajući na taj način doprinos stabilnosti i održivosti mikrokreditnog sektora u FBiH;
- održavanja i unapređenja zdrave prakse upravljanja rizicima kojima su ili kojima bi mogle biti izložene MKO, efikasnosti sustava unutarnjih kontrola i neovisne funkcije unutarnje revizije;
- dosljedne primjene posebnih mjera koje je FBA usvojila u cilju oporavka od negativnih posljedica pandemije;
- optimiziranja resursa i primjene principa odgovornog mikrokreditiranja, odnosno pozitivnih praksi u poslovanju sa sredstvima MKF-a;
- usklađivanja, odnosno unapređenja pokazatelja operativne efikasnosti i operativne održivosti;
- redovnog, ažurnog i točnog dostavljanja podataka CBBiH za potrebe vođenja CRK-a;
- poboljšanja transparentnosti poslovanja i dr.

MKO koje su manje kapitalizirane i/ili imaju materijalno značajan iznos otpisanih mikrokredita trebaju uspostaviti i realizirati jasna i konzistentna strateška opredjeljenja u pogledu održivosti poslovanja, mogućeg iznalaženja prihvatljivih partnera za konsolidaciju, odnosno pripajanja većim i snažnijim MKF, kako bi se optimizirali resursi, očuvala donirana sredstva, osigurala podrška stranih kreditora, te osigurala održivost radnih mjesta u MKO, što će biti predmet supervizorske pažnje s ciljem očuvanja stabilnosti mikrokreditnog sektora i ostvarenja zakonom propisanih ciljeva i djelatnosti mikrokreditiranja u FBiH.

2.2. LEASING SEKTOR

2.2.1. STRUKTURA LEASING SEKTORA U FBiH

2.2.1.1. Broj leasing društava

Dozvolu FBA za obavljanje poslova leasinga na dan 30. 9. 2021. imaju četiri leasing društva u FBiH, te u odnosu na kraj prethodne godine nije bilo promjena. U Prilogu 14. daju se osnovni podaci o leasing društvima koja sa 30. 9. 2021. čine leasing sektor u FBiH.

2.2.1.2. Struktura vlasništva

Struktura vlasništva leasing društava u FBiH, prema podacima sa 30. 9. 2021. je sljedeća: dva leasing društva su u 100%-tnom vlasništvu nerezidentnih pravnih osoba, jedno leasing društvo je u većinskom vlasništvu nerezidentne pravne osobe, dok je jedno leasing društvo u 100%-tnom vlasništvu rezidentne pravne osobe.

2.2.1.3. Kadrovska struktura

Na dan 30. 9. 2021. u leasing sektoru u FBiH je zaposleno 102 radnika, što je za jednog radnika ili 1% više u odnosu na kraj prethodne godine (tablica 49).

Tablica 49: Kvalifikacijska struktura zaposlenih u leasing društvima FBiH

R. br.	Stupanj stručne sprema	31. 12. 2020.		30. 9. 2021.		Indeks (5/3)
		Broj zaposlenih	Udjel %	Broj zaposlenih	Udjel %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Visoka stručna sprema – VSS	76	75,2	74	72,5	97
2.	Viša stručna sprema – VŠS	4	4,0	4	3,9	100
3.	Srednja stručna sprema – SSS	13	12,9	17	16,7	131
4.	Ostali	8	7,9	7	6,9	88
	Ukupno	101	100	102	100	101

Efikasnost zaposlenih prilikom ocjene performansi leasing društva zasniva se na omjeru aktive i broja zaposlenih. Prema pokazateljima na dan 30. 9. 2021. na razini leasinga sektora u FBiH na svakog zaposlenog odnosilo se 3,7 milijuna KM aktive, što je za 0,3 milijuna KM ili 8,5% više u odnosu na 31. 12. 2020.

2.2.2. FINANCIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

2.2.2.1. Bilanca stanja

Ukupna aktiva leasing sektora u FBiH na dan 30. 9. 2021. iznosi 376,8 milijuna KM i veća je za 33 milijuna KM ili 9,6% u odnosu na 31. 12. 2020. Na dva leasing društva, promatrano po veličini aktive, odnosi se 71,7% ukupne aktive leasing sektora u FBiH.

U Prilogu 15. dana je Zbirna bilanca stanja leasing društava u FBiH, prema izvještajnim podacima sa stanjem na dan 30. 9. 2021., dok je u Prilogu 16. dan pregled osnovnih pokazatelja leasing društava u FBiH sa 30. 9. 2021.

U strukturi ukupne aktive leasing sektora u FBiH najznačajniji je udjel neto potraživanja po osnovi financijskog leasinga, koja iznose 290 milijuna KM ili 76,9% ukupne aktive. U usporedbi sa 31. 12. 2020., neto potraživanja po osnovi financijskog leasinga su veća za 33,2 milijuna KM ili 12,9%, dok su bruto potraživanja po osnovi financijskog leasinga veća za iznos od 38,4 milijuna KM ili 13,7%. Jedna banka koja obavlja poslove financijskog leasinga, na 30. 9. 2021. iskazuje neto potraživanja po osnovi ugovora financijskog leasinga u ukupnom iznosu od 37,4 milijuna KM, što ukazuje da neto potraživanja na razini leasing sustava iznose 327,4 milijuna KM i ista su za 22,3 milijuna KM ili 7,3% veća u odnosu na kraj prethodne godine.

U strukturi potraživanja po osnovi financijskog leasinga na razini leasing sektora u FBiH, promatrano prema predmetu leasinga, ugovori koji su odobreni po osnovi financiranja putničkih vozila i vozila za obavljanje djelatnosti sudjeluju sa 84,2%, ugovori po osnovi financiranja mašina i opreme sudjeluju sa 15,2%, dok se na ugovore putem kojih su financirane nekretnine odnosi 0,6%. Prema korisniku leasinga, 88,5% se odnosi na ugovore odobrene pravnim osobama. Porast potraživanja po financijskom leasingu iskazan je u segmentu pravnih osoba za 14,9%, fizičkih osoba za 7,4% i poduzetnika za 34,7%.

U tablici 50 iskazana je struktura potraživanja po financijskom leasingu na razini leasing sektora u FBiH (potraživanja prije umanjena po osnovi rezervi za gubitke) na dan 30. 9. 2021.

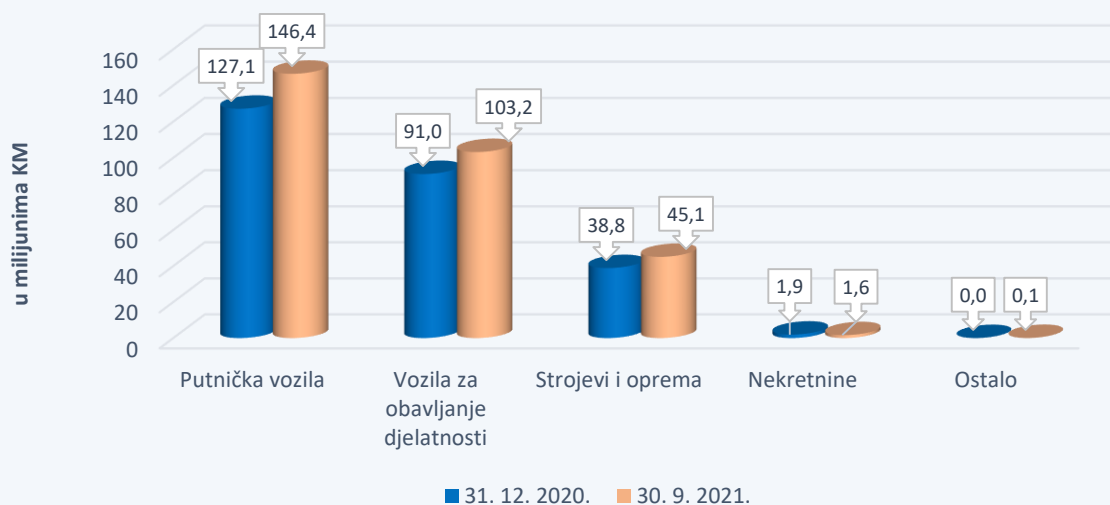

- 000 KM -

R. br.	Opis	Kratkoročna potraživanja	Dugoročna potraživanja	Dospjela potraživanja	Ukupna potraživanja	Udjel %
1	2	3	4	5	6	7
1.	Prema predmetu leasinga					
1.1.	Putnička vozila	47.222	97.953	1.258	146.433	49,4
1.2.	Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	36.948	64.938	1.284	103.170	34,8
1.3.	Strojevi i oprema	17.742	27.025	305	45.072	15,2
1.4.	Nekretnine	186	1.408	21	1.615	0,6
1.5.	Ostalo	27	37	0	64	0,0
	Ukupno	102.125	191.361	2.868	296.354	100
2.	Prema korisniku leasinga					
2.1.	Pravne osobe	91.424	168.662	2.321	262.407	88,5
2.2.	Poduzetnici	3.411	6.445	181	10.037	3,4
2.3.	Fizičke osobe	6.092	14.826	354	21.272	7,2
2.4.	Ostalo	1.198	1.428	12	2.638	0,9
	Ukupno	102.125	191.361	2.868	296.354	100

U grafikonu 14 prikazana je struktura potraživanja po financijskom leasingu s usporednim pregledom po godinama.

Grafikon 14: Struktura potraživanja po financijskom leasingu (usporedni pregled)

Neto potraživanja po osnovi zajma na dan 30. 9. 2021. iznose 4,7 milijuna KM ili 1,3% iznosa ukupne aktive leasing sektora u FBiH. U odnosu na 31. 12. 2020., neto potraživanja po osnovi zajma su smanjena za iznos od 0,3 milijuna KM ili 5,5%. Potraživanja po osnovi zajmova u strukturi ukupne aktive leasing društava su smanjena zbog kontinuiranog smanjenja potraživanja po osnovi zajma, jer je odredbama ZoL-a leasing društvima zabranjeno zaključivanje novih ugovora o zajmu, pri čemu će ostati evidentirani u bilancama leasing društava u FBiH dok ne isteknu ugovoreni rokovi na koje su odobreni. Iskazani iznos neto potraživanja po osnovi zajma se odnosi na potraživanja jednog leasing društva, koje u svom portfelju ima značajne iznose potraživanja po zajmu supsidijarnim osobama, putem kojih su prije stupanja na snagu ZoL-a financirani projekti izgradnje nekretnina.

Bilančna pozicija novac i novčani ekvivalenti na dan 30. 9. 2021. iznosi 4,8 milijuna KM, što čini 1,3% ukupne aktive, a ista je za 1,7 milijuna KM ili 26% manja u odnosu na 31. 12. 2020. Plasmani

bankama, koje iskazuje jedno leasing društvo, na dan 30. 9. 2021. iznose 6,8 milijuna KM, što čini 1,8% ukupne aktive leasing sektora u FBiH, a što je za 5,3 milijuna KM ili 43,6% manje u odnosu na 31. 12. 2020.

Neto vrijednost osnovnih sredstava financiranih putem operativnog leasinga na dan 30. 9. 2021., koju iskazuju tri leasing društva, iznosi 62,5 milijuna KM i za 8,6 milijuna KM ili 15,9% je povećana u odnosu na 31. 12. 2020.

Struktura neto bilančnih pozicija aktive sektora leasinga u FBiH iskazana je u tablici 51:

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2020.	Udjel %	30.9.2021.	Udjel %	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Financijski leasing	256.770	74,7	290.022	77,0	113
2.	Operativni leasing	53.964	15,7	62.522	16,6	116
3.	Zajam	4.982	1,4	4.709	1,2	95
4.	Ostala imovina	28.110	8,2	19.593	5,2	70
	Ukupno	343.826	100	376.846	100	110

2.2.2.2. Kapital i obveze

Ukupni kapital leasing društava na 30. 9. 2021. iznosi 28,1 milijun KM, što čini 7,5% ukupne pasive leasing sektora u FBiH, a u usporedbi sa 31. 12. 2020., navedena pozicija je povećana za 0,4 milijuna KM ili 1,4%.

Ukupne obveze leasing sektora na dan 30. 9. 2021. iznose 348,7 milijuna KM, što čini 92,5% ukupne pasive leasing društava u FBiH. U usporedbi sa stanjem na 31. 12. 2020. ukupne obveze na razini sektora su povećane za iznos od 32,6 milijuna KM ili 10,3%.

Obveze leasing društava u FBiH po uzetim kreditima na dan 30. 9. 2021. iznose 339,7 milijuna KM, te predstavljaju dominantan izvor u strukturi ukupne pasive leasing sektora u FBiH s obzirom da čine 90,1% ukupne pasive. U usporedbi sa 31. 12. 2020., pozicija obveza po kreditima je veća za iznos od 31,8 milijuna KM ili 10,3%. Promatrano prema ugovorenoj ročnosti, dominantan je udjel dugoročnih kredita u obvezama po uzetim kreditima.

2.2.2.3. Aktiva i kvaliteta aktive

Prema izvještajnim podacima na razini leasing sektora u FBiH, rezerve za gubitke po financijskom leasingu na dan 30. 9. 2021. (tablica 52) iskazane su u iznosu od 6,3 milijuna KM i veće su u odnosu na 31. 12. 2020. za 4,2 milijuna KM ili 197,8% uslijed povećanja rezervi za gubitke kod jednog leasing društva za 3,2 milijuna KM, koje na poziciji više obračunatih i izdvojenih rezervi iskazuje značajan iznos rezervi formiranih primjenom grupne metodologije.

U strukturi potraživanja po financijskom leasingu na dan 30. 9. 2021. iskazano je ukupno 2,9 milijuna KM dospjelih neizmirenih potraživanja, koja su manja za 0,7 milijuna KM ili 18,9% u odnosu na 31. 12. 2020.

- 000 KM -

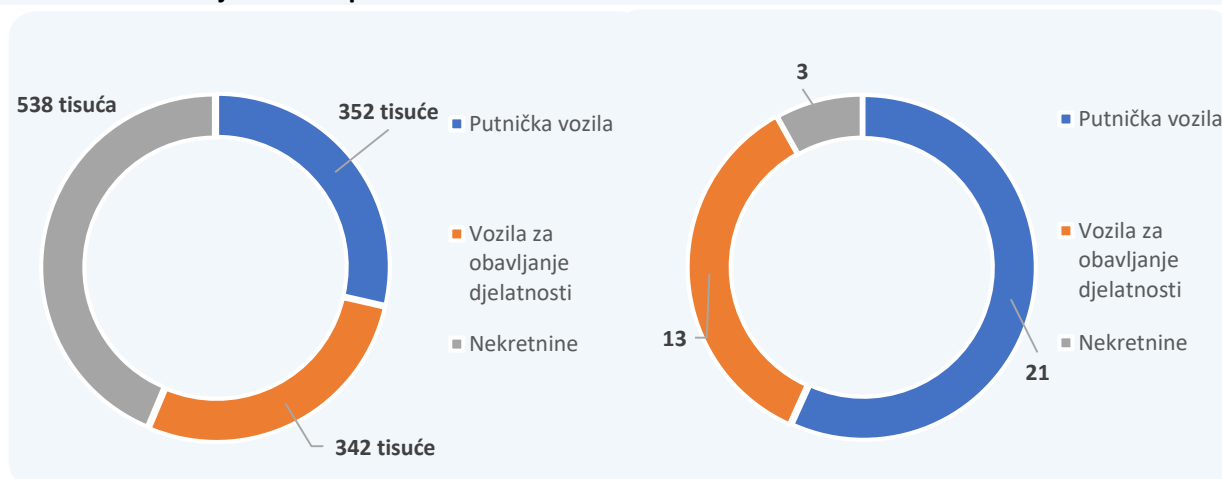
Tablica 52: Pregled rezervi za financijski leasing

R. br.	Dani kašnjenja	Stopa rezerv. za financ. leasing (pokretne stvari)	Stopa rezerv. za financ. leasing (nepokr. stvari)	Iznos potraž. za pokretne stvari	Iznos potraž. za nepokr. stvari	Iznos osnovice za pokretne stvari	Iznos osnovice za nepokr. stvari	Rezerve			Ukupne rezerve
								Za pokretne stvari	Za nepokr. stvari	Više obrač. i izdvojene rezerve	
1	2	3	4	5	6	7	8	9=7x3	10=8x4	11	12=9+10+11
1.	0-60	0,5%	0,5%	291.759	1.639	50.451	724	252	4	4.897	5.153
2.	60-90	10%	10%	1.680	0	430	0	43	0	67	110
3.	90-180	50%	50%	218	0	138	0	69	0	83	152
4.	preko 180	100%	75%	1.058	0	917	0	917	0	0	917
5.	preko 360	100%	100%	0	0	0	0	0	0	0	0
Ukupno				294.715	1.639	51.936	724	1.281	4	5.047	6.332

Ukupan iznos otpisanih potraživanja po financijskom leasingu i zajmu na dan 30. 9. 2021. iznosi 7,2 milijuna KM, te ova pozicija iskazuje značajno smanjenje u odnosu na 31. 12. 2020. za 13,8 milijuna KM ili 65,6%, uslijed značajnog smanjenja iznosa otpisanih potraživanja kod jednog leasing društva u iznosu od 14,2 milijuna KM ili 79,9%. Navedenom smanjenju otpisanih potraživanja ovog leasing društva doprinijelo je povećanje trajnog otpisa u iznosu od 13 milijuna KM.

Procijenjena tržišna vrijednost izuzetih predmeta leasinga, uslijed raskida leasing ugovora s korisnikom leasinga na dan 30. 9. 2021. na razini leasing sektora FBiH iznosi 1,2 milijuna KM i povećana je u odnosu na 31. 12. 2020. za 0,3 milijuna KM ili 35,1%, dok je ukupno 37 izuzetih predmeta, uz zabilježeno povećanje broja izuzetih predmeta za osam ili 27,6% (grafikon 15). Od ukupno iskazanog iznosa procijenjene tržišne vrijednosti izuzetih predmeta leasing sektora u FBiH na dan 30. 9. 2021., na putnička vozila i vozila za obavljanje djelatnosti odnosi se 56,3%. Na nekretnine (poslovne objekte) odnosi se 43,7% ukupno iskazanog iznosa procijenjene vrijednosti izuzetih predmeta, po kojima su leasing društva ušla u posjed iz razloga nepoštivanja ugovornih obveza od strane korisnika leasinga, a cjelokupan iznos navedene pozicije odnosi se na jedno leasing društvo.

Grafikon 15: Struktura procijenjene tržišne vrijednosti izuzetih predmeta leasinga i broja izuzetih predmeta

Promatrano na razini leasing sustava FBiH na dan 30. 9. 2021. tržišna vrijednost izuzetih predmeta leasinga iznosi 5,1 milijun KM i ista je povećana za iznos od 0,3 milijuna KM ili 5,7% u odnosu na 31. 12. 2020. Od naprijed navedenog iznosa izuzetih predmeta leasinga, na predmete izuzete od strane banke koja obavlja poslove leasinga odnosi se iznos od 3,9 milijuna KM ili 76% ukupne tržišne vrijednosti izuzetih predmeta iskazanih na razini leasing sustava.

2.2.2.4. Profitabilnost

Prema izvještajnim podacima četiri leasing društva, na razini sektora leasinga u FBiH u razdoblju od 1.1. do 30.9.2021. iskazan je pozitivan financijski rezultat u iznosu od 3,5 milijuna KM, što predstavlja povećanje za 1,8 milijuna KM u odnosu na isto razdoblje 2020. godine (tablica 53). Povećanje poslovnog rezultata leasing sektora najvećim dijelom posljedica je značajnog poboljšanja poslovnog rezultata kod jednog leasing društva u iznosu od 1,5 milijuna KM.

Iskazana ukupna neto dobit iznosila je 4,4 milijuna KM (tri leasing društva), dok je gubitak iskazalo jedno leasing društvo u iznosu od 0,9 milijuna KM.

- 000 KM -

R. br.	Opis	1.1.-30.9.2020.		1.1.-30.9.2021.	
		Iznos	Broj leasing društava	Iznos	Broj leasing društava
1	2	3	4	5	6
1.	Dobit	2.619	3	4.456	3
2.	Gubitak	864	2	943	1
	Ukupno	1.755	5	3.513	4

U Prilogu 17. dan je zbirni račun dobiti i gubitka leasing društava u FBiH za razdoblje 1.1.-30.9.2021.

Ukupni prihodi leasing sektora u FBiH

Ukupni prihodi leasing sektora u FBiH ostvareni u razdoblju 1.1. - 30.9.2021. iznose 27,4 milijuna KM i isti su veći za 1,4 milijuna KM ili 5,3% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine (tablica 54).

- 000 KM -

R. br.	Struktura ukupnih prihoda	1.1.-30.9.2020.		1.1.-30.9.2021.		Indeks (5/3)
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Prihod od kamata i slični prihodi					
1.1.	Kamate na plasmane bankama	291	1,1	61	0,2	21
1.2.	Kamate po financijskom leasingu	7.682	29,6	8.725	31,9	114
1.3.	Ostali prihodi od kamate	1.482	5,7	1.506	5,5	102
	Ukupno	9.455	36,4	10.292	37,6	109
2.	Operativni prihodi					
2.1.	Naknade za operativni najam	12.859	49,5	14.406	52,7	112
2.2.	Naknada za izvršene usluge	1	0,0	1	0,0	100
2.3.	Ostali operativni prihodi	3.678	14,1	2.662	9,7	72
	Ukupno	16.538	63,6	17.069	62,4	103
3.	Prihod po osnovi otpuštanja rez. za gubitke	0	0,0	0	0,0	-
	Ukupni prihodi (1+2+3)	25.993	100	27.361	100	105

Prihodi od kamata i slični prihodi leasing sektora FBiH u razdoblju od 1.1. do 30.9.2021. iznose 10,3 milijuna KM, koji čine 37,6% ukupnih prihoda leasing sektora, i isti su veći za 0,8 milijuna

KM ili 8,8% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Najznačajnija pozicija prihoda od kamata su prihodi po osnovi kamata po financijskom leasingu u ukupnom iznosu od 8,7 milijuna KM i isti su za jedan milijun KM ili 13,6% veći u odnosu na isto razdoblje prethodne poslovne godine.

Operativni prihodi iznose 17,1 milijun KM s udjelom od 62,4% u ukupnim приходima leasing sektora, i u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine povećani su za iznos od 0,5 milijuna KM ili 3,2%. Naknade za operativni najam, kao dominantna stavka operativnih prihoda povećane su za 1,5 milijuna KM ili 12%, dok su ostali operativni prihodi smanjeni za jedan milijun KM ili 27,6%.

Ukupni rashodi leasing sektora u FBiH

Ukupni rashodi za razdoblje 1.1. - 30.9.2021. iznose 23,8 milijuna KM, a isti su manji za 0,4 milijuna KM ili 1,6% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine (tablica 55).

- 000 KM -

R. br.	Struktura ukupnih rashoda	1.1.-30.9.2020.		1.1.-30.9.2021.		Indeks (5/3)
		Iznos 3	Udjel % 4	Iznos 5	Udjel % 6	
1.	Rashod od kamata i slični rashodi					
1.1.	Kamate na pozajmljena sredstva	3.114	12,9	3.133	13,1	101
1.2.	Naknade za obradu kredita	77	0,3	70	0,3	91
1.3.	Ostali rashod po kamati	2	0,0	2	0,0	100
	Ukupno	3.193	13,2	3.205	13,4	100
2.	Operativni rashodi					
2.1.	Troškovi plaća i doprinosa	3.724	15,3	3.492	14,7	94
2.2.	Troškovi poslovnog prostora	8.651	35,7	9.448	39,6	109
2.3.	Ostali troškovi	7.219	29,8	5.798	24,3	80
	Ukupno	19.594	80,8	18.738	78,6	96
3.	Troškovi rezervi	1.451	6,0	1.905	8,0	131
4.	Porez na dobit	0	0,0	0	0,0	-
	Ukupni rashodi (1+2+3+4)	24.238	100	23.848	100	98

U razdoblju 1.1. - 30.9.2021., rashodi po osnovi kamata i slični rashodi u leasing sektoru iznose 3,2 milijuna KM, s udjelom od 13,4% u ukupnim rashodima leasing sektora, te su veći u odnosu na isto razdoblje prethodne poslovne godine za 12 tisuća KM ili 0,4%. Kamatni rashodi na uzete kredite, kao dominantna stavka rashoda od kamata, zabilježili su rast za 19 tisuća KM ili 0,6%.

U promatranom razdoblju ukupni operativni rashodi leasing sektora iznose 18,7 milijuna KM s udjelom od 78,6% u ukupnim rashodima leasing sektora, i isti su manji za 0,9 milijuna KM ili 4,4% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, pri čemu su u njihovoj strukturi smanjeni troškovi plaća i doprinosa za 6,2% i ostali troškovi za 19,7%, dok su povećanje zabilježili troškovi poslovnog prostora za 9,2%. Ukupni troškovi rezervi za gubitke iznose 1,9 milijuna KM koji čine 8% ukupnih rashoda leasing sektora, a isti su zabilježili povećanje za iznos od 0,5 milijuna KM, odnosno za 31,3%.

2.2.2.5. Struktura plasmana prema predmetu i vrsti leasinga

Vrijednost novozaključenih ugovora financijskog i operativnog leasinga ostvarenih na razini leasing sustava u razdoblju od 1.1. do 30.9.2021. iznosi 164,8 milijuna KM i veća je za 36,8 milijuna KM ili 28,8% u odnosu na isto razdoblje prethodne poslovne godine, od čega se na leasing sektor, kojeg čini četiri leasing društva, odnosi 157,2 milijuna KM, odnosno 95,4% od ukupne vrijednosti novozaključenih ugovora na razini leasing sustava.

Broj novozaključenih ugovora na razini leasing sustava, u istom razdoblju iznosi 3.349, što je za 628 ugovora ili 23,1% više u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Od toga se na leasing sektor odnosi 3.249 ugovora ili 97% od ukupnog broja zaključenih ugovora na razini leasing sustava. Prosječna vrijednost ugovora na razini leasing sustava zaključenih u razdoblju od 1.1. do 30.9.2021. iznosi 49,2 tisuće KM i ista je veća za 4,6% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, kada je iznosila 47 tisuća KM, dok prosječna vrijednost ugovora na razini leasing sektora iznosi 48,4 tisuće KM što je za 8,4% više u odnosu na isto razdoblje 2020. godine kada je iznosila 44,6 tisuća KM.

Od ukupno ostvarene vrijednosti novozaključenih ugovora u razdoblju od 1.1. do 30.9.2021., na ugovore financijskog leasinga odnosi se 138,1 milijun KM ili 83,8%, dok se na ugovore operativnog leasinga odnosi 26,7 milijuna KM ili 16,2%.

U tablici 56 prikazan je usporedni pregled broja zaključenih ugovora razdoblju od 1.1. do 30.9.2021. i u istom razdoblju prethodne poslovne godine, kao i usporedni pregled ostvarenog iznosa novozaključenih ugovora u istim razdobljima:

- 000 KM -

Tablica 56: Struktura broja zaključenih ugovora i iznosa financiranja leasing sustava													
R. br.	O p i s	1.1.-30.9.2020.						1.1.-30.9.2021.					
		Financijski leasing		Operativni leasing		Ukupno		Financijski leasing		Operativni leasing		Ukupno	
		Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos
1	2	3	4	5	6	7=3+5	8=4+6	9	10	11	12	13=9+11	14=10+12
1.	Vozila	1.927	83.887	681	26.266	2.608	110.153	2.498	116.784	653	26.694	3.151	143.478
2.	Oprema	110	17.635	3	148	113	17.783	198	21.300	0	0	198	21.300
3.	Nekretnine	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.	Ostalo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Ukupno	2.037	101.522	684	26.414	2.721	127.936	2.696	138.084	653	26.694	3.349	164.778

Ukupan iznos novih financiranja u izvještajnom razdoblju ostvarila su četiri leasing društva i jedna banka, koja se bavi poslovima financijskog leasinga kao pravni sljednik leasing društva koje se pripojilo istoj.

U strukturi novih plasmana, prema vrsti korisnika leasinga, dominiraju plasmani prema pravnim osobama, koji čine 89,7% ukupnog iznosa financiranja razdoblju od 1.1. do 30.9.2021. Jedan od bitnih razloga je činjenica da je financiranje putem leasinga za fizičke osobe nepovoljnije u odnosu na kreditne plasmane zbog obveze plaćanja PDV-a na kamatu, što predstavlja dodatni trošak klijentima koji nisu PDV obveznici.

Ponderirane NKS i EKS

Ukupna prosječna ponderirana NKS za ugovore financijskog leasinga zaključene razdoblju od 1.1. do 30.9.2021. iznosi 3,80% za kratkoročne ugovore i 3,88% za dugoročne ugovore, dok EKS za kratkoročne ugovore iznosi 6,37%, a za dugoročne 6,96% u istom razdoblju. Ukupna prosječna ponderirana NKS iznosi 3,88%, a EKS 6,96%. U usporedbi s istim razdobljem 2020. godine, kada je iskazana ukupna prosječna ponderirana NKS od 3,95% i EKS od 7,02%, evidentan je pad NKS za 0,07 postotnih bodova i EKS za 0,06 postotnih bodova.

U Prilogu 18. dan je pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS po ugovorima o financijskom leasingu zaključenim razdoblju od 1.1. do 30.9.2021., prema ročnosti, predmetu i korisniku leasinga.

Razlike u visini prosječnih ponderiranih EKS prema korisnicima leasinga su uzrokovane činjenicom da izračun EKS na ugovore zaključene s fizičkim osobama nije istovjetan izračunu iste u ugovorima zaključenim s pravnim osobama, s obzirom da se u iste ne uključuje premija kasko osiguranja, a što je za ugovore s fizičkim osobama zakonska obveza.

U Prilogu 18a. dan je usporedni pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za ugovore o financijskom leasingu, koji su zaključeni u posljednjih pet godina, prema ročnosti i korisniku leasinga. Razlike između iskazanih NKS i EKS je posljedica PDV-a na kamatu, koji je obavezan dio ugovora o financijskom leasingu i koji se plaća unaprijed od strane korisnika leasinga, kao i kreiranje ugovora financijskog leasinga s otkupnom vrijednošću, te dodatni troškovi leasing aranžmana koji se uključuju u izračun EKS.

2.2.3. PREPORUKE ZA LEASING SEKTOR

FBA će u okviru propisanih nadležnosti za nadzor poslovanja leasing društava u FBiH nastaviti s planiranim aktivnostima koje će u narednom razdoblju biti usmjerene na:

- nastavak kontinuiranog nadzora poslovanja leasing sektora, odnosno sustava u FBiH, putem izvješća i kontrola na licu mjesta;
- očuvanje kapitalne adekvatnosti leasing sektora u FBiH i jačanje internih procesa definiranja parametara zaštite kapitala u subjektima leasing sektora u FBiH;
- praćenju efekata posebnih mjera FBA na oporavak od negativnih posljedica uzrokovanih pandemijom;
- praćenje i ocjenu efikasnosti uspostavljenih sustava upravljanja rizicima u leasing sektoru, odnosno sustavu u FBiH i kvalitete sveukupnog upravljanja;
- daljnju suradnju s UDLBiH, u smislu pružanja stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative za leasing društva, kao i suradnje s drugim nadzornim i kontrolnim institucijama, te s CBBiH u pogledu strukture i kvalitete podataka koji se odnose na izloženosti po osnovi financijskog leasinga u CRK-u;
- podršku unapređenju poslovnog ambijenta za poslovanje leasing sektora u FBiH i dr.

U okviru nadležnosti za nadzor poslovanja leasing društava, FBA očekuje od subjekata leasing sustava u FBiH da unaprijede aktivnosti i mjere s primarnim ciljem zakonitog, stabilnog, efikasnog i transparentnog pružanja usluga financiranja putem leasinga, a koje su usmjerene na:

- unapređenje sigurnog, stabilnog i održivog leasing poslovanja;

- kapitalno jačanje i definiranje parametara zaštite kapitala i kapitalne adekvatnosti, jačanje sustava unutarnjih kontrola i funkcije unutarnje revizije;
- unapređenje sustava upravljanja rizicima koji proizlaze iz leasing poslovanja i okruženja, pravovremeno identificiranje rizika i poduzimanje mjera na kontroli i ublažavanju tih rizika;
- dosljednu primjenu posebnih mjera koje je FBA usvojila u cilju oporavka od negativnih posljedica pandemije;
- osiguranje pouzdanosti i integriteta podataka i informacija koji se dostavljaju FBA, CBBiH i drugim nadzornim institucijama i organima, osiguranja točnosti, valjanosti i sveobuhvatnosti računovodstvenih i drugih evidencija, usklađenosti s poslovnim politikama, planovima i programima rada, zakonskim i drugim propisima i aktima, kao i zaštita imovine društva i preventivno djelovanje i sprječavanje prevara i pogrešaka;
- dosljednu provedbu propisa kojima se definira zaštita korisnika financijskih usluga i dr.

2.3. FAKTORING POSLOVI

2.3.1. Sudionici na tržištu faktoringa u FBiH

Sukladno odredbama ZoF-a, poslove faktoringa u FBiH može obavljati gospodarsko društvo organizirano kao dioničko društvo ili društvo s ograničenom odgovornošću sa sjedištem u FBiH, koje mora imati odobrenje FBA i banka čije je poslovanje uređeno po propisima koji reguliraju poslovanje banaka u FBiH, na koje se primjenjuju relevantna poglavlja ZoF-a.

Factoring poslovanje u FBiH sa 30. 9. 2021. obavljaju četiri komercijalne banke, od kojih su tri članice međunarodnih bankarskih grupa sa sjedištem u zemljama članicama EU i jedna u pretežno domaćem vlasništvu.

2.3.2. Opseg, struktura i trend faktoring poslovanja u FBiH

Subjekti koji pružaju usluge faktoringa u FBiH sa 30. 9. 2021. zaključili su 263 ugovora o faktoringu, svi ugovori se odnose na domaći faktoring. Uspoređujući izvještajne podatke s istim razdobljem prethodne godine, broj zaključenih ugovora je manji za 48 ugovora ili 15,4%.

Sa 30. 9. 2021. zaključena su 254 ugovora o faktoringu s pravom regresa ili 96,6% i devet ugovora o faktoringu bez prava regresa ili 3,4%. Pružatelji usluga faktoringa u promatranom razdoblju nisu obavljali poslove otkupa novčanih potraživanja u inozemni faktoring, niti poslove srodne faktoringu.

Ukupan otkupljeni nominalni iznos novčanih potraživanja i nominalni iznos isplaćenih kupčevih obveza prema dobavljačima pružatelja usluga faktoringa u FBiH sa 30. 9. 2021. je 134,9 milijuna KM, što je u odnosu na isto razdoblje prethodne godine povećanje za iznos od 51,1 milijun KM ili 61%.

Vrijednosti otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obveza prema dobavljačima u FBiH prema vrsti faktoringa i domicilnosti, s usporednim podacima i trendom u naznačenim razdobljima, prikazane su u tablici 57:

- 000 KM -

Tablica 57: Nominalni iznos otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obveza prema dobavljačima u FBiH, prema vrsti faktoringa i domicilnosti						
R. br.	Vrsta faktoringa/domicilnost	Volumen otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obveza prema dobavljačima				Indeks (5/3)
		1.1. - 30.9.2020.		1.1. - 30.9.2021.		
1	2	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel%	7
1.	Faktoring s pravom regresa	34.984	41,8	63.086	46,8	180
2.	Faktoring bez prava regresa	48.785	58,2	71.804	53,2	147
3.	Obrnuti (dobavljački) faktoring	0	0,0	0	0,0	-
	Ukupno	83.769	100	134.890	100	161
4.	Domaći faktoring	83.769	100	134.890	100	161
5.	Inozemni faktoring	0	0,0	0	0,0	-
	Ukupno	83.769	100	134.890	100	161

Promjena u strukturi otkupljenih novčanih potraživanja prema vrstama faktoringa sa 30. 9. 2021., odnosila se na udjele faktoringa bez prava regresa i faktoringa s pravom regresa, dok se obrnuti (dobavljački) faktoring nije obavljao. Struktura prema domicilnosti ostala je nepromijenjena.

Promatrajući ugovore o faktoringu, prema ugovorenom dospelju, najveći udjel u ukupnom volumenu sa 30. 9. 2021. od 90,1% imaju otkupljena novčana potraživanja ugovorene ročnosti do 60 dana, slijedi udjel od 6,8% ugovorene ročnosti od 91 do 180 dana i preostalih 3,1% ugovorene ročnosti od 61 do 90 dana. U istom razdoblju prethodne godine najveći udjel su imala potraživanja ročnosti do 60 dana (76,3%) u ukupnom volumenu.

Prema sektorskoj strukturi kupca kod regresnog prava, najveći udjel imaju javna poduzeća, s obzirom na vrijednost otkupljenih potraživanja koja sa 30. 9. 2021. iznose 73,7 milijuna KM, što čini 54,6% ukupne vrijednosti faktoring poslova u FBiH. Slijedi udjel privatnih poduzeća i društava sa 60,8 milijuna KM ili 45,1% ukupne vrijednosti faktoring poslova u FBiH i vladinih institucija sa 0,5 milijuna KM ili 0,3% ukupne vrijednosti faktoring poslova u FBiH.

Prema sektorskoj strukturi u segmentu privatnih poduzeća i društava, ukupno isplaćeni predujmovi dobavljačima (prodavaoci potraživanja) iznose 130,3 milijuna KM ili 99% od ukupnog iznosa isplaćenih predujmova. Promatrajući domaći faktoring prema vrsti regresa u segmentu privatnih poduzeća i društava, iznos od 71,6 milijuna KM ili 55% se odnosi na faktoring bez prava regresa, a iznos od 63,1 milijun KM ili 45% na faktoring s pravom regresa. U segmentu javnih poduzeća isplaćeni predujmovi dobavljačima iznose 1,3 milijuna KM, odnosno 1% od ukupno isplaćenih predujmova i ukupan iznos se odnosi na faktoring s pravom regresa.

Po osnovi ugovora o faktoringu na dan 30. 9. 2021., banke su potraživale ukupno 24,7 milijuna KM, u cijelosti u domaćem faktoringu, od čega se iznos od 14,3 milijuna KM ili 57,8% odnosi na faktoring s pravom regresa, a 10,4 milijuna KM ili 42,2% na faktoring bez prava regresa. Struktura navedenog iznosa potraživanja prema ugovorenim dospeljima je sljedeća: s ugovorenim dospeljem do 60 dana - 82,2%, od 61 do 90 dana - 6,7%, a od 91 do 180 dana - 11%.

Ukupni prihodi pružatelja usluga faktoringa u FBiH sa 30. 9. 2021., iznose 801 tisuću KM (prihodi od kamata, naknada za faktoring i administrativnih naknada), što je za dvije tisuće KM ili 1% manje u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. U strukturi iskazanih ukupnih prihoda, 59,9% se odnosi na faktoring s pravom regresa, a 40,1% na faktoring bez prava regresa.

2.3.3. PREPORUKE ZA FAKTORING POSLOVANJE

Factoring poslovanje se sa 30. 9. 2021. odvijalo isključivo kroz obavljanje funkcije financiranja. Nije zabilježeno obavljanje obrnutog (dobavljačkog) faktoringa, inozemnog faktoringa, niti je zabilježeno obavljanje usluge osiguranja naplate i upravljanja potraživanjima, kao i obavljanje poslova srodnih faktoringu, što potvrđuje da je ova djelatnost i dalje u počecima razvoja na tržištu FBiH unutar zakonodavnih i institucionalnih okvira definiranih ZoF-om i podzakonskim aktima FBA kojima se detaljnije uređuje faktoring poslovanje.

S obzirom na to da je potreba za kratkoročnim financiranjem i upravljanjem novčanim potraživanjima, kao i osiguranjem naplate potraživanja sve značajnije izražena u realnom sektoru, u narednom se razdoblju može očekivati da će, kao jedan od pouzdanih alata za rješavanje problema likvidnosti u FBiH, svakako biti i korištenje faktoringa kao efikasnog instrumenta za ubrzanje novčanih tokova u znatno većem volumenu nego do sada.

Kako bi se efikasnije otklanjali problemi likvidnosti, a time i opseg kratkoročnog financiranja tekućeg poslovanja malih i srednjih poduzeća podigao na višu razinu, u narednom razdoblju će biti neophodno značajnije afirmiranje faktoringa, kao instrumenta ne samo financiranja, nego i upravljanja novčanim tokovima, kako od strane pružatelja usluga, tako i od ostalih sudionika na financijskom tržištu FBiH.

FBA će u okviru propisanih nadležnosti za nadzor poslovanja subjekata koji obavljaju poslove faktoringa u FBiH, nastaviti s planiranim aktivnostima koje će u narednom razdoblju biti usmjerene na sljedeće aspekte:

- nastavak kontinuiranog nadzora faktoring poslovanja u FBiH putem izvješća i kontrolom na licu mjesta;
- pružanje stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative za subjekte koji se bave poslovima faktoringa, kao i suradnje s drugim nadzornim i kontrolnim institucijama, te sa CBBiH u pogledu strukture i kvalitete podataka koji se odnose na izloženosti po osnovi faktoringa u CRK-u;
- podršku unapređenju poslovnog ambijenta za faktoring poslovanje u FBiH, izgradnju povjerenja pružatelja usluga faktoringa i dr.

U okviru nadzornih aktivnosti FBA, očekuje se od subjekata faktoring sustava da unaprijede aktivnosti i mjere s primarnim ciljem zakonitog, stabilnog, efikasnog i transparentnog pružanja faktoring usluga, a koje su usmjerene na:

- usklađenost poslovanja s propisanim regulatornim zahtjevima;
- unapređenje sigurnog, stabilnog i održivog faktoring poslovanja;
- unapređenje sustava upravljanja rizicima, jačanje sustava unutarnjih kontrola i funkcije unutarnje revizije;
- osiguranje pouzdanosti i integriteta podataka i informacija koji se dostavljaju FBA, CBBiH i drugim nadzornim institucijama i tijelima;
- osiguranje točnosti, valjanosti i sveobuhvatnosti računovodstvenih i neračunovodstvenih evidencija, preventivno djelovanje i sprečavanje prevara i pogrešaka;
- transparentno, razumljivo i potpuno informiranje klijenata o uslugama faktoringa koje pružaju i dr.

ZAKLJUČAK

S ciljem očuvanja i jačanja stabilnosti bankovnog sustava i zaštite deponenata, te zakonitog, sigurnog i kvalitetnog poslovanja svih SBS u FBiH za čiji nadzor je nadležna FBA, kontinuirano se nadzire poslovanje SBS, izvršavajući planirane i izvanredne aktivnosti, te poduzimajući mjere u skladu sa zakonskim ovlaštenjima.

Na temelju iskazanih ključnih pokazatelja poslovanja bankarskog sektora FBiH sa 30. 9. 2021., može se zaključiti da je isti stabilan i adekvatno kapitaliziran. U prvih devet mjeseci 2021. godine zabilježen je rast aktive, novčanih sredstava, kredita, vrijednosnih papira, depozita i kapitala, kao i profitabilnosti u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Udjel nekvalitetnih kredita u ukupnim kreditima, kao ključnog indikatora kvalitete kredita, bilježi smanjenje, dok se povećava stopa pokrivenosti istih očekivanim kreditnim gubicima. Mjere koje je propisala FBA će povećati šansu za oporavak ekonomije i umanjeње negativnih ekonomskih efekata pandemije. Od ključnog je značaja kvaliteta sveukupnog sustava upravljanja u bankama, adekvatno i efikasno funkcioniranje sustava upravljanja rizicima i adekvatno kapitalno pokriće rizika u poslovanju kroz ispunjenje propisanih zahtjeva za izračun regulatornog kapitala.

Poslovanje mikrokreditnog sektora u FBiH, u odnosu na kraj prethodne godine, karakterizira rast ukupne aktive, bruto mikrokreditnog portfelja kao najznačajnije stavke aktive, te rast ukupnog kapitala, kao dominantne stavke pasive, dok su obveze po uzetim kreditima zabilježile pad. U usporedbi s istim razdobljem prethodne godine, u razdoblju 1.1.-30.9.2021., broj zaključenih ugovora i isplate mikrokredita zabilježili su rast. Nastavljeno je poslovanje s pozitivnim financijskim rezultatom, koji je veći od iskazanog u istom razdoblju prethodne godine.

Na razini leasing sustava u FBiH sa 30. 9. 2021. iskazano je povećanje aktive, bruto i neto potraživanja po osnovi financijskog leasinga, obveza po uzetim kreditima i kapitala u odnosu na 31. 12. 2020. Broj i vrijednost novozaključenih leasing ugovora također su zabilježili rast u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. U promatranom razdoblju na razini leasing sektora u FBiH iskazana je dobit u poslovanju koja je povećana u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

Factoring poslovanje, kao mogući instrument kratkoročnog financiranja i upravljanja novčanim tokovima, sa 30. 9. 2021. se odvijalo isključivo kroz obavljanje funkcije financiranja, dok nije zabilježeno obavljanje usluge osiguranja naplate i upravljanja potraživanjima ili poslova srodnih faktoringu. Ova oblast je i dalje u počecima razvoja na tržištu FBiH, te bi se za njezin brži razvoj trebala izvršiti reforma zakonskog okvira, koji je u određenim elementima ograničavajući faktor.

Na temelju iskazanih ključnih pokazatelja poslovanja SBS, vidljive su naznake ekonomskog oporavka nakon jeka pandemije, a značajan utjecaj na isto je imala FBA, koja se istakla kao vodeća regulatorna i supervizorska institucija po donesenim efektivnim i kvalitetnim mjerama. U narednom razdoblju posebna pažnja će se posvetiti rizicima koji se odnose na dijelove portfelja pod posebnim mjerama. FBA će i dalje nadzirati rad SBS sukladno važećim aktima i planovima, te poduzimati izvanredne aktivnosti u slučaju dodatne potrebe za djelovanjem u uvjetima produžene pandemije.

POPIS PRILOGA

PRILOZI ZA BANKARSKI SEKTOR

77

- Prilog 1 - Osnovni podaci o bankama u FBiH - 30. 9. 2021.
- Prilog 2 - Bilanca stanja banaka u FBiH po shemi FBA (aktivna podbilanca) - 30. 9. 2021.
- Prilog 3 - Pregled aktive, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH - 30. 9. 2021.
- Prilog 4 - Sektorska struktura kredita u FBiH i ECL - 30. 9. 2021.
- Prilog 5 – Račun dobiti i gubitka banaka u FBiH po shemi FBA - 30. 9. 2021.
- Prilog 6 - Prosječne ponderirane NKS i EKS na kredite i depozite po razdobljima

PRILOZI ZA MIKROKREDITNI SEKTOR

83

- Prilog 7 - Osnovni podaci o MKO u FBiH - 30. 9. 2021.
- Prilog 8 - Zbirna bilanca stanja MKF - 30. 9. 2021.
- Prilog 9 - Zbirna bilanca stanja MKD - 30. 9. 2021.
- Prilog 10 - Pregled osnovnih pokazatelja MKO u FBiH - 30. 9. 2021.
- Prilog 11 - Pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za MKO - 30. 9. 2021.
- Prilog 11a - Usporedni pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za MKO
- Prilog 12 - Zbirni račun dobiti i gubitka MKF - 30. 9. 2021.
- Prilog 13 - Zbirni račun dobiti i gubitka MKD - 30. 9. 2021.

PRILOZI ZA LEASING SEKTOR

90

- Prilog 14 - Osnovni podaci o leasing društvima u FBiH - 30. 9. 2021.
- Prilog 15 - Zbirna bilanca stanja leasing društava - 30. 9. 2021.
- Prilog 16 - Pregled osnovnih pokazatelja leasing društava u FBiH - 30. 9. 2021.
- Prilog 17 - Zbirni račun dobiti i gubitka leasing društava - 30. 9. 2021.
- Prilog 18 - Pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za ugovore o finansijskom leasingu - 30. 9. 2021.
- Prilog 18a - Usporedni pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za ugovore o finansijskom leasingu

PRILOZI ZA BANKARSKI SEKTOR

Prilog 1 - Osnovni podaci o bankama u FBiH - 30. 9. 2021.

R. br.	Banka	Internet adresa	Broj zaposlenih	Predsjednik uprave
1.	Addiko Bank d.d. Sarajevo	www.addiko.ba	354	Sanela Pašić
2.	ASA BANKA DIONIČKO DRUŠTVO SARAJEVO	www.asabanka.ba	226	Samir Mustafić
3.	"BOSNA BANK INTERNATIONAL" - d.d. Sarajevo	www.bbi.ba	445	Emina Šišić
4.	INTESA SANPAOLO BANKA d.d. BOSNA I HERCEGOVINA	www.intesasanpaolobanka.ba	565	Marco Trevisan
5.	KOMERCIJALNO-INVESTICIONA BANKA D.D. VELIKA KLADUŠA	www.kib-banka.com.ba	81	Hasan Porčić
6.	NLB Banka d.d., Sarajevo	www.nlb.ba	444	Lidija Žigić
7.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. SARAJEVO	www.pbs.ba	179	Hamid Pršeš
8.	ProCredit Bank d.d. Sarajevo	www.procreditbank.ba	142	Amir Salkanović
9.	RAIFFEISEN BANK DIONIČARSKO DRUŠTVO BOSNA I HERCEGOVINA	www.raiffeisenbank.ba	1.246	James Daniel Stewart, Jr
10.	Sberbank BH d.d. Sarajevo	www.sberbank.ba	430	Jasmin Spahić
11.	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina	www.sparkasse.ba	527	Amir Softić
12.	UniCredit Bank d.d.	www.unicreditbank.ba	1.196	Amina Mahmutović
13.	UNION BANKA DD SARAJEVO	www.unionbank.ba	198	Vedran Hadžiahmetović
14.	VAKUFСКА BANKA DD SARAJEVO	www.vakuba.ba	119	Edina Vuk
15.	ZiraatBank BH d.d.	www.ziraatbank.ba	305	Bülent Suer
UKUPNO			6.457	

Prilog 2 - Bilanca stanja banaka u FBiH po shemi FBA (aktivna podbilanca) - 30. 9. 2021.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31. 12. 2020.	%	30. 9. 2021.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih	7.414.615	30,4	7.520.470	29,5	101
	1.a. Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	3.609.270	14,8	3.845.277	15,1	107
	1.b. Kamatonosni računi depozita	3.805.345	15,6	3.675.193	14,4	97
2.	Vrijednosni papiri po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak i po fer vrijednosti u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti	1.526.169	6,3	1.848.168	7,2	121
3.	Plasmani drugim bankama	275.941	1,1	108.344	0,4	39
4.	Kreditni, potraživanja po poslovima leasinga i dospjela potraživanja	15.254.651	62,5	16.131.633	63,3	106
	4.a. Krediti	14.544.264	59,6	15.376.959	60,3	106
	4.b. Potraživanja po poslovima leasinga	55.091	0,2	44.340	0,2	80
	4.c. Dospjela potraživanja po kreditima i poslovima leasinga	655.296	2,7	710.334	2,8	108
5.	Vrijednosni papiri po amortiziranom trošku	161.290	0,7	188.360	0,7	117
6.	Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	517.475	2,1	483.219	1,9	93
7.	Ostale nekretnine	36.000	0,1	25.950	0,1	72
8.	Investicije u ovisna i pridružena društva	15.944	0,1	15.944	0,1	100
9.	Ostala aktiva	376.169	1,5	337.605	1,3	90
10.	MINUS: Ispravci vrijednosti	1.181.816	4,8	1.166.427	4,5	99
	10.a. Ispravci vrijednosti za stavke pozicije 4. Aktive	1.127.176	4,6	1.112.657	4,3	99
	10.b. Ispravci vrijednosti pozicije Aktive osim pozicije 4. Aktive	54.640	0,2	53.770	0,2	98
11.	UKUPNA AKTIVA	24.396.438	100	25.493.266	100	104
OBVEZE						
12.	Depoziti	19.660.862	80,6	20.590.697	80,8	105
	12.a. Kamatonosni depoziti	13.634.083	55,9	13.925.211	54,6	102
	12.b. Nekamatonosni depoziti	6.026.779	24,7	6.665.486	26,2	111
13.	Uzete pozajmice - dospjele obveze	150	0,0	150	0,0	100
	13.a. Stanje dospjelih, a neisplaćenih obveza	0	0,0	0	0,0	-
	13.b. Stanje neizmirenih-pozvanih za plaćanje izvanbilančnih obveza	150	0,0	150	0,0	100
14.	Uzete pozajmice od drugih banaka	0	0,0	0	0,0	-
15.	Obveze prema vladi	0	0,0	0	0,0	-
16.	Obveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	811.878	3,3	741.091	2,9	91
	16.a. s preostalim rokom dospjeća do jedne godine	210.081	0,9	331.152	1,3	158
	16.b. s preostalim rokom dospjeća preko jedne godine	601.797	2,4	409.939	1,6	68
17.	Subordinirani dugovi i subordinirane obveznice	186.358	0,8	201.358	0,8	108
18.	Ostale obveze	671.108	2,7	632.274	2,4	94
19.	UKUPNE OBVEZE	21.330.356	87,4	22.165.570	86,9	104
KAPITAL						
20.	Trajne prioritetne dionice	365	0,0	365	0,0	100
21.	Obične dionice	1.299.335	5,3	1.299.335	5,1	100
22.	Emisioni ažio	137.290	0,6	137.290	0,6	100
	22.a. na trajne prioritetne dionice	88	0,0	88	0,0	100
	22.b. na obične dionice	137.202	0,6	137.202	0,5	100
23.	Neraspodijeljena dobit i rezerve kapitala	1.460.150	6,0	1.626.730	6,4	111
24.	Tečajne razlike	0	0,0	0	0,0	-
25.	Ostali kapital	168.942	0,7	263.976	1,0	156
26.	Rezerve za kreditne gubitke formirane iz dobiti	0	0,0	0	0,0	-
27.	UKUPAN KAPITAL: (20. do 25.)	3.066.082	12,6	3.327.696	13,1	109
28.	UKUPNE OBVEZE I KAPITAL: (19. + 27.)	24.396.438	100	25.493.266	100	104
PASIVNA I NEUTRALNA PODBILANCA		703.769		707.530		101
UKUPNO		25.100.207		26.200.796		104

Prilog 3 - Pregled aktive, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH - 30. 9. 2021.

- 000 KM -

R. br.	Banka	Aktiva		Kredit		Depoziti		Financijski rezultat
		Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	Iznos
1.	ADDIKO BANK d.d. Sarajevo	993.584	3,9	560.655	3,5	758.352	3,7	8.917
2.	ASA BANKA d.d. Sarajevo	677.375	2,7	452.462	2,8	599.563	2,9	5.609
3.	BOSNA BANK INTERNATIONAL d.d. Sarajevo	1.428.396	5,6	883.786	5,5	1.149.183	5,6	5.778
4.	INTESA SANPAOLO BANKA d.d. BiH Sarajevo	2.376.547	9,3	1.632.822	10,1	1.752.880	8,5	24.388
5.	KOMERCIJALNO-INVESTICIONA BANKA d.d. Velika Kladuša	121.480	0,5	53.317	0,3	88.752	0,4	1.023
6.	NLB BANKA d.d. Sarajevo	1.363.683	5,3	900.293	5,6	1.113.587	5,4	17.893
7.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. Sarajevo	563.485	2,2	317.407	2,0	468.644	2,3	6.218
8.	PROCREDIT BANK d.d. Sarajevo	654.178	2,6	508.148	3,2	390.505	1,9	1.311
9.	RAIFFEISEN BANK d.d. BiH Sarajevo	4.912.444	19,3	2.566.003	15,9	4.024.044	19,5	78.700
10.	SBERBANK BH d.d. Sarajevo	1.603.654	6,3	1.073.087	6,7	1.370.661	6,7	14.003
11.	SPARKASSE BANK d.d. BiH Sarajevo	1.860.402	7,3	1.252.067	7,8	1.559.797	7,6	21.571
12.	UNICREDIT BANK d.d. Mostar	6.415.019	25,2	4.517.963	28,0	5.204.619	25,3	71.753
13.	UNION BANKA d.d. Sarajevo	1.020.813	4,0	341.003	2,1	887.669	4,3	1.057
14.	VAKUFСКА BANKA d.d. Sarajevo	321.936	1,3	184.979	1,1	289.135	1,4	4.096
15.	ZIRAATBANK BH d.d. Sarajevo	1.180.270	4,6	887.641	5,5	933.306	4,5	1.659
UKUPNO		25.493.266	100	16.131.633	100	20.590.697	100	263.976

Prilog 4 - Sektorska struktura kredita u FBiH i ECL - 30. 9. 2021.

- 000 KM -

Opis	Razina kreditnog rizika 1	Razina kreditnog rizika 2	Razina kreditnog rizika 3	Ukupni bruto krediti po razinama kreditnog rizika	ECL za Razina 1 kreditnog rizika	ECL za Razina 2 kreditnog rizika	ECL za Razina 3 kreditnog rizika	Ukupno ECL
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Ukupni krediti pravne osobe (1.1. do 1.21.)	6.906.808	1.169.345	502.342	8.578.495	64.220	161.691	394.097	620.008
1.1. A Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	98.195	6.363	32.723	137.281	922	365	22.902	24.189
1.2. B Vađenje ruda i kamena	87.829	24.977	174	112.980	1.073	5.574	129	6.776
1.3. C Prerađivačka industrija	1.362.249	378.060	178.667	1.918.976	16.591	70.098	141.927	228.616
1.4. D Proizvodnja i opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	195.220	21.348	3.382	219.950	1.837	3924	2.846	8.607
1.5. E Opskrba vodom, uklanj. otp. voda, gospodar. otpadom, te djelatnosti sanacije okoliša	25.251	4.660	1.338	31.249	257	428	1.331	2.016
1.6. F Građevinarstvo	392.196	62.530	34.849	489.575	4.412	5.965	30.716	41.093
1.7. G Trg. na veliko i malo; popravak motornih vozila i motoc.	2.301.909	266.617	154.746	2.723.272	20.645	23.210	119.415	163.270
1.8. H Prijevoz i skladištenje	248.823	64.885	17.789	331.497	2.507	5.337	14.394	22.238
1.9. I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo)	77.100	147.110	26.850	251.060	1.068	24.053	22.087	47.208
1.10. J Informacije i komunikacije	97.017	10.915	12.273	120.205	1.195	1.029	9.139	11.363
1.11. K Financ. djelatnosti i djelatnosti osiguranja	1.376.883	2.934	12	1.379.829	5.317	148	4	5.469
1.12. L Poslovanje nekretninama	58.919	108.822	16.544	184.285	1.039	14.843	12.416	28.298
1.13. M Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	144.240	27.256	11.803	183.299	2.240	3.211	9.755	15.206
1.14. N Administrat. i pomoćne uslužne djelatnosti	26.169	9.373	2.895	38.437	465	762	1.886	3.113
1.15. O Javna uprava i obrana; obav. soc. osiguranje	274.361	7.029	0	281.390	3.495	321	0	3.816
1.16. P Obrazovanje	7.476	965	2.592	11.033	82	62	471	615
1.17. Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	69.870	7.810	1.525	79.205	553	643	1.004	2.200
1.18. R Umjetnost, zabava i rekreacija	9.554	16.257	295	26.106	170	1.649	215	2.034
1.19. S Ostale uslužne djelatnosti	53.542	1.434	3.885	58.861	349	69	3.460	3.878
1.20. T Djelatnosti kućanstva kao poslodavca; djelatnosti kućanstva koja proizvode različita dobra i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe	0	0	0	0	3	0	0	3
1.21. U Djelatnosti izvanteritorijal. organizacija i tijela	5	0	0	5	0	0	0	0
2. Ukupno stanovništvo (2.1 + 2.2 + 2.3)	6.669.667	432.462	451.009	7.553.138	77.434	47.703	367.512	492.649
2.1. Opća potrošnja	5.188.566	371.946	403.414	5.963.926	67.434	42.271	331.650	441.355
2.2. Stambena izgradnja	1.412.934	51.115	40.491	1.504.540	9.131	4.789	30.166	44.086
2.3. Obavljanje djelatnosti (obrtnici)	68.167	9.401	7.104	84.672	869	643	5.696	7.208
3. Ukupni krediti (1. + 2.)	13.576.475	1.601.807	953.351	16.131.633	141.654	209.394	761.609	1.112.657

Prilog 5 – Račun dobiti i gubitka banaka u FBiH po shemi FBA - 30. 9. 2021.

- 000 KM -

R. br.	Opis	30. 9. 2020.	%	30. 9. 2021.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
1.	PRIHODI I RASHODI PO KAMATAMA					
a)	Prihodi od kamata i slični prihodi					
1)	Kamatonosni računi depozita kod depozitnih institucija	2.169	0,3	599	0,1	28
2)	Plasmani drugim bankama	2.082	0,3	2.373	0,3	114
3)	Kreditni i poslovi leasinga	468.473	60,6	464.290	56,1	99
4)	Vrijednosni papiri koji se drže do dospeljeća	3.026	0,4	3.358	0,4	111
5)	Vlasnički vrijednosni papiri	0	0,0	0	0,0	-
6)	Potraživanja po plaćenim izvanbilančnim obvezama	1	0,0	3	0,0	300
7)	Ostali prihodi od kamata i slični prihodi	47.929	6,2	50.333	6,1	105
8)	UKUPNI PRIHODI OD KAMATA I SLIČNI PRIHODI	523.680	67,8	520.956	63,0	99
b)	Rashodi po kamatama i slični rashodi					
1)	Depoziti	68.728	8,9	59.634	7,2	87
2)	Uzete pozajmice od drugih banaka	0	0,0	0	0,0	-
3)	Uzete pozajmice - dospjele obveze	0	0,0	0	0,0	-
4)	Obveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	6.092	0,8	5.237	0,6	86
5)	Subordinirani dugovi i subordinirane obveznice	5.519	0,7	5.189	0,6	94
6)	Ostali rashodi po kamatama i slični rashodi	18.068	2,3	20.290	2,5	112
7)	UKUPNI RASHODI PO KAMATAMA I SLIČNI RASHODI	98.407	12,7	90.350	10,9	92
c)	NETO KAMATA I SLIČNI PRIHODI	425.273	55,1	430.606	52,1	101
2.	OPERATIVNI PRIHODI					
a)	Prihodi iz poslovanja s devizama	40.427	5,2	51.291	6,2	127
b)	Naknade po kreditima	7.372	1,0	8.024	1,0	109
c)	Naknade po izvanbilančnim poslovima	17.363	2,2	17.318	2,1	100
d)	Naknade za izvršene usluge	226.216	29,3	264.026	31,9	117
e)	Prihod iz poslova trgovanja	1.434	0,2	970	0,1	68
f)	Ostali operativni prihodi	54.266	7,0	55.118	6,6	102
g)	UKUPNI OPERATIVNI PRIHODI a) do f)	347.078	44,9	396.747	47,9	114
	UKUPAN PRIHOD (1c + 2g)	772.351	100	827.353	100	107
3.	NEKAMATNI RASHODI					
a)	Poslovni i direktni rashodi					
1)	Trošk. ispr. vrijed. riz. aktive, rezerviranja za potenc. obveze i ost. vrijed. usklađenja	133.504	17,3	48.847	5,9	37
2)	Ostali poslovni i direktni troškovi	100.312	13,0	116.758	14,1	116
3)	UKUPNI POSLOVNI I DIREKTNI RASHODI 1) + 2)	233.816	30,3	165.605	20,0	71
b)	Operativni rashodi					
1)	Troškovi plaća i doprinosa	192.141	24,9	195.486	23,6	102
2)	Troškovi poslovnog prostora, ostale fiksne aktive i režija	118.273	15,3	124.610	15,1	105
3)	Ostali operativni troškovi	76.533	9,9	74.715	9,0	98
4)	UKUPNI OPERATIVNI RASHODI 1) do 3)	386.947	50,1	394.811	47,7	102
c)	UKUPNI NEKAMATNI RASHODI	620.763	80,4	560.416	67,7	90
	UKUPAN RASHOD (1b7+3c)	719.170		650.766		90
4.	DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA	167.046	21,6	266.937	32,3	160
5.	GUBITAK	15.458	2,0	0	0,0	0
6.	POREZI	1.059	0,1	1.519	0,2	143
7.	DOBIT PO OSNOVI POVEĆANJA ODLOŽENIH POREZNIH SREDSTAVA I SMANJENJE ODLOŽENIH POREZNIH OBVEZA	724	0,1	25	0,0	3
8.	GUBITAK PO OSNOVI SMANJENJA ODLOŽENIH POREZNIH SREDSTAVA I POVEĆANJE ODLOŽENIH POREZNIH OBVEZA	61	0,0	1.467	0,2	2405
9.	NETO-DOBIT	166.670	21,6	263.976	31,9	158
10.	NETO-GUBITAK	15.478	2,0	0	0,0	0
11.	FINANCIJSKI REZULTAT (9.-10.)	151.192		263.976		175

Prilog 6 - Prosječne ponderirane NKS i EKS na kredite i depozite po razdobljima

Prosječne ponderirane NKS i EKS na kredite po razdobljima

- % -

R. br.	Opis	30. 9. 2017.		30. 9. 2018.		30. 9. 2019.		30. 9. 2020.		30. 9. 2021.	
		NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Ponderirane kamatne stope na kratkoročne kredite										
1.1.	Gospodarstvu	3,19	3,39	2,64	2,87	2,30	2,60	2,19	2,40	2,10	2,34
1.2.	Stanovništvu	8,32	15,35	7,62	14,85	7,22	13,53	8,37	15,36	8,53	14,70
2.	Ponderirane kamatne stope na dugoročne kredite										
2.1.	Gospodarstvu	4,16	4,46	3,69	4,00	3,47	3,74	3,62	3,88	3,44	3,70
2.2.	Stanovništvu	6,42	8,02	5,59	7,15	5,40	6,77	5,44	6,89	5,23	6,52
3.	Ukupno ponderirane kamatne stope										
3.1.	Gospodarstvu	3,42	3,65	2,92	3,17	2,56	2,85	2,51	2,73	2,48	2,72
3.2.	Stanovništvu	6,46	8,18	5,64	7,31	5,43	6,91	5,50	7,05	5,28	6,64

Prosječne ponderirane NKS i EKS na depozite po razdobljima

- % -

R. br.	Opis	30. 9. 2017.		30. 9. 2018.		30. 9. 2019.		30. 9. 2020.		30. 9. 2021.	
		NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Ponderirane kamatne stope na kratkoročne depozite										
1.1.	Do tri mjeseca	0,36	0,36	0,37	0,34	0,33	0,32	0,16	0,15	0,11	0,11
1.2.	Do jedne godine	0,53	0,54	0,28	0,28	0,33	0,32	0,47	0,47	0,32	0,32
2.	Ponderirane kamatne stope na dugoročne depozite										
2.1.	Do tri godine	1,24	1,26	0,93	0,95	1,13	1,04	0,81	0,81	0,69	0,70
2.2.	Preko tri godine	1,79	1,83	1,38	1,39	1,59	1,60	1,32	1,34	1,13	1,18

PRILOZI ZA MIKROKREDITNI SEKTOR

Prilog 7 - Osnovni podaci o MKO u FBiH - 30. 9. 2021.

R. br.	Naziv MKO	Internet adresa	Direktor	Datum izdavanja dozvole za rad	Broj zaposlenih
1.	MKD „CREDO CENTAR“ d.o.o. Mostar	www.credo.centar.ba	Bernard Stojanović	12.09.2019.	12
2.	MKD "EKI" d.o.o. Sarajevo	www.eki.ba	Almir Sultanović	04.02.2008.	192
3.	MKF "EKI" Sarajevo	www.eki.ba	Esad Uzunić	20.08.2007.	144
4.	MKD „IUTECREDIT BH“ d.o.o. Sarajevo	www.iutecredit.ba	Jasmin Kukuljac	28.02.2019.	47
5.	MKF "LIDER" Sarajevo	www.lider.ba	Džavid Sejfović	04.02.2008.	70
6.	"LOK MKF" Sarajevo	www.lok.ba	Elma Čardaklija - Bašić	04.02.2008.	58
7.	MKF "MELAHA" Sarajevo	www.melaha.ba	Jakob Finci	09.10.2007.	6
8.	MKF "MI-BOSPO" Tuzla	www.mi-bospo.org	Safet Husić	09.07.2007.	196
9.	MKF "MIKRA" Sarajevo	www.mikra.ba	Sanin Čampara	19.03.2008.	156
10.	MKF "MIKRO ALDI" Goražde	www.mikroaldi.org	Omar Softić	20.08.2007.	34
11.	"PARTNER MKF" Tuzla	www.partner.ba	Senad Sinanović	20.08.2007.	277
12.	"PRVA ISLAMSKA MKF" Sarajevo	www.mfi.ba	Edina Hadžimurtezić	10.12.2007.	9
13.	MKF "SUNRISE" Sarajevo	www.microsunrise.ba	Samir Bajrović	20.08.2007.	174
UKUPNO					1.375

Prilog 8 - Zbirna bilanca stanja MKF - 30. 9. 2021.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31. 12.2020.	%	30.9.2021.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva (1a+1b)	42.575	8,6	38.644	7,6	91
1a)	Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	28.525	5,8	24.485	4,8	86
1b)	Kamatonosni računi depozita	14.050	2,8	14.159	2,8	101
2.	Plasmani bankama	110	0,0	1.610	0,3	1464
3.	Kreditni	389.972	79,2	397.574	78,0	102
3a)	Rezerve za kreditne gubitke	4.108	0,8	3.676	0,7	89
3b)	Neto krediti (3-3a)	385.864	78,4	393.898	77,3	102
4.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto	26.764	5,5	26.345	5,2	98
5.	Dugoročne investicije	33.061	6,7	33.061	6,5	100
6.	Ostala aktiva	3.565	0,8	15.709	3,1	441
7.	Minus: rezerv. na ost. stavke aktive, osim kredita	10	0,0	10	0,0	100
8.	UKUPNO AKTIVA	491.929	100	509.257	100,0	104
PASIVA						
9a)	Obveze po uzetim kratkoročnim kreditima	20.476	4,2	13.125	2,6	64
9b)	Obveze po uzetim dugoročnim kreditima	186.128	37,8	186.015	36,5	100
9c)	Obveze po dospjelim kamatama	899	0,2	1.079	0,2	120
10.	Ostale obveze	23.130	4,7	29.401	5,8	127
11.	UKUPNO OBVEZE	230.633	46,9	229.620	45,1	100
12.	Donirani kapital	48.076	9,8	48.076	9,4	100
13.	Temeljni kapital	3.868	0,8	3.696	0,7	96
14.	Višak prihoda nad rashodima	264.873	53,8	282.035	55,4	106
14a)	za prethodne godine	252.283		270.582		107
14b)	za tekuću godinu	12.590		11.453		91
15.	Manjak prihoda nad rashodima	55.625	11,3	55.270	10,8	99
15a)	za prethodne godine	55.251		55.118		100
15b)	za tekuću godinu	374		152		41
16.	Ostale rezerve	104	0,0	1.100	0,2	1058
17.	UKUPNO KAPITAL	261.296	53,1	279.637	54,9	107
18.	UKUPNO PASIVA	491.929	100	509.257	100,0	104
IZVANBILANČNA EVIDENCIJA						
19.	Otpisani krediti	143.361		138.848		97
20.	Odobrena nepovučena kreditna sredstva od strane vjerovnika	6.373		7.439		117
21.	Komisioni poslovi	218		215		99
22.	Sudske tužbe, rješenja nadležnih organa koja su potencijalna obveza MKO, a koja još nisu evidentirana u bilančnim evidencijama i sl.	400		400		100
23.	Ostalo (sve ostale izvanbilančne stavke koje nisu obuhvaćene naprijed navedenim)	40.189		34.570		86

Prilog 9 - Zbirna bilanca stanja MKD - 30. 9. 2021.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2020.	%	30.9.2021.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva (1a+1b)	12.356	7,4	12.784	7,0	103
1a)	Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	12.106	7,3	12.534	6,9	104
1b)	Kamatonosni računi depozita	250	0,1	250	0,1	100
2.	Plasmani bankama	0	0,0	0	0,0	-
3.	Kredit	150.918	90,9	160.536	87,8	106
3a)	Rezerve za kreditne gubitke	2.936	1,8	2.636	1,4	90
3b)	Neto krediti (3-3a)	147.982	89,1	157.900	86,4	107
4.	Materijalna i nematerijalna imovina	4.540	2,7	4.164	2,3	92
5.	Dugoročne investicije	0	0,0	0	0,0	-
6.	Ostala aktiva	1.248	0,8	7.983	4,3	640
7.	Minus: rezervir. na ost. stavke aktive, osim kredita	0	0,0	0	0,0	-
8.	UKUPNO AKTIVA	166.126	100	182.831	100,0	110
PASIVA						
9a)	Obveze po uzetim kratkoročnim kreditima	360	0,2	500	0,3	139
9b)	Obveze po uzetim dugoročnim kreditima	106.468	64,1	111.915	61,2	105
9c)	Obveze po dospjelim kamatama	1.092	0,6	1.152	0,6	105
10.	Ostale obveze	7.928	4,8	19.675	10,8	248
11.	UKUPNO OBVEZE	115.848	69,7	133.242	72,9	115
12.	Donirani kapital	0	0,0	0	0,0	-
13.	Temeljni kapital	33.100	19,9	33.100	18,1	100
14.	Emisioni ažio	0	0,0	0	0,0	-
15.	Neraspoređena dobit (15a+15b)	9.168	5,5	8.134	4,4	89
15a)	prethodnih godina	10.124		6.614		65
15b)	tekuće godine	-956		1.520		-159
16.	Zakonske rezerve	3.568	2,2	4.214	2,3	118
17.	Ostale rezerve	4.442	2,7	4.141	2,3	93
18.	UKUPNO KAPITAL	50.278	30,3	49.589	27,1	99
19.	UKUPNO PASIVA	166.126	100	182.831	100,0	110
IZVANBILANČNA EVIDENCIJA						
20.	Otpisani krediti	6.181		10.057		163
21.	Odobrena nepovučena kreditna sredstva od strane vjerovnika	12.879		8.737		68
22.	Komisioni poslovi	0		0		-
23.	Sudske tužbe, rješenja nadležnih organa koja su potencijalna obaveza MKO, a koja još nisu evidentirana u bilančnim evidencijama i sl.	0		0		-
24.	Ostalo (sve ostale izvanbilančne stavke koje nisu obuhvaćene naprijed navedenim)	16.741		7.879		47

Prilog 10 - Pregled osnovnih pokazatelja MKO u FBiH - 30. 9. 2021.

- 000 KM -

R. br.	Naziv MKO	Iznos aktive	Iznos bruto portfelja umanjen za odgođeni prihod po naknadama	Iznos kapitala	Financijski rezultat	Plasmani
1.	MKD „CREDO CENTAR“ d.o.o. Mostar	2.819	2.498	2.185	85	1.762
2.	MKD "EKI" d.o.o. Sarajevo	173.231	149.762	46.853	5.525	85.384
3.	MKF "EKI" Sarajevo	117.058	51.565	78.390	1.796	39.789
4.	MKD „IUTECREDIT BH“ d.o.o. Sarajevo	6.781	6.547	551	-4.090	8.319
5.	MKF "LIDER" Sarajevo	26.363	25.236	12.517	562	18.473
6.	"LOK MKF" Sarajevo	6.346	4.696	3.421	71	2.243
7.	MKF "MELAHA" Sarajevo	1.021	649	322	-94	293
8.	MKF "MI-BOSPO" Tuzla	79.267	72.334	30.663	2.200	54.246
9.	MKF "MIKRA" Sarajevo	53.396	43.873	12.077	804	33.708
10.	MKF "MIKRO ALDI" Goražde	8.321	7.753	5.371	145	4.912
11.	"PARTNER MKF" Tuzla	158.809	141.100	102.211	4.525	76.366
12.	"PRVA ISLAMSKA MKF" Sarajevo	2.278	1.904	2.108	-58	1.910
13.	MKF "SUNRISE" Sarajevo	56.398	44.652	32.557	1.340	39.946
UKUPNO		692.088	552.569	329.226	12.811	367.351

Prilog 11 - Pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za MKO - 30. 9. 2021.

R. br.	Opis	MKO sa sjedištem u FBiH - razdoblje 1.1.-30.9.2021.-			
		Broj zaključenih ugovora	Isplate mikrokredita (u 000 KM)	Ponderirana NKS (prosječna) %	Ponderirana EKS (prosječna) %
1	2	3		4	5
1.	Kratkoročni mikrokrediti za:	35.289	45.936	20,40	29,81
1.1.	Uslužne djelatnosti	1.179	2.354	20,46	28,04
1.2.	Trgovinu	255	768	19,02	25,47
1.3.	Poljoprivredu	3.974	6.322	20,54	25,92
1.4.	Proizvodnju	149	387	19,32	26,17
1.5.	Stambene potrebe	2.463	4.617	21,19	27,77
1.6.	Nenamjenski - osnovne potrebe	19.628	23.116	20,98	33,49
1.7.	Ostalo	7.641	8.372	18,37	24,66
2.	Dugoročni mikrokrediti za:	70.499	321.415	19,44	23,58
2.1.	Uslužne djelatnosti	4.618	21.221	18,39	22,15
2.2.	Trgovinu	908	4.796	17,58	21,09
2.3.	Poljoprivredu	15.893	85.297	17,89	20,35
2.4.	Proizvodnju	644	3.708	17,72	21,02
2.5.	Stambene potrebe	14.615	84.593	19,72	23,11
2.6.	Nenamjenski - osnovne potrebe	18.272	67.708	20,92	25,18
2.7.	Ostalo	15.549	54.092	20,26	28,32
3.	Ukupni mikrokrediti	105.788	367.351	19,57	24,36

Prilog 11a - Usporedni pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za MKO

- % -

Prosječne ponderirane NKS na:	1.1.-30.9.2017.	1.1.-30.9.2018.	1.1.-30.9.2019.	1.1.-30.9.2020.	1.1.-30.9.2021.
Kratkoročne mikrokredite	19,74	20,94	21,00	20,41	20,40
Dugoročne mikrokredite	20,43	19,70	19,31	19,13	19,44
Ukupne mikrokredite	20,31	19,88	19,56	19,30	19,57
Prosječne ponderirane EKS na:	1.1.-30.9.2017.	1.1.-30.9.2018.	1.1.-30.9.2019.	1.1.-30.9.2020.	1.1.-30.9.2021.
Kratkoročne mikrokredite	28,37	28,20	31,22	30,61	29,81
Dugoročne mikrokredite	24,25	23,39	23,06	23,15	23,58
Ukupne mikrokredite	24,91	24,12	24,27	24,15	24,36

Prilog 12 - Zbirni račun dobiti i gubitka MKF - 30. 9. 2021.

- 000 KM -

R. br.	Opis	Za razdoblje 1.1. - 30.9.2020.	%	Za razdoblje 1.1. - 30.9.2021.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	PRIHODI I RASHODI PO KAMATAMA					
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi	56.570	90,7	58.356	90,1	103
2.	Rashodi po kamatama i slični rashodi	5.865	11,1	5.663	10,6	97
3.	Neto prihodi od kamata i sličnih prihoda (1. - 2.)	50.705	81,3	52.693	81,4	104
	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi	5.188	8,3	5.451	8,4	105
5.	Operativni rashodi	41.139	77,9	43.488	81,3	106
	OSTALI POSLOVNI PRIHODI I RASHODI					
6.	Ostali poslovni prihodi	581	1,0	947	1,5	163
7.	Ostali poslovni rashodi	504	1,0	377	0,7	75
8.	Troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke	4.213	8,0	2.928	5,5	69
9.	Višak/manjak prihoda nad rashodima prije oporezivanja (3.+4.-5.+6.-7.-8.)	10.618		12.298		116
10.	Porez na višak prihoda nad rashodima	1.069	2,0	1.007	1,9	94
11.	Neto višak/manjak prihoda nad rashodima (9.-10.)	9.549		11.291		118

Prilog 13 - Zbirni račun dobiti i gubitka MKD - 30. 9. 2021.

- 000 KM -

R. br.	Opis	Za razdoblje 1.1. - 30.9.2020.	%	Za razdoblje 1.1. - 30.9.2021.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	PRIHODI I RASHODI PO KAMATAMA					
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi	19.364	98,6	23.074	97,6	119
2.	Rashodi po kamatama i slični rashodi	4.289	20,5	4.938	22,3	115
3.	Neto prihodi od kamata i sličnih prihoda (1. - 2.)	15.075	76,8	18.136	76,7	120
	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi	214	1,1	418	1,8	195
5.	Operativni rashodi	11.823	56,7	13.375	60,5	113
	OSTALI POSLOVNI PRIHODI I RASHODI					
6.	Ostali poslovni prihodi	57	0,3	150	0,6	263
7.	Ostali poslovni rashodi	311	1,5	58	0,3	19
8.	Troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke	4.245	20,3	3.127	14,1	74
9.	Dobit/gubitak prije oporezivanja (3.+4.-5.+6.-7.-8.)	-1.033		2.144		-208
10.	Porez na dobit	201	1,0	624	2,8	310
11.	Neto dobit/gubitak (9.-10.)	-1.234		1.520		-123

PRILOZI ZA LEASING SEKTOR

Prilog 14 - Osnovni podaci o leasing društvima u FBiH - 30. 9. 2021.

R. br.	Naziv leasing društva	Internet adresa	Direktor	Datum izdavanja dozvole za rad	Broj zaposlenih
1.	MOGO d.o.o. Sarajevo	www.mogo.ba	Artis Pukitis	01.06.2018.	13
2.	PORSCHE LEASING d.o.o. Sarajevo	www.porscheleasing.ba	Dejan Stupar	28.05.2015.	22
3.	RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo	www.rlbh.ba	Maja Jurčević	19.01.2010.	43
4.	SPARKASSE LEASING d.o.o. Sarajevo	www.s-leasing.ba	Elma Hošo	11.02.2010.	24
UKUPNO					102

Prilog 15 - Zbirna bilanca stanja leasing društava - 30. 9. 2021.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31. 12.2020.	%	30.9.2021.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	AKTIVA					
1.	Novac i novčani ekvivalenti	6.548	1,9	4.847	1,3	74
2.	Plasmani bankama	12.113	3,5	6.835	1,8	56
3.	Potraživanja po finansijskom leasingu, neto (3a-3b-3c-3d)	256.770	74,7	290.022	76,9	113
3a)	Potraživanja po finansijskom leasingu, bruto	280.723	81,7	319.088	84,7	114
3b)	Rezerve za gubitke	2.126	0,6	6.332	1,7	298
3c)	Odgođeni prihodi po osnovi kamata	21.584	6,3	22.426	6,0	104
3d)	Odgođeni prihodi po osnovi naknada	243	0,1	308	0,1	127
4.	Potraživanja od supsidijarnih osoba	0	0,0	0	0,0	-
5.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto (5a+5b-5c-5d)	55.565	16,2	64.059	17,0	115
5a)	Materijalna i nematerijalna imovina - vlastita sredstva	3.562	1,0	3.680	1,0	103
5b)	Materijalna i nematerijalna imovina - operativnog leasinga	73.103	21,3	84.707	22,5	116
5c)	Ispravak vrijednosti - vlastita sredstva	1.961	0,6	2.143	0,6	109
5d)	Ispravak vrijednosti - operativni leasing	19.139	5,5	22.185	5,9	116
6.	Dugoročne investicije	309	0,1	311	0,1	101
7.	Ostala aktiva (7a+7b+7c)	12.521	3,6	10.772	2,9	86
7a)	Zajmovi, neto (7a1-7a2)	4.982	1,4	4.709	1,3	95
7a1)	Zajmovi (dospjela potraž.+ nedospjela glavnica)	4.984	1,4	4.711	1,3	95
7a2)	Rezerve za zajmove	2	0,0	2	0,0	100
7b)	Zalihe	912	0,3	1.232	0,3	135
7c)	Ostala aktiva	6.627	1,9	4.831	1,3	73
	UKUPNA AKTIVA	343.826	100	376.846	100	110
	PASIVA					
8.	Obveze po uzetim kreditima, neto (8a+8b-8c)	307.877	89,5	339.683	90,1	110
8a)	Obveze po kratkoročnim kreditima	1.956	0,5	11.679	3,1	597
8b)	Obveze po dugoročnim kreditima	306.085	89,0	328.184	87,0	107
8c)	Unaprijed plaćeni troškovi i naknada	164	0,0	180	0,0	110
9.	Ostale obveze	8.174	2,4	9.005	2,4	110
	UKUPNO OBVEZE	316.051	91,9	348.688	92,5	110
10.	Temeljni kapital	16.458	4,8	16.828	4,5	102
11.	Rezerve	7.060	2,1	7.818	2,1	111
12.	Akumulirana dobit/gubitak	4.257	1,2	3.512	0,9	82
	UKUPNO KAPITAL	27.775	8,1	28.158	7,5	101
	UKUPNO PASIVA	343.826	100	376.846	100	110
	Otpisana potraživanja (početno stanje)	19.880		21.020		106
	Novi otpis (+)	2.115		533		25
	Naplata (-)	61		334		548
	Trajni otpis (-)	914		13.979		1.529
	Otpisana potraživanja (krajnje stanje)	21.020		7.240		34
	Ostala izvanbilančna evidencija	68.554		83.274		121

Prilog 16 - Pregled osnovnih pokazatelja leasing društava u FBiH - 30. 9. 2021.

- 000 KM -

R. br.	Naziv leasing društva	Bilančna suma	Potraživanja po finansijskom leasingu	Neto stanje sredstava danih u operativni leasing	Ukupan kapital	Financijski rezultat	Plasmani
1.	MOGO d.o.o. Sarajevo	1.376	605	0	1.050	-943	8
2.	PORSCHE LEASING d.o.o. Sarajevo	149.075	95.996	48.344	6.297	2.384	63.000
3.	RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo	121.222	97.333	9.145	12.908	1.458	44.676
4.	SPARKASSE LEASING d.o.o. Sarajevo	105.173	96.088	5.033	7.903	614	49.528
UKUPNO		376.846	290.022	62.522	28.158	3.513	157.212

Prilog 17 - Zbirni račun dobiti i gubitka leasing društava - 30. 9. 2021.

- 000 KM -

R. br.	Opis	1.1.- 30.9.2020.	%	1.1.- 30.9.2021.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	Financijski prihodi i rashodi					
1.	Prihodi od kamata	9.455	36,4	10.292	37,6	109
1a)	Kamate na plasmane bankama	291	1,1	61	0,2	21
1b)	Kamate po financijskom leasingu	7.682	29,6	8.725	31,9	114
1c)	Naknade (za obradu leasing zahtjeva itd.)	627	2,4	693	2,5	111
1d)	Ostali prihodi po kamatama	855	3,3	813	3,0	95
2.	Rashodi po kamatama	3.193	13,1	3.205	13,4	100
2a)	Kamate na pozajmljena sredstva	3.114	12,8	3.133	13,1	101
2b)	Naknade za obradu kredita	77	0,3	70	0,3	91
2c)	Ostali rashodi po kamatama	2	0,0	2	0,0	100
3.	Neto prihodi od kamata	6.262	24,1	7.087	25,9	113
	Operativni prihodi i rashodi					
4.	Operativni prihodi	16.538	63,6	17.069	62,4	103
4a)	Naknade za izvršene usluge	1	0,0	1	0,0	100
4b)	Naknada za operativni najam	12.859	49,5	14.406	52,7	112
4c)	Prihod od prodaje leasing objekta	0	0,0	0	0,0	-
4d)	Ostali operativni prihodi	3.678	14,1	2.662	9,7	72
4d)1	Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja	281	1,1	485	1,7	173
4d)2	Prihodi od opomena	8	0,0	14	0,1	175
4d)3	Ostalo	3.389	13,0	2.163	7,9	64
5.	Operativni rashodi	19.594	80,9	18.738	78,6	96
5a)	Troškovi plaća i doprinosa	3.724	15,4	3.492	14,7	94
5b)	Troškovi poslovnog prostora	8.651	35,7	9.448	39,6	109
5c)	Ostali troškovi	7.219	29,8	5.798	24,3	80
6.	Troškovi rezervi za gubitke	1.451	6,0	1.905	8,0	131
7.	Dobit prije poreza	1.755		3.513		200
8.	Porez na dobit	0	0,0	0	0,0	-
9.	Neto dobit/gubitak	1.755		3.513		200

Prilog 18 - Pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za ugovore o financijskom leasingu -
30. 9. 2021.

R. br.	Opis	Za razdoblje 1.1.-30.9.2021.			
		Broj ugovora	Iznos financiranja (000 KM)	Pond. NKS %	Pond. EKS %
1	2	3	4	5	6
1.	Kratkoročni leasing ugovor prema predmetu leasinga:	6	314	3,80	6,37
a.	Putnička vozila	4	213	4,17	7,37
b.	Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	2	101	3,00	4,26
c.	Strojevi i oprema	0	0	0,00	0,00
d.	Nekretnine	0	0	0,00	0,00
e.	Ostalo	0	0	0,00	0,00
1.1.	Kratkoročni leasing ugovor prema korisniku leasinga:	6	314	3,80	6,37
a.	Pravne osobe	6	314	3,80	6,37
b.	Poduzetnici	0	0	0,00	0,00
c.	Fizičke osobe	0	0	0,00	0,00
2.	Dugoročni leasing ugovor prema predmetu leasinga:	2.690	137.770	3,88	6,96
a.	Putnička vozila	1.597	70.290	3,80	7,06
b.	Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	895	46.180	3,88	7,07
c.	Strojevi i oprema	198	21.300	4,12	6,42
d.	Nekretnine	0	0	0,00	0,00
e.	Ostalo	0	0	0,00	0,00
2.1.	Dugoročni leasing ugovor prema korisniku leasinga:	2.690	137.770	3,88	6,96
a.	Pravne osobe	2.263	123.598	3,82	6,15
b.	Poduzetnici	137	4.954	3,73	6,22
c.	Fizičke osobe	290	9.218	4,75	18,30
	Ukupno (1+2)	2.696	138.084	3,88	6,96

Prilog 18a - Usporedni pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za ugovore o financijskom leasingu

R. br.	Opis	30. 9. 2017.		30. 9. 2018.		30. 9. 2019.		30. 9. 2020.		30. 9. 2021.	
		NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Kratkoročni leasing ugovori:	3,56	6,21	4,47	11,00	6,80	13,76	4,12	8,06	3,80	6,37
1.1.	Pravne osobe	3,51	5,79	4,26	7,83	3,22	6,12	4,12	8,06	3,80	6,37
1.2.	Poduzetnici	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3.	Fizičke osobe	6,52	30,21	7,41	56,30	33,04	69,75	0,00	0,00	0,00	0,00
2.	Dugoročni leasing ugovori:	4,66	7,13	4,24	6,62	5,86	9,20	3,95	7,01	3,88	6,96
2.1.	Pravne osobe	4,61	6,62	4,16	5,94	4,06	5,95	3,86	6,16	3,82	6,15
2.2.	Poduzetnici	5,89	9,30	5,09	7,27	5,00	7,33	4,69	7,60	3,73	6,22
2.3.	Fizičke osobe	5,23	17,85	5,51	19,84	22,31	38,96	4,81	18,17	4,75	18,30
	Ukupno	4,65	7,12	4,24	6,67	5,87	9,24	3,95	7,02	3,88	6,96

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

IZDAVAČ

**AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

**Zmaja od Bosne 47b
71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina**

Tel. +387 33 72 14 00

Faks +387 33 66 88 11

Internet stranica: www.fba.ba

e-mail: agencija@fba.ba